

Ob koncu tedna
bo suho,
večji del
dneva
po nižinah megla.

Prebujajte se z nami od 4. januarja 1989!

Spoštovani,

želim vam veselo in prijetno božično praznovanje. To praznovanje naj napolni milina prvega božiča in slavospev Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji. V miru in veselju naj potekajo božični prazniki, katere letos obhajamo bolj številčno, ker sovpadajo z dela pravo soboto in nedeljo.

Ob našem prazničnem vzdušju, katero je dostikrat odvisno od zunanjih dejavnikov in primesti romantike, se spominimo, da je božič zgodovinsko dejanje čudežnega izliva božje ljubezni do človeka. Zgodilo se je, da je nevidni Bog, ki se nam vsiljuje, da je tako daleč od nas, prišel z rojstvom Jezusa Kristusa v našo bližino in vzela nase človeško podobo. Prišel je v podobi brezmočnega, nepoznanega, slabotnega otroka, ki je odrinjen od vrveža ljudi, kateri so se prišli popisovati v Betlehem, dobil mesto le v jasliah. Ta prihod se je zgodil tih in skrivno, ne z bliščem in načinom, ki bi pretresel svet. Ne tako, da bi človek postal bog, temveč obratno. Bog je postal človek. Približal se je človeku. Ponuja mu svojo ljubezen, mir in odrešenje.

Ljubezen in mir sta potrebna tudi današnjemu svetu in človeku. Božični evangelij nam ga naznanja.

Naše praznovanje in naše življenje se bo temu približalo, če bomo ta mir sprejemali in ga udeleževali. Če bomo znali spoštovati pravičnost, medsebojno razumevanje, naše življenje, kulturo, in če bomo znali prisluhniti sočloveku ter zanj odpreti srce.

Mir, dobra volja, pravičnost, pristranski medsebojni človeški odnosi naj napolnijo naše praznovanje in bližajoče se leto 1989.

Senior L. Novak

Spremenjeni posojilni pogoji

Z dopolnitvijo Samoupravnim sporazumom stanovanjske skupnosti, ki velja do leta 1990, so delavci in organizacije združenega dela dobili nove posojilne pogoje in drugačen način zbiranja denarja za stanovanjsko gradnjo.

Delovne organizacije ne dajejo več za sklad vzajemnosti, saj je ukinjen.

Po novem zbirajo po 2-odstotni prispevni stopnji nepovratna sredstva solidarnosti. Z novim načinom zbiranja denarja se spreminja tudi določilo, kdo lahko posojilo dobi. Zanj bodo lahko zaprosile delovne organizacije, ki tudi same dajejo za stanovanjsko gradnjo, stanovanje pa bodo morali trajno nameniti delavcem z nizkimi osebnimi dohodki. Za nakup, prenovno ali zidavo zasebne hiše ali stanovanja pa bodo posojilo dobile mlade družine, mladi strokovnjaki, družine, ki prvič rešujejo svoj stanovanjski problem, ter družine z večjim številom otrok. Pri dodelitvi stanovanja bodo vse to morali upoštevati tudi v delovnih organizacijah.

Za mlado družino se šteje tista družina ali samo zakonca, ki nista starejša od 30 let. Enako pravico ima tudi samohranilec. Tisti, ki bodo posojilo dobili, bodo lahko plačilo odložili za pet let, vendar se bo vrednost posojila v tem času revalorizirala.

inh

BOMO POSTALI STROJI BREZ SRCA? (Veliki Vestnikov intervju z Lojzetom Kozarjem)

stran 8

TRIJE PRISILNI UPRAVITELJI S SINDIKALNIM VODITELJEM

Diskreten šarm izrednih razmer (in štrajkov)

»Korajzne Pomurce, ki se imajo za sposobne, vljudno vabim, naj pridejo za leto dni v Avtoradgono in nam pomagajo.« Kličite Avtoradgono prisilni upravitelj Janez Rozman, Milan Uroša, pomurski sindikalni voditelj, pa pravi, da tistim, ki so v času začasnega ukrepa družbenega varstva na čelnih položajih v posameznih ozidih ali ustanovah, nihče ne zavida.

Če je njega dni pomenilo javno ukvarjanje z njimi — naj je šlo za prisilne uprave ali stavke — svojevrstno pustolovščino, če ne kar prepovedano dejavnost, je tačas povsem drugače. To, da imajo v treh pomurskih kolektivih (v radgonski Avtoradgoni od sredine novembra, v soboški bolnišnici od sredine junija in v Platani v Murski Soboti od maja lani) prisilne uprave, pravzaprav nikogar več posebej ne vznemirja. Tudi stavke že dolgo več ne sodijo med dogodke dneva. Nazadnje so se (spet) spuntali v lendavskem Gradbeniku, vre v Primatu, kuha se v Agroservisu, vprašanje, kdaj bo izbruhnilo v Blišku, stavkali so v tozdu Kartonaža Pomurskega tiska, še vedno je »živahno« na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve, iščejo se v Ljutomerčanu, Tehnostroju in Komgradu, negotovost vlada v Lini, skratka, povsod izredne razmere: tudi v ustanovah družbenih dejavnosti, zlasti šolstvu in zdravstvu.

Sicer pa nam je posej pri t. i. protestnih udeleževanjih ali prekinitvah dela veliko lažje. Končno smo namreč dobili sindikalna stavkovna pravila — glej Sindikalni poročevalec štev. 7 do 9. decembra — zgrnjena v desetih točkah, kar nehoti zbujajo asociacijo na deset božjih zapovedi. Torej bomo v prihodnje stavkali po pravilih. Podobno velja za ozide ali ustanove, kjer imajo prisilno upravo, saj se najdejo v več zakonskih določilih. Jasno je, da so tako rekoč za vse krive plače, čeprav so ponavadi prej povod kot vzrok. Globlji razlogi namreč tičijo v sami organizaciji, v tem, kako sta razporejena moč in vpliv, kako delujejo formalne in neformalne koalicije in klike, z eno besedo v »podtalnem življenju« (ne)gospodarske enote ali sistema. Kako vse to obvladovati, je izjemen izziv in zato ima vabilo Janeza Rozmana iz Avtoradgone toliko pomenilivejši sporočilni. Po nedavnem srečanju z njim in Platinim (Jože Vouri) ter bolnišničnim prisilnim upraviteljem (mag. Emerik Zver), pridružil pa se nam je še vodilni pomurski sindikalist Milan Uroša, se ponuja še neko spoznanje. Namreč, da ob dejstvu, kako povsod vre in so povsod potencialna žarišča prisilnih uprav in štrajkov, smemo govoriti o diskretnem šarmu izrednih razmer. Za marsikoga je pač elegantnejše, če v sklicevanju na ukrepe od zunaj — pustimo tokrat ob strani tisto o nezaupnici oz. klofuti samoupravi — išče alibi za tisto, kar bi moral sam opraviti, a ni.

Branko Žunec

Z NOVIM BLAGOVNO TRANSPORTNIM CENTROM V MURSKI SOBOTO

Bogatejši za 14 milijard

Le dobrega pol leta je minilo, ko so na severovzhodnem obrobju Murske Sobotice, ob regionalni cesti proti mednarodnemu mejnemu prehodu na Hodošu, začeli z zemeljskimi deli pri gradnji novega blagovnotransportnega centra, zdaj pa bo objekt sčasoma že

gospodarstveniki, bo blagovno transportni center v Murski Soboti do maja deloval poskusno, do takrat pa bodo vpeljali osnovne dejavnosti, vključno s speditcijo in carino.

Po besedah Vlada Zlobka, glavnega direktorja delovne or-

Skladišni objekti z 2 tisoč kvadratnimi metri zaprtih in enako površino odprtih pokritih skladišnih prostorov predstavlja prvo etapo gradnje novega blagovnotransportnega centra v Murski Soboti, od potrebe in možnosti gospodarstva pa je odvisna njegova nadaljnja širitev. Foto: N. Juhnov.

gač služiti svojemu namenu. Potreba po tovrstnih prostorih je bila v Murski Soboti prisotna že dalj časa, možnost uresničitve te ideje pa se je pokazala po pogovorih pomurskih gospodarstvenikov s predstavniki delovne organizacije Blagovno transportni center Javna skladišča iz Ljubljane. Ta je v juniju pristopila h gradnji novih skladišnih prostorov v Murski Soboti, k sovlaganju pa je pritegnila tudi Carinarstvo Murska Sobota, spediterja Intervropa in Transjurg ter prevoznitvo Avtoradgona.

Na treh hektarjih urejenih površin so v prvi etapi zgradili skladišni objekti z dva tisoč kvadratnimi metri zaprtih in dva tisoč kvadratnimi metri odprtih (vendar pokritih) skladišnih prostorov s potrebno infrastrukturo, obstaja pa možnost nadaljnje širitve, saj je za to na voljo še 15 hektarjev površin. Kot so povedali predstavniki delovne organizacije na srečanju s pomurskimi

L. Kovač

LJUDSKOST LJUDSKE ARMADE

Še lani smo lahko ob dnevu armade prebirali uvodnike, povsem podobne tistim iz prejšnjih let: da je naša armada kljub težavnim razmeram ohranila idejnopolitično trdnost in utrdila raven borbene usposobljenosti. Bistvo letošnje izjave predstavnika Ljubljanskega armadnega območja ob sprejemu za novinarje pa je (po Delu, 14. dec., str. 2) izzvenelo takole: »Zavzemamo se, da javnost cve za resnico, resnica o vsakem dogodku pa je vselej samo ena. (...) Zato torej nismo proti kritiki, smo pa seveda za resnico.«

Med lani in letos je bilo seveda »dolgo vroče poletje«, v katerem je bila eden od najizrazitejših akterjev JLA.

Že 15. decembra je ljubljansko Delo prineslo velik naslov Osem resnic o sojenju. Gre seveda za sojenje četverici in osem jugoslovanskih (vseh pravih) resnic. Tako tule ne bi dodajal še kakšne, n. pr. strokovne, da so enonacionalne enote uspešnejše, da mora biti tudi vojska (z vsemi deli) demokratično nadzorovana, pa tiste o civilnem služanju; ostal bom pri realnosti, in to jezikovni, o kateri smo si premalo (nič) povedali, je pa navsezadnje prvo načelno vprašanje odnosa do armade na Slovenskem.

Vsa burja okoli JLA je bila pravzaprav pričakovano nadaljevanje demokratizacije, potem ko so se začeli rušiti glavni simboli nove Jugoslavije — vrednote NOB, socialistične revolucije in socialističnega razvoja na osrednjem zdraževalnem simbolu, Titu. Tu se je (spet) pravzaprav pričakovano tudi ustavilo — z vrhunecem sojenju četverici, za katerega je po javnomnenjskih raziskavah velika večina Slovencev pripravljena, da je montirano, obenem pa ravno tako velika večina (84 odstotkov) trdi, da vse, kar se dogaja v Sloveniji, nikakor ni naperjeno proti JLA. Je pa zdaj izbruhnilo na plano vse, o čemer se v teh nekaj desetletjih nismo hoteli/upali/znali pogovoriti. In nismo se niti o osnovnem — jeziku.

Temeljna parola socialistične Jugoslavije je

bila ves čas Braistvo in enotnost (in včasih še enakopravnost). Ob tem pa se v tem dolgem času začuda ni skoraj nihče spomnil, da bi se morali bratje med seboj tudi razumeti. (To, da so si bratje v družini bolj poredko enotni, pustimo zdaj ob strani!) Tudi če je bila bratska nerazumljivost v nasprotju z zakoni in ustavo, to bratske ljubezni ni vznemirjalo. Vse do letos niti vojaška prisega kot najbolj osebno dejanje ni bila v materinem jeziku. Bila pa je celo v stari avstro-ogrski vojski, in že od nekdaj laiki in strokovnjaki vedo, da lahko domovino ljubiš le v svojem jeziku. Vse do letos se nekemu ni zdelo vredno imen vojašnic zapisati v slovenščini (in makedonščini), čeprav bi morali biti (spet po ustavi) v Sloveniji samo slovenski, v Makedoniji samo makedonski. In prav te dni smo še enkrat zvedeli, da sajenje v Sloveniji v bratskem jeziku ni protustavno, pa čeprav veljanska večina v svobodni republiki živečega ljudstva, vključno s predsedstvom in partijskim vrhom, misli drugače in se čuti ogrožena.

Seveda pa priznavam tole: za odnos do jezika (in še česa) sicer ni kriva samo vojska. In kdo bo dodal: saj je skoraj povsod tako. Pa ni! Zdravnika, ki noče spregovoriti slovensko, lahko po zakonu odpustim, ravno tako telefonistko lendavske Naftne in še koga. Se pač ne moreta ali nočeta naučiti niti razumeti »alpskega« jezika. Ali pa nista za bratstvo, navsezadnje najbrž ne moremo biti vsi. Toda vojska je (po vseh izjavah) za enakopravnost in braistvo in je (tudi če bi mi to teoretično omogočal zakon) ne morem kar tako odpustiti; kljub naraščanju svetovnega razuma bo nekaj časa najbrž še potrebno. Ta vojska nas že več kot štirideset let uči pozdravljati, snemati in nadevati kapo, korakati. Morda je komu zunanji blišč všečen, a bogve pomembne ni. Zgodovina to potrjuje. Če bi ta naša armada vsaj eno (!) uro tedensko namenila spoznavanju bratskih dveh jezikov, bi se že štirideset in nekaj generacij (moških in istih nekaj izbrank) vsaj toliko razumela, da v letu, ki se izteka, ne bi poslušali klicev »Slušalke iz skupščine!« Potem tudi mojega sovojaka, Črnogorca, ne bi zavedala kap, ker tajnica v Ljubljani ni hotela »pu bratsko«.

V pomurskem prostoru se s temi stvarmi ne ukvarjamo — ali (kot pravijo uradne izjave) zaradi vzornega sodelovanja, ki je pri nas neposredno, ne teoretično, ali pa zaradi ljudi, ki jih to ne zanima (upam samo, da ne bo spet kdo izjavil, da zato, ker so tu doma dobri ljudje).

Pa še nekaj za konkretno rabo: A se ne bi v duhu ljudskosti armade spodobilo, če bi vojaki vsaj pozdravili domačina, s katerim skupaj varujejo mejo, v njegovem jeziku? S tistim, da je častnik aktiven pri delu krajevne skupnosti že čez trideset let, a ne zna jezika vaščanov, pa se ne bi preveč ponašal, ker mislim, da se na primer v Beogradu tako ne bi upal hvaliti noben nesrbsko govoreči; modrost o tem, da drugemu ne želi tistega, česar ne želiš, da bi drugi želeli tebi, poznamo vsi.

Premišljevalno praznovanje v stražnicah (tako se od teh dni slovensko uradno imenuje »karavla«) in zunaj njih bo prineslo več kot še tako lepo doneče besede. Veliko preveč jih je bilo; bomo videli, ali res vsi hočemo do tiste resnice, ki naj bi bila samo ena.

Marjan Maučec

Le drobiž za odškodnino zaradi suše

Občina Ljutomer je bila ena tistih, ki jih je letošnja suša — imenovali so jo tudi katastrofalna — najbolj prizadela. Skupna škoda je znašala 12 milijard 152 milijonov dinarjev, kar je 21,7 odstotka v družbenem proizvodu občine.

Suša pa, kot vemo, ne sodi v naravne nesreče, zato tudi solidarnostnega denarja za odpravo posledic suše oz. naravnih nesreč ni pričakovati. Republiški izvršni svet je kljub temu za odpravo posledic namenil 8 milijard dinarjev, ki jih mora razdeliti med vse občine, ki jih je prizadela suša. V

Ljutomer bo tako prišlo okoli 280 milijonov dinarjev, kar je le 2,5 odstotka od ocenjene škode.

Med sušo so bile najbolj prizadete krmne rastline, zato je bistveno zmanjšana količina krme za živino, kar negativno vpliva na živinorejo. Izdelana so bila tudi strokovna navodila pospeševalnih služb za ublažitve posledic po suši.

Ob sredstvih solidarnosti, ki so, kot smo že napisali, minimalna, pa so se v odpravo posledic vključile tudi nekatere delovne organizacije s področja kmetijstva. Tako je recimo DO Mleko-

promet v avgustu, septembru in oktobru dodatno plačala 12 dinarjev za odkupljen liter mleka (skupno 55,5 milijona dinarjev), ta doplačila pa se bodo nadaljevala do konca leta. D. L.

»NA OSNOVO NAREĐENJA GENERALSTABA BROJ 141 I IAJ...«
Kako je bilo na petkovi javni tribuni v imenu ljudstva?

stran 9

NAGRAJUJEMO!

KRIŽEVSKO OPEKARNE

Nagrajujejo naročnike VESTNIKA

Izžrebani novi naročnik VESTNIKA bo prejel 30 m² bobrovca ali tlakovca

PRAVOČASNO POSTANITE NAROČNIK VESTNIKA!

Ime in priimek srečnega izžrebanca bomo objavili 12. januarja 1989

Dejanje obupa, vendar s trdno voljo pomagati življenju živeti, bi lahko rekli k temu posnetku, ki kaže, kako si neki član gibanja za varstvo okolja v gumijastem čolnu prizadeva preprečiti, da bi britanska letalonosilka Ark Royal, ki nosi jedrske projekte, vplula v pristanišče Portsmouth.

Tudi Vis in Lastovo sta naša

Ko so pred 13 leti sprejeli odlok o prepovedi gibanja in prebivanja tujcev na otokih Vis in Lastovo, so močno zavrli razvoj teh dveh občin. Samo v preteklih dveh desetletjih in pol je število prebivalcev obeh otokov padlo na polovico, tako da jih je danes na Visu le 3.800, na Lastovu pa 800. Ostali so večinoma le starejši ljudje.

Zato so člani občin Vis in Lastovo med obiskom v predsedstvu SR Hrvaške zahtevali, naj pristojni organi čim prej obravnavajo in spremenijo status obeh otoških občin. Opozorili so tudi dosedanja počasnost pri reševanju razvojnih problemov obeh otokov.

Prebivalce obeh otokov posebej jezijo najnovejši predlogi, da bi otoka dobila status nerazvitih, je dejal predsednik viške občinske skupščine Tonko Mladinec. Prepričani smo, je rekel, da bi lahko zaradi naravnih lepot in bogate kulturno-zgodovinske dediščine ob spremenjenem statusu in z malo zelo družbeno pomočjo sami zelo hitro toliko napredovali, da bi mi pomagali drugim.

PO DIPLOMATSKO UGLAJENO

Prejšnjo sredo je zahodnonemški Frankfurter Allgemeine Zeitung zapisal trditve, da zahodnonemške oblasti razmišljajo o tem, kako bi za jugoslovanske državljane vnovič uvedle vstopne vizume. Naveden je tudi podatek, da je do konca novembra letos zahtevalo v ZRN že 16.887 Jugoslovancev politično zatočišče, kar je veliko več kot lani.

Dan kasneje je predstavnik zunanega ministrstva ZRN na tiskovni konferenci zanikal, da bi načrtovali uvedbo vizumov in da to je in ostaja uradno stališče zahodnonemške vlade. Vendar je ob tem povedal sekretar zahodnonemškega notranjega ministrstva Erich Neusel, da gre za pritisk Francije zaradi izrednega povečanja tako imenovanih »azilantov« iz Jugoslavije, ki bi si iz ekonomskih razlogov radi dobili dovoljenje za bivanje v ZRN Nemčiji.

V petek je k temu objavilo posebno informacijo Zahodnonemško veleposlaništvo v Beogradu, v kateri je rečeno, da morajo vsi jugoslovanski državljani, ki bi zlorabili sedanjo možnost vstopa v ZR Nemčijo brez vizuma in pravico do azila, računati s policijskim izgonom.

Od leta 1968 lahko Jugoslovani kot turisti potujejo v ZR Nemčijo brez vizumov in se tam zadržujejo največ tri mesece. V zadnjih mesecih pa naj bi po mnenju Veleposlaništva vse več Jugoslovancev zlorabljalo to možnost in zahtevalo politični azil, ki bi jim omogočil stalno naselje v ZRN. Tudi v tej informaciji je rečeno, da vlada ZR Nemčije ni sprejela nikakršnega sklepa o uvedbi vizumov.

Po svoje zavito, vendarle, vsaj po diplomatsko, jasno.

REFORMA

Zadnja konferenca ZK Srbije je bila sicer namenjena gospodarski reformi, vendar so jo sčasoma preplavljali valovi političnih aktualnosti — zopet na račun dogajanja na Kosovu. To je pač bilo v časih albanskih pohodov na pristišinske in druge ulice. Če: Kosovo polje in drugje.

V razpravah o gospodarski reformi so bili poudarjeni elementi ekonomičnosti, ki smo jih v Sloveniji izdatno uveljavljali že pred prvo gospodarsko reformo, tukaj pa so predolgo ostali v zatišju socializacije gospodarstva — znanimi posledicami splošnega siromašenja, zato je povsem logično Miloševićevo zastopanje teze o socializmu kot bogati družbi, ki odločno spodbija tukaj še vedno prevladujočo tezo o — brezplačnem socializmu.

Razmak med prvo in zdajšnjo gospodarsko reformo, dolg četrdeset let, je pač logična posledica takšnega stanja, kakršno objektivno je, a je posledica pomanjkljivosti, ki jih ugotavljajo zdaj tudi v Črni gori: reformiranje je spet ostalo v ozkih krogih, kot je bilo v preteklih od nekoč.

Prava nesreča je bila smrt Borisa Krajgerja, v rokah katerega je bila tedanja prva gospodarska reforma tako močna, da je njegovi sodelavci niso znali dalje uresničevati, čeprav je tudi res, da je Boris že takrat ugotovil, da bodo prvi reformi morale slediti še mnoge druge, pa brez zastojev seveda.

Predolg zastoj ima zdaj različne slabe posledice hotenega ali nehotenega, kakor pač kje, odstopanja od temeljnih predpostavk razvoja k uveljavljanju ekonomskega dela, na podlagi katerih se zdaj vračamo k podjetjem, a s sopotniško filozofijo vračanja k večstrankarski ureditvi, ki da edina ustreza ržnemu gospodarstvu.

Tukaj je bila pred to zadnjo reformo kampanja proti tuzdom zaradi krepitve delovnih organizacij, zdaj pa že ugotavljajo, to so ugotovili tudi na konferenci ZK Srbije, da se majhne organizacije spreminjajo v podjetja, kot so se nekoč majhna podjetja spreminjala v tozde, ki so jih potem lokalne oblasti odtegovala matičnim podjetjem, zlasti če so bile to dislocirane organizacije dela, da bi jih imele pod svojo oblastjo in zunaj materialnega in drugega vpliva organizacij iz drugih okolij. Tako se je pravzaprav razbijalo enotno tržišče po interesih etatizma oziroma v interesu birokratizma, kakor zdaj o tem zapiranjju vase precej nedoločeno govorimo.

Reforme, s katerimi se prevečkrat gremo samo spreminjanje oblik, ne pa vsebine delovanja, bodo tako dolgo problematične, dokler nam zavest o poenostavljanju organiziranja in delovanja ne bo na potrebni ideološko utemeljeni ravni. Spomnimo se samo razvoja od ukinitja KLO-jev do uveljavljanja KS, ki so zdaj manj mobilizatorske in ustvarjalne, kot so nekoč bili KLO-ji, čeprav so obetale vsebinsko spreminjanje načina uresničevanja oblasti.

Sčasno so se spreminjale tudi občine, okrajji, okrožja v nove tvorbe z bolj ali manj isto vsebino zaradi navajenosti na star način delovanja in predvsem neznanja novega kljub vsemu prisegnanju na novo, kar je Kardelj svojas razočarano označil s pomanjkanjem revolucionarne zavesti in o čemer je zdaj Rajf Drždarevič spregovoril kot o garniturah »novih« vodilnih oseb, ki so bile ob sprejemanju nove (sedanje) ustave tretjerazredni kadri, katerih ideje tedaj niso prišle v poštev, zdaj pa na ves glas razglašajo svoje zastarele poglede kot zveličavne za ta čas in prihodnost.

Tačasno je treba spomniti iskanj boljših poti gospodarstva v, na primer, skandinavskih državah in še kje, kjer se niso lotevali spreminjanja državne organizacije, niti podjetij ali česar karkoli utajenega, temveč vsebine dela v teh zdavnaj znanih oblikah organiziranosti ljudi. V tovarni avtomobilov Volvo na primer so se lotili spreminjanja tehnologije iz nehumane prisile tekočih trakov v humano spodbudno skupinsko delo s težkimi kladi in na podobnih mestih, kjer so dosegli s spreminjanjem delovnega časa na enem delovnem mestu za uro ali dve v osem urnem delovniku ekipe večje delovne učinke in spodbudili iskanje boljših načinov dela. Taka »reforma« vsebuje vse tri nase in še mnogo več.

Viktor Strec

Pota k ravnotežju

Ameriški predsednik Reagan je na tiskovni konferenci pred odhodom iz Beče hiše dejal, da predlogi sovjetskega voditelja Gorbačova o zmanjšanju sovjetske vojske niso dovolj prepričljivi oziroma ne dopuščajo zmanjšanja ameriških vojaških stroškov.

Reagan je dejal, da je »Gorbačov sovjetski voditelj novega kova, ki je ustvaril večje zaupanje med državama«. Kljub temu pa bo po Reaganovem mnenju SZ ohranila premoč v konvencionalnem orožju v Evropi, tudi če bodo njegove napovedi o zmanjšanju sovjetske vojske uresničene. Gorbačov je v govoru pred Generalno skupščino sporočil, da bo SZ enostransko zmanjšala število vojakov za pol milijona, oborožitev pa približno za 10.000 tankov, 2.500 artilerijskih orožij in 800 bojnih letal in umaknila večino enot iz Mongolije.

Tudi novoizvoljeni ameriški predsednik George Bush, ki bo dolžnost prevzel 20. januarja, je dejal, da »je bila omenjena napoved Gorbačova samo prvi korak in da tudi po uresničevanju teh ukrepov med obema blokoma še ne bo vzpostavljeno ravnotežje v konvencionalnem orožju«. Ne glede na to pa so po njegovem mnenju predlogi Gorbačova dobra podlaga za nadaljevanje pogovorov o zmanjšanju konvencionalnega orožja v Evropi.

KAKO Z ZASTAVO?

Pripadniki vseh narodnosti v Jugoslaviji imajo pravico svobodno uporabljati zastave narodnosti, ki ji pripadajo, vendar pod pogojem, da ima v zgornjem kotu zastavo SFRJ kot simbol, ki izraža suverenost in celovitost naše države. Zastavo narodnosti je mogoče uporabljati samo poleg zastave Jugoslavije in republike. Takšno mnenje ima zvezni izvršni svet o osnutku zakona o enotnih izhodisčih za uporabo zastav narodnosti Jugoslavije.

Kot je sporočil zvezni sekretariat za informacije, zastava narodnosti po osnutku tega zakona ne more biti večja od zastave Jugoslavije ali republike. Natančno je določeno še to, ob kakšnih priložnostih jo je mogoče izobesiti, pa tudi, da je njena uporaba brez simbola naše države kazniv dejanje.

Novo pri izvolitvi predsedstva

Organi in orgaizacije socialistične zveze in Zveze sindikatov Jugoslavije morajo do 1. februarja evidentirati možne kandidate za nove člane predsedstva SFRJ.

ZK SZDL se bo na podlagi odločitev republiških in pokrajinskih konferenc do 1. marca izrekla o možnih kandidatih, dokončno kandidatno listo pa bodo do 15. marca sestavili v republikah in pokrajinah. Najpozneje do 15. aprila bodo republiške in pokrajinske skupščine iz vrst

kandidatov izvolile po enega člana predsedstva SFRJ.

Predsedstvo SFRJ je bilo z ustavnimi dopolnili in na pobudo predsednika republike Josipa Broza Tita ustanovljeno leta 1971. Takrat je imelo po tri člane iz vsake republike in po dva iz vsake pokrajine. Z ustavo iz leta 1974 so republike in pokrajini s po enim članom zastopane enako.

Zvezna skupščina bo novo sestavo predsedstva SFRJ razglasila 15. maja 1989.

Zanesljivejša napovedi

Z novimi meteorološkimi sateliti bodo vremenslovci v naslednjem desetletju lahko natančno povedali vreme za sedem do devet dni vnaprej (zdaj ga napovedujejo za pet do šest dni vnaprej). Sateliti jim bodo pošiljali natančnejše podatke o gibanju tajfunov in območij nizkega in visokega zračnega tlaka. Razvoj znižanega zračnega tlaka bodo na primer spremljali vsakih deset minut in ne vsake pol ure kot sedaj.

Prvi meteorološki satelit tiros-8 so poslali na polarno orbito decembra 1963 (pred kratkim so ob 25. obletnici njegovega delovanja priredili simpozij), zdaj pa kroži okoli našega planeta že ducat takšnih satelitov, ki pošiljajo podatke približno 5.000 postajam na Zemlji.

K potresu še to

Pri čiščenju ruševin v nekem kraju v severni Armeniji so našli na podzemeljski rov, v katerem je bilo različno orožje. Vse to je povezano z že nekaj tednov trajajočimi spori med republikama Armenijo in Azerbejdžan zaradi pokrajine Karabah, ki si jo lastita obe republiki.

V prvih dneh po potresu so ugotovili tudi veliko tatvin. Tatovi pa naj bi bili predvsem iz pokrajine Karabah in povezani z agitatorji iz te pokrajine, ki na potresnem območju nastopajo proti temu, da bi Armenci sprejemali kakršnokoli pomoč od Azerbejdžancev.

Stanje v Gorskem Karabahu je torej še vedno zelo napeto; prihaja do pretepev, groženj z orožjem in kraje živine. Predsednik M. Gorbačov je pred dnevi ponovno zatrdil, da se bo zavzel za ukrepe proti narodnostni nestrpnosti, ki vlada med omenjenima sovjetskima republikama.

globus

NEW YORK — Po zapletih okoli prepovedi, da bi vodja Palestincev J. Arafat nastopil v generalni skupščini OZN, nakar se je ta za nekaj časa »odseli« v Ženevo, so sedaj ZDA nemudoma navezale stike z vodstvom palestinskega osvobodilnega gibanja. V bližini tunizijskega glavnega mesta se je s predstavniki Palestincev srečal ameriški veleposlanik v Tuniziju R. Pelletreau. Istega dne so izraelski vojaki z ognjem preprečili demonstracije v Nablusu, pri čemer je bilo ubitih pet Palestincev.

PARIZ — Francija bo letos pridelala 220 milijonov steklenic šampanjca, saj je bila letošnja trgatava izjemna. Vskladili ga bodo za tri povprečne letine.

MOSKVA — Sovjetska kozmonavta Titov in Manarov sta v orbitalni postaji Mir preživela že preko 360 dni. Od 29. avgusta je v postaji tudi Poljakov, pred tremi tedni pa se jim je pridružil še skupina sovjetsko-francoskih kozmonavtov, ki bodo v vesolju ostali mesec dni.

EREVAN — Po dosedanjih uradnih podatkih so v Armeniji našli preko 56 tisoč žrtev nedavnega potresa. Ves svet poziva prizadetim Armence. Pri prevozu pomoči se je v začetku prejšnjega tedna v bližini erevanskega letališča ponesrečilo naše vojaško tovarno letalo. Vseh sedem članov posadke je bilo mrtvih. Pred tem se je ponesrečilo tudi neko sovjetsko vojaško letalo, pri čemer je zgubilo življenje 69 vojakov in članov posadke.

BONN — Predsednik poljske vlade M. Rakowski je za bonnski dnevnik Die Welt izjavil, da bo postala Poljska v političnem pogledu pluralistična družba, v kateri bo dovolj prostora za številne organizacije in grupacije politične narave. Rakowski je dejal, da so mimoli časi dogmatikov, ki poznajo samo lastne resnice.

BRUSLJ — Med zahodnimi državami dajejo največ za obrambo Američani in sicer 1209 dolarjev na prebivalca. V Franciji znaša ta znesek 623, v ZRN 561, v Veliki Britaniji 544 in na Norveškem 632 dolarjev.

CIUDAD MEXICO — V požaru, ki je zajel največji trg mehškega glavnega mesta je zgubilo življenje preko 70 ljudi. Požar je izbruhnil v eni od improviziranih izdelovalnic petard. Ranjenih je bilo na stotine ljudi, mnogi so bili hudo opečeni, med žrtvami pa je največ otrok.

HAMBURG — Vodilni nemški tehnik Der Spiegel je izbral voditelja Sovjetske države in partije M. Gorbačova za »osebnost leta«.

Novi napisi na vojašnicah

Na vojaških objektih po vsej državi so v ponedeljek začeli postavljati nove napise. Zamuda je sicer precejšnja, saj bi to morali (glede na ukaz prejšnjega zveznega sekretarja za ljudsko obrambo) storiti že do konca lanskega leta, toda opravičujejo jo tudi z nekaterimi spremembami na tem področju. Sprva je bilo dogovorjeno, naj bi bili ti napisi dvojezični (v Sloveniji in Makedoniji), zdaj pa bo zadeva urejena za vsa država enako. Vsi napisi bodo v treh jezikih, srbohrvatski (ali hrvatskosrbski) pa bo zapisan še v latinici in cirilici.

Kakšen bo vrstni red teh napisov? Za Slovenijo je gotovo najbolj pomembno, da bo na prvem mestu napis v slovenskem jeziku (v Makedoniji bo na prvem mestu seveda makedonsčina) nato pa sledita napisa v srbohrvatskimi, najprej v latinici, nato pa še v cirilici, nazadnje pa bo še napis v makedonsčini.

Rešimo Abdiča!

Predsedstvo občinskega komiteja zveze komunistov velikokladuške občine je analiziralo razmere v Veliki Kladuši, ki postaja vsak dan težje in bolj zapleteno. Te dni se je pojavil letak, ki delavce Agrokomerca in vse druge delovne ljudi poziva k uporabi in nasilni osvoboditvi Fikreta Abdiča iz pripora, ker »samo on lahko reši sedanje težke razmere«. Na predsedstvu je rečeno, da ta poziv pomeni zelo resno skušnjava za delovne ljudi te občine. Predsedstvo je mnenja, da je letak izdelek pristašev Fikreta Abdiča in Hakije Pozderca in da spada v okvir pritiskov na sedanje vodstvo v Veliki Kladuši in Agrokomercu; zaradi tega se je tudi poskušal ubiti Mujo Kostić, bivši šef kabineta Fikreta Abdiča in eden glavnih prič v procesu zoper udeležence menične afere.

PRIMERJAVE S SOSEDI

Zadnja leta se raven slovenskih cen na drobno tako v primerjavi z italijanskimi kot z avstrijskimi znižuje. Sredi letošnjega leta je bila večina izdelkov (če upoštevamo uradni devizni tečaj) pri nas cenejša kot pri sosedih. Logično in nujno sledi primerjava tukajšnjih in tamkajšnjih plač in kupne moči. Ta slika razgalja našo revščino, hkrati pa tudi nesmiselnost zaščitniške uvozne politike.

Če preračunamo povprečne mese-

čne čiste OD po uradnem deviznem tečaju, vidimo, da je bila povprečna slovenska plača julija letos le 23,7 odstotka povprečne avstrijske (junija lani je bilo to razmerje še 37,7 odstotka) oziroma 27,2 odstotka italijanske (lani 43,4 odstotka). Letošnji julijski povprečni OD v Sloveniji je bil namreč 627.968 dinarjev, avstrijski 13.710 šilingov, italijanski pa 1.261.200 lit.

S povprečnim avstrijskim zaslužkom je bilo julija letos mogoče kupiti

v Sloveniji 84 odstotkov več kot v Avstriji, z italijanskimi pa 47,1 odstotka več kot v Italiji; Avstrijec si je s svojo plačo v Sloveniji lahko privoščil 4,22-krat, Italijan pa 3,68-krat več kot je kupil domačin s svojim osebnim dohodkom. Če je nesel Slovenec svojo povprečno plačo v Avstrijo, je tam dobil zanjo 45,6 odstotka manj kot doma, v Italiji pa je julija za svojo povprečno plačo dobil 32 odstotkov manj dohodka kot v Sloveniji.

Poudariti velja, da razmerje med kupno močjo prebivalstva v treh sosednjih državah — čeprav je tedaj bolj žalostno — v letošnjem letu realneje odseva razmerje gospodarske moči teh držav; prej je bila kupna moč napihnjena, tečaj dinarja pa precejšen. Zato zdaj ni več razloga za pretirano ščunjenje domače proizvodnje končnih izdelkov. Draginja (glede na naše dohodke) v tujini že toliko zavira naše nakupovanje tamkaj, da ne more dosti obremeniti naše plačilne bilance.

Prav zato bi morala naša ekonomska politika spremeniti svojo dosedanja praksa uvoznih omejitev, nerazumne carinske zaščite in kampanjskih uvoznih intervencij in sprostiti uvoz.

Pravljice za ...

Spomni na letošnjo ciljno stopnjo inflacije v višini 90 odstotkov, so v času, ko je v enajstih mesecih dosegla 209,7 odstotka, bolj podobni lepi babičini pravljici. Pričakovanja so se torej izkazala kot nerealna. Majski ukrepi pa po pričakovanih podražitvah na začetku niso niti do zdaj pokazali možnosti za postopno zmanjšanje rasti cen. Novo leto bomo že začeli z visokim prenosom inflacije, govori se o 90 odstotkih, zato je razumljivo, da ni mogoče zadržno uradno napovedati, kaj se bo dogajalo z nami. Ekonomisti napovedujejo možnost hiperinflacije oziroma razmer, v katerih bo vse manj volje za normalne ukrepe gospodarske politike.

GORNJA RADGONA — V četrtek, 15. oktobra, se je na redni seji svet izvršni svet skupščine občine, obravnavali so spremembe letošnjega proračuna in osnutek proračuna za prihodnje leto...

LENDAVA — Na letni programsko-volilni konferenci občinske organizacije ZRVS so ocenili enoletno delo in ugotovili, da so v glavnem izpolnili program, ki so ga sprejeli pred letom dni...

LENDAVA — Na seji sveta za vzgojo, izobraževanja, kulturo ter telesno kulturo pri predsedstvu občinske konference SZDL Lendava so obravnavali republiške dokumente: predlog zakona o spremembah zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja...

LENDAVA — Pred zadnje sredo bi na 2. seji občinske konference SZDL Lendava morali obravnavati poročilo o uresničevanju družbenega dogovora o kadrovske politiki, osnutek (zdaj je že predlog) zakona o podjetjih...

MURSKA SOBOTA — Na seji izvršnega sveta so sprejeli osnutek odloka o dopolnitvi odloka o sprejetju zazidalnih načrtov za posamezna območja v mestu. Na ta način skušajo čim prej rešiti problematiko klavniških odpadkov...

MURSKA SOBOTA — O sklepnem poročilu o študiji oskrbe z vodo v soboški občini so razpravljali na seji sveta za krajno samoupravo in komunalni sistem pri predsedstvu občinske konference SZDL...

MURSKA SOBOTA — O stanju in razvoju turizma v Pomurju so govorili tudi v frontnih delih soboške Socialistične zveze. O tem gradivo, ki ga pripravila posebna delovna skupina, so imeli dokaj dobro mnenje...

LJUTOMER — V javnih razpravah o programski usmeritvi medijev Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota (bile so na svetu za informiranje in predsedstvo OK SZDL) so člani v celoti podprli usmeritve...

LJUTOMER — Občinski komitej ZK je spregovoril o rezultatih gospodarjenja po prvih devetih mesecih letošnjega leta. Živahna razprava je pokazala, da so tudi komunisti zaskrbljeni nad težavnim položajem ljutomerskega združenega dela...

MURSKA SOBOTA — Med samoupravnimi interesnimi skupnostmi družbenih dejavnosti, ki so v zagati, je tudi občinska skupnost otroškega varstva. Nekritični odhodki v znesku 262.690.080 din so v devetmesečju nastali zaradi izpada prihodka Solidarnosti...

MURSKA SOBOTA — Prostorska problematika izvajalcev kulturnih dejavnosti v soboški občini je bila po problematiki konferenci Socialistične zveze na to temo tudi predmet ponedeljkovega pogovora v gradu, kjer je sedež Kulturnega centra Miško Kranjec...

MURSKA SOBOTA — OS ZSS je pripravil posvet o osnutku zakona o podjetjih. Posveta so se udeležili predsedniki IO OO ZSS, sindikalnih konferenc in predsedniki občinskih odborov dejavnosti pri OS ZSS...

MURSKA SOBOTA — Na seji izvršnega sveta so namenili največ pozornosti usklajevanju davčne politike. Tako so sprejeli dopolnilno k dogovoru o izvajanju davčne politike za obdobje 1986—1990...

LENDAVA — Za prihodnje leto v občini ne bodo sprejemali resolucij o družbeno-ekonomskem razvoju, vendar so v Lendavi mnenja, da brez dokumenta ne bo šlo, zato so na seji izvršnega sveta občinske skupščine predstavili izhodišča za oblikovanje razvojne politike občine za leto 1989...

DOLINA — V krajevni skupnosti Orešje-Dolina, ki združuje poleg teh dveh krajev še Pince in Benico, so v nedeljo navdse slovensko proslavili prvi krajevni praznik. Govornika sta v slovenskem in madžarskem jeziku orisala dosežene uspehe (elektrifikacija, vodovod, telefonija, ceste) in povedala o načrtih (širitev telefonija, obnova domov za prireditelje itd.)...

Kljub oteženim materialnim, prostorskim in tehničnim možnostim so Vestnik, NEPUJSAG ter oba radijska medija opravili pomembno poslanstvo v pokrajini ob Muri. Tako so ocenili na seji predsedstva pomurskega medobčinskega sveta Socialistične zveze v Murski Soboti...

V razpravi so enotno podprli prizadevanja, da s 1. januarjem 1991 osrednja radijska in televizijska hiša zagotovi ločeni frekvenci za oddajanje v slovenskem in madžarskem jeziku. V Pomurju prav tako vztrajajo, da RK SZDL Slovenije že prihodnje leto zagotovi ustrezno rešitev za financiranje narodnostnih programov...

Kot je opozoril predsednik PMS SZDL Milan Nekrep, je treba v prihodnje računati tudi na to, da proračuni družbenopolitičnih skupnosti v Pomurju ne bodo vedno zmogli zagotavljati 30-odstotnega deleža sofinanciranja ustanoviteljic, to je OK SZDL. Zato je znova spomnil na dogovor, po katerem naj bi izvršni svet izdelali enotni ključ za zbiranje sredstev in mesečni red...

Še 4 leta smrad iz stare kafilerije?!

Iz najnovejšega programa aktivnosti delovne organizacije Mesna industrija ABC Pomurke v Murski Soboti o preselitvi kafilerije, ki zaradi smrada že nekaj časa povzroča sive lase občanom pomurskega središča, predvsem pa KS Lendavska, je vredno omeniti nekaj osnovnih nalog. Upoštevaajoč priporočilo občinskega izvršnega sveta, so izdelali tudi načrt preselitve kafilerije na novo lokacijo...

O tem problemu je soboški izvršni svet že večkrat razpravljal: nazadnje minuli teden. Dokopali so se do predloga, o katerem naj bi končno besedo izrekli delegati zborov skupščine občine na letošnjem zadnjem zasedanju. Predlagajo, da se obratovanje kafilerije na sedanji lokaciji podaljša, ker bi njeno morebitno zaprtje povzročilo nerešljive ekološke probleme, ne le v mestu, ampak tudi širše...

S SEJE KOMITEJA ZKS V LENDAVI

Previdno z optimizmom

Na petkovi seji občinskega komiteja ZKS v Lendavi so sicer ugodno ocenili letošnja gospodarska gibanja, ki kažejo, da industrijska proizvodnja narašča, vendar se ne gre veseliti, kajti v gospodarstvu občine so tudi bolniki, največji (ali pa najbolj razpihnen) je Primatov tozd Skladiščna oprema. Dejali so tudi, da letošnji pokazatelj najbrž ne bodo realen temelj za predvidevanja o (ne)učinkovitosti poslovanja v letu 1989...

ni dotok potrebnega denarja. V nadaljevanju se je obravnavala še gradivo posebne delovne skupine o razvoju turizma v Pomurju. Dogovorili so se, da bodo stališča predsedstva OK SZDL sestavni del tega gradiva. O njem pa bodo končno besedo izrekli na januarski seji medobčinskega sveta SZDL in ga bodo tudi konkretizirali.

Občinski referendum tudi za vodovod?

Da je problem oskrbe s pitno vodo v soboški občini, kjer je več kot 240 raznih vodnih zajetij, pretež, je potrdila tudi seja predsedstva občinske konference Socialistične zveze v Murski Soboti. Razpravljali so sicer podprli poročilo o študiji preskrbe z vodo v vsej občini, toda nekateri pomisleki so se vendarle vsiljevali. Predvsem ta, da je treba čim prej priti do enotnega koncepta...

Dejstvo pa je, da sedanje množice vodnih zajetij v soboški občini ni možno obvladati tako v tehnološkem kot varstvenem pogledu. Čedaje bolj skrb vzbujajoče je onesnaževanje voda, predvsem na območju od Bogojne do Cankove, kjer so se že pojavile epidemije. Očitno pa se bo treba še bolj zavedati navzočnosti nitritov in pesticidov v vodi za pitje...

Ker pa se zadnje čase pojavljajo problemi pri financiranju, namerava občinska frontna organizacija pripraviti v sleherni krajevni skupnosti javno razpravo, ki naj bi jo opravili januarja in februarja prihodnje leto. Še prej pa se bodo sestali v ožjem strokovnem krogu. Ob tej priložnosti je dana tudi pobuda za proučitev možnosti za uvedbo občinskega samoprispevka, o čemer bodo seveda izrekli zadnje besede pozneje, ker je v soboški občini že več predlogov za referendum.

Na razpravljali o programskih osnovah koordinacijskega odbora za vprašanja naših delavcev v tujini pri predsedstvu republiške konference Socialistične zveze in o programu dela tega odbora za prihodnje leto, bistvenih pripomb niso imeli, izražali pa so pomisleke, ali bodo lahko brez dodanih sredstev še naprej vzdrževali tako tesne stike z našimi društvi na tujem. V stališču pa so zapisali tudi pobudo, da je potrebno naše delavce, predvsem strokovnjake, pritegniti za sodelovanje pri razvoju našega gospodarstva.

- COOMING TO AMERICA — EDDIE MURPHY
THE MILAGRO BEANFIELD WAR — R REDFORD
NIGHTMARE 4 — grozljivka
DANCING ACADEMY — glasbena uspešnica
SILENT RAGE — CHUCK NORRIS v novi akciji
HANOVER STREET — vojna drama
DELTA FORCE COMMANDO — super akcija
NADINE — KIM BASINGER — drama
MAYBE BABY — komedija
STYCKY FINGERS — komedija/akcija
DIE HARD — teroncem ugrabitelj odkupnina itn
METAL FORCE — akcija s podtikanjem bomb
BAT 21 — GENE HACKMAN v POLNI AKCIJI
TOUR OF DUTY 3 — nepozabna vojna akcija v Vietnamu
Na razpolago prek 380 filmskih uspešnic
Vsem prijateljem VIDEOTEKE VHS ter drugim občanom želimo prijetne božične praznike ter srečno novo leto 1989.

VIŠJE STAROSTNE KMEČKE POKOJNINE
Svoj statut spreminja tudi Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Pravice se ne bodo spreminjale, poccnili in poenostavili pa naj bi nekatere postopke. Ukinili bodo nekatere odbore, za varstvo pravic, za vprašanja borcev, invalidski odbor ter odbor za kmetijstva. S sprejetjem novega statuta naj bi omogočili ponovno preverjanje upravičenosti do nekaterih pravic.

Radenska SILVESTRUJTE V HOTELU DIANA
Zakaj bi preživljali najlepšo noč doma in že pred polnočjo zaspali pred televizorjem. Odrzite predpasnike in si privoščite zabavo do jutra. Da takšno silvestrovanje veliko stane? Odvisno, kaj vam kdo za vaš denar da. Objubijamo, da se bomo potrudili, tako da vam ne bo žal. V kavarni hotela Diana bo igral ansambel Extrabend s pevcem Darkom Domjanom.

Radenska HOTEL DIANA
V Discu smo poskrbeli za najnovejšo posnetke s svetovnih top lestvic, odprti bodo vsi pulci, skratka, Diana bo to noč vaša skoraj od kleti do podstrešja — in to le za 100.000 din. Silvestrujete lahko tudi v Turističnem domu v Petrovcih z ansamblom Golf za 70.000 din. Povsod bomo odlično kuhali, stregli najboljša vina in skrbeli za vaše dobro počutje vse do belega dne. Pohitite z rezervacijami! RADENSKA HOTEL DIANA

Radenska SILVESTRUJTE V HOTELU DIANA
Zakaj bi preživljali najlepšo noč doma in že pred polnočjo zaspali pred televizorjem. Odrzite predpasnike in si privoščite zabavo do jutra. Da takšno silvestrovanje veliko stane? Odvisno, kaj vam kdo za vaš denar da. Objubijamo, da se bomo potrudili, tako da vam ne bo žal. V kavarni hotela Diana bo igral ansambel Extrabend s pevcem Darkom Domjanom.

Licenčna znamka za popek Evrope

Kako je, če se nameniš izdelati helikopter in se dvigniti z njim nad zemljo, ali bi se rad s prirejenim kolesom vozil po vodni gladini? Bliznja okolica bi te kaj hitro razglasila za čudaka, če ne kar iztirjenca, medtem ko poznavalci ustvarjalnosti pravijo, da znajo biti vsakovrstni konjički ali protočasne dejavnosti odsev siceršnje narodove izvirnosti in ustvarjalne drže, pokončnega duha in pronicljivosti.

Pod vtisi nedavnega simpozija o posvetni eshatologiji in komercialni etiki pri malih narodih v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani — bil je tri dni, pripravila pa ga je sekcija za indologijo pri slovenskem orientalističnem društvu — nastaja premišljevanje o podjetniških in podjetništvu, temi, ki je iz več razlogov na konici zanimanja javnosti. Pri tem večje izbirne ni; ali bomo sami napeli možgane (ne pravijo zaman, da je genij od odstotek navdiha in 99 odstotkov znojenja!) ali bomo primorani začeti iskati zglede ustvarjalnega podjetništva pri drugih, silno uspešnih manjšinskih narodih, kot so recimo Parsi, Gudžerati ali Marvari v Indiji, Bamileki v Kamerunu, Armenci, Judje in Židje, celo Indijanci in Romi, možen pa je tudi splet obojega.

Najmanj ustvarjalno popivanje, navijaštvo, zbiranje

Veliko jih je, ki se v svetu ob Muri ukvarjajo s fotografijo, igranjem instrumentov, iznajditeljstvom, kiparstvom, kuhanjem, komponiranjem, modelarstvom, pesnikovanjem in pisateljevanjem, z radioamaterstvom, lastnim računalniškim programiranjem, slikarstvom, šahiranjem. Vse to so dejavnosti, ki jih psihologi pripisujejo visoko oceno ustvarjalnosti, medtem ko naj bi bila pri popivanju, športnem navijaštvu in zbiranju škatic, znak in značek ustvarjalnost malone odsotna. Posebno hitro se uveljavlja in razširja hišno računalništvo, še pred nekaj leti pri nas docela neznan področje, zlasti med mladimi. Hkrati nekatere dejavnosti propadajo; vzmimo nekoč priljubljeno jahanje, sinonim za imenitnost in odličnost, ki postaja arhaičen šport, saj ga goji le malo ljubiteljev. Z novimi tehnologijami in uvajanjem industrijskih robotov se bo prosti čas podaljšal in z njim vred bodo pridobivali tehnost konjički. Ti zaposlujejo tudi brezposelne ljudi, ki dobivajo podporo. Obja pojava bi morali ustrezno načrtovati in usmerjati ljudi v konjičkarstvo, ki prinaša posamezniku največje zadovoljstvo in korist družbi. Vanj gotovo sodi prav pristočasna ustvarjalna dejavnost. Če se na izdelku najde oznaka »hand made«

Naj bo v obrtništvu, ki mu je razpoznavni znak ročna spretnost, ali pri izobraževalnih storitvah, kjer je začetek in konec miselni napor, povsod je najti uveljavljene sinove in hčere iz murske dežele. Celotni so, ki imajo patentna spričevala oz. licenčno znamko. Po tej plati naš ravniansko-gričevnati del dežele na sončni strani Alp pač ne more biti več slepo črevo ali Sibirija, kvečjemu bi pristali na to, da je popek ali morda neke vrste predražnik Evrope; če seveda pod to Evropo razumemo predvsem tisto, kar se ima zgoditi z letom 1922. Omenili smo obrtništvu, ki se od sodobne industrije razlikuje prav po tem, da posameznik napravi načrt in izdelava nov čevljev, obleko, rešetke za okno in druge izdelke. Vsak unikat je ustvarjalni izdelek, v katerega je mojster vnesel svojo zamisel. Žal sodobno obrtništvu z izpopolnjenimi stroji uničuje staro, ustvarjalno obrtništvu, ki je na robu propada. Resda daje oznaka »hand made« izdelku večjo tržno vrednost, toda vloženo delo se kljub temu ne ujema s plačilom. Poleg tega se ni mogoče zaščititi pred goljufijami. Dr. Vid Pečjak v svoji knjigi Misli, delati, živeti ustvarjalno navaja pomenljivi pogled: »Neki znanec je na časnem

inovacije

delu v ZR Nemčiji dve leti z drobnim svedrom vrtal luknje v les, kot da bi jih naredili črvi. Podobno ponarejajo tkanine. Ročno izdelano blago spoznamo po napakah v tkanju, sodobnim tekstilnim strojem pa je mogoče vprogramirati napake. Slišal sem, da celo v jabolka cepijo umetnega črva in jih nato prodajajo po visokih cenah v trgovinah z »zdravo prehrano«. Vse to so brez dvoma izvirne in ustvarjalne rešitve komercialnih problemov, ki pa žal spodbijajo vrednost avtentičnih ročnih izdelkov. Skozi stranska vrata na prizorišče podjetništva

Naj ponovimo, da je genij en odstotek navdiha in 99 odstotkov znojenja. Kako in kaj je s pomurskimi navdihovalci, ni treba razpredati oz. se sprenevedati — stotinja in več najposobnejših nam je iz bolj ali manj znanih vzrokov in povodov ušla v beli svet. Tisti, ki so ostali in vztrajajo doma, pa se šele v zadnjih letih, s prihodom novih, šolanih, razvojno mislečih generacij, očitneje prebujajo. Na tej točki bi se mogli začeti spraševati, v kolikšni meri bi se dalo staviti na karto izvirnega, ustvarjalnega konjičkarstva ali protočasnosti dejavnosti, na obrtništvu in izobraženke storitve, z drugimi besedami: kako skozi stranska vrata priti na prizorišče velike teme pod naslovom Podjetniki in podjetništvo. Morda bi se v tem pogledu lahko kaj naučili od naših zdomecev, sezoncev, izseljencev, ki te dni spet kapljajo v domovino. Zgodbe o tem, da bi ostali doma in vlagali kapital v te ali one programe in projekte, si preprosto ne upamo ponavljati. Ponoviti pa želimo več zgovornih odklik ali kakovosti, ki naj bi jih imel — kot po domače pravimo — dober šef. To so:

- sposobnosti za sestavo učinkovite skupine,
- sposobnost poslušanja,
- sposobnost samostojnega odločanja,
- sposobnost zadržati dobre ljudi,
- sposobnost obdati se z dobrimi ljudmi.

Veliki teoretik menedžmenta, Peter F. Drucker, opisuje sposobnost vodenja kot »naravno neprisiljeno sposobnost navdihovati ljudi«. To pa lahko uspeva le, če tak človek res »vzbuja spoštovanje in se resnično zanima za ljudi«. Da — kot se temu reče — ne sedimo na ušesih, je v podjetništvu in pri podjetnikih silno pomembno. Ključni možje svetovnih združb in združenj so še zdaj naj spoznali naslednje: »Čeprav je uspešen menedžer nujno poklicno in zasebno nestrpen, mora imeti zabeleženo potrpljenje pri poslušanju.« Preverjeno je namreč tole dejstvo: »Menedžerji zaidejo v težave, če ne poslušajo več svojih sodelavcev.« Eden od svetovno znanih podjetnikov rad omenja direktorja Nase, ki je ob pristanku prvega človeka na mesecu dejal, da gre pri uspehu za metodo. Ta mora biti taka, da običajne ljudi pripravi do izjemnih storitev. Pri tem se podjetnik pritožuje: »Evropejci smo zaradi dolge fevdastične tradicije še vedno v veliki skušnjavi, da preveč zaupamo v osebno moč.«

Pomurski podjetniki najbrž nimajo namena pristajati na lunni, zadostovalo bi že, če bi v posameznih podjetjih končno zlezli iz rdečih števil. V tej zvezi bi radi ponovili že izraženo spoznanje, kako se vse očitneje kaže potreba po iskarnju zaveznikov in zaveznic — brez ideoloških predsodkov ali strankarsko obarvanih večnih resnic — če naj se pokrajina, geografsko umeščena med Ljubljano, Budimpešto, Dunajem in Zagrebom, hitreje razvija. Pri tem imajo legalne pokrajinske ustanove, organizacije in ključni posamezniki tako rekoč zgodovinsko odgovornost.

Branko Žunec

Pogovor s komandantom soboške garnizije Danijelom Hornom

Sodelovanje med JLA in prebivalstvom je celo preveč dobro

Jugoslovanska ljudska armada, ki je zrasla med narodnoosvobodilnim bojem in revolucijo, se je v povojnem času razvila v ljudsko, revolucionarno in močno oboroženo silo Jugoslavije, katere vloga je opredeljena z zvezno ustavo. Kljub vsestranskemu napredku naših oboroženih sil in njihovem prilagajanju sodobnim metodam vojskovanja, ki ustrezajo našim opredelitvam splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, se tudi JLA tako kot celotna družba srečuje z nekaterimi težavami, ko s tremi reformami iščemo izhod iz krize. Več o tem smo se ob prazniku JLA pogovarjali s komandantom soboške garnizije, starešino Danijelom Hornom.

— **Ekonomske težave, s katerimi se srečujemo v naši družbi, vplivajo tudi na JLA. Kot je znano, pa si v JLA sami pridelate precej hrane?**

»Materialni položaj naše družbe občutimo že nekaj let tudi v JLA. Zato smo že pred leti začeli uredničevati tako imenovani zeleni plan. Tudi v moji obmejni enoti, ki ji poveljujem, si velik del hrane pridelamo sami. Tako si z lastno rejo zagotavljamo svinjsko meso in jajca, v poletnih mesecih pa pridelujemo tudi svežo zelenjavo in nekaj sadja. Po tem zelenem planu smo tako v letošnjih devetih mesecih prihranili za okrog 70 milijonov dinarjev, računamo pa, da se bo ta znesek do konca leta povečal na

100 milijonov dinarjev. To je za našo enoto precej visok znesek.«

— **Kako pa ste se starešine v JLA vključevali v razprave o ustavnih spremembah?**

»V javno razpravo o ustavnih spremembah smo se starešine vključevali v okviru osnovne organizacije ZK v enoti in v okoljih, kjer živimo. Moram povedati, da imajo nekatere naše starešine odgovorne funkcije v krajevni samoupravi, denimo Zoltan Verbai, ki je predsednik KK SZDL v Šalovcih, in Rajko Janjič, ki je predsednik skupščine KS Prosenjakovci. Vojake pa smo vključevali v razprave o ustavnih spremembah ob vsakodnevnem informiranju.«

— **Kaj pa mislite o predlogu sprememb zakona o služenju vojaškega roka v JLA?**

»Mislim, da je skrajni čas, da preidemo na sistem služenja vojaškega roka, kot je bil pred leti, čeprav ta po predlogu ne bo povsem enak. Mislim, da je za vojaški kolektiv boljše, če so med mladimi tudi starejši in izobraženci, ker to pozitivno vpliva na delo v enoti.«

— **Kako pa na meji zaznavate odnos Slovencev do JLA, ki ga v nekaterih predelih Jugoslavije negativno ocenjujejo?**

»Odnos med tukajšnjim prebivalstvom in JLA je dober, celo preveč dober, kar včasih negativno vpliva na disciplino vojakov.

Ta dober odnos in sodelovanje med prebivalstvom in graniciarji je mogoče opaziti na vsakem koraku, to pa se tudi pozna pri varovanju meje, saj graniciarji brez sodelovanja s prebivalstvom ne bi mogli tako dobro opravljati svoje naloge.«

dili vodovod. Vojska in krajan pa tudi sodelujejo na raznih drugih področjih dela, na primer v društvih. To sodelovanje je v obojestransko korist in ga ne bi smeli zlorabljati.«

— **S kakšnimi občutki pa prihajajo mladi fantje iz raznih krajev Jugoslavije na služenje vojaškega roka v Pomurje?**

»Ze stari pregovor pravi — koliko ljudi, toliko občutkov. Tako je tudi v vojski. Moram pa povedati, da vojak, ki pride na služenje vojaškega roka v Pomurje, na mejo, ni prvič v Sloveniji, temveč je osnovni pouk končal v večjih središčih. Tako pride v Pomurje že z določenimi spoznanji o Sloveniji in nimamo nobenih težav. O dobrih ljudeh v Pomurju pa vojaki že zvedo v teh središčih.«

— **Pred nami je 22. december — dan JLA. Kako ga boste proslavili?**

»Naš praznik bodo proslavili delovno. Tu mislim na priditev dobrega sodelovanja s prebivalstvom, saj praktično ne bo šole in pa tudi drugih okolij, kjer ne bi potekala srečanja. Na sam praznik JLA pa bomo tudi odprli kaskarniška vrata za vse, ki nam bodo želeli priti čestitat k našemu prazniku.«

Feri Maučec

— **To pomeni, da je sodelovanje med prebivalstvom takšno, kot je bilo že pred leti?**

»Za Pomurje je bilo že pred leti značilno dobro sodelovanje med prebivalstvom in vojsko, ki se kaže tudi v nekaterih skupnih akcijah. Lahko bi dejal, da smo ga prav v letošnjem letu še poglobili. Za zglede naj povem, da smo v najsevernejšem kraju naše domovine, ob tromeji na Trdkovi, vojska in krajan skupaj nare-

Stražnica Mihe Marinka Prosenjakovci najboljša

Stražnica (karavla) Mihe Marinka v Prosenjakovcih, ki ji poveljuje starešina Rajko Janjič, je ob letošnjem 22. decembru — dnevu JLA razglašena za najboljšo enoto v mariborski regiji, hkrati pa je prejela prehodno zastavico kot najboljša v soboškem garnizonu. To je bil tudi povod, da smo obiskali karavlo v Prosenjakovcih in k pogovoru povabili komandirja Rajka Janjiča, desetarja Kreša Kosa in predstavnik tovarne Pletilstvo Prosenjakovci Franca Jošarja.

»Če želi enota postati najboljša, mora zadostiti večim kriterijem, ki krasijo medsebojne odnose v kolektivu in dosega vrhunške rezultate usposabljanja ter še nekatere druge vrline. Mi smo si že na začetku leta zadali nalogo, da se potegujemo za eno od prvih treh mest. Ko pa smo bili že ob dnevu graniciarjev — 15. avgusta prišli na prvo mesto, smo se še zavzeteje lotili dela in nismo dovolili nobeni drugi enoti,

da nas zamenja na prvem mestu, četudi so nekatere dosegale dobre rezultate. To je za nas veliko priznanje, hkrati pa tudi rezultat dobrega sodelovanja s prebivalstvom v naši krajevni skupnosti,« pravi komandir karavle Rajko Janjič.

Desetar Krešo Kos, dobitnik značke zglede vojak, življenje in delo na karavli opisuje takole: »V našem kolektivu so vojaki različnih nacionalnosti, ki so prišli iz raznih krajev Jugoslavije. Pri nas ni pomembno, od kod je kdo, temveč da se med seboj razumemo in predstavljamo zglede kolektiv. Eni drugim pomagamo, ko je to najbolj potrebno. Zato lahko trdim, da so odnosi v našem kolektivu odlični in da drug drugega spoštujemo.«

Stražarji v stražnici Mihe Marinka v Prosenjakovcih ves čas dobro sodelujejo tudi s tovarno Pletilstva. Dolgoletni vodilni delavec Franc Jošar to sodelovanje takole ocenjuje: »Sodelovanje

Karavla Miha Marinka Prosenjakovci.

med karavlo (stražnico) in Prosenjakovci je tradicionalno dobro in sega v leto 1945. To sodelovanje se je poglobljalo z razvojem Pletilstva, ki je v povojnih letih zaposlovalo le okrog 30 do 40

delavcev, danes pa nas je že 250. Sodelovanje se kaže predvsem pri delu družbenopolitičnih organizacij in društev, pa tudi širše v krajevni skupnosti. Vojaki tudi obiskujejo našo tovarno in se seznanjajo s procesom proizvodnje, mi pa jih večkrat tudi obiskujemo, zlasti ob njihovih praznikih. Skupno smo sodelovali na prireditvi »Znanje — imanje« v Kruščiču, komandir karavle je predsednik skupščine krajevene skupnosti Prosenjakovci in še bi lahko našteval,« pravi Franc Jošar.

F. Maučec

Franco Jošar

Krešo Kos

Rajko Janjič

OB DNEVU JLA

Že od nekdanjega sodelovanja občanov obmejnih vasi lendavske občine z graniciarji zelo dobro. Stražnice so povsod v ponos vasi, krajan pa so podaljšane roka graniciarjev, saj tudi sami skrbijo za varnost. V preteklosti je bilo velikokrat, pravijo na občinski konferenci SZDL v Lendavi, da so vojaki priskočili na pomoč občanom pri urejanju komunalnih in drugih problemov. Spomniti se je treba ene največjih akcij, ki jo je pripravila vojska skupaj z občani, to je bila ureditev vinske ceste v Lendavskih Goricah. Ta cesta je tamkaj pomenila začetek turizma, saj prej v ta kraj z avtomobilom ni bilo mogoče priti. Vinska cesta je pomenila za krajane tega naselja okno v svet, jim približala Lendavo, skrajšala pot v tovarno in solo. Druga taka pomembna akcija je bila ureditev primarnega vodovoda od Lendave do Pince-Marofa. Voj-

Skaljenih odnosov ni

ki so izkopali skupaj z občani celotno traso, kar je pomenilo velik prihranek pri celotni naložbi. Občani pa so tudi sami pomagali graniciarjem v karavlah, če je bilo potrebno. Sodelovanje je vzorno, pravijo na občinskem stabu teritorialne obrambe. Naše enote velikokrat sodelujejo z graniciarji pri vajah, športnih in kulturnih nastopih. Letos je bilo več takšnih akcij, ki potujejo, da so v lendavski občini odnosi mednjimi pa nikoli ni prišlo do nesoglasij. Že po tradiciji v občini holj praznujejo dan graniciarjev kot dan JLA. Letos so se dneva graniciarjev v vsaki karavli dostojno spomnili največje slavy je bilo v Žitkovcih, kjer je občinski

sindikatski svet predstavniku karavle izročil kolektivno darilo delovnih organizacij občine. Predsednik krajevene skupnosti Genterovci pa je povedal, da so graniciarji in vaščani bili in bodo vedno v dobrih odnosih. Dobri odnosi med karavlati in delovnimi organizacijami se kažejo tudi v tem, ker ima vsaka karavla na območju lendavske občine svojega pokrovitelja. Predstavnik delovnih organizacij obiskuje karavle, graniciarji pa so gostje v delovnih organizacijah. Dobro je sodelovanje tudi z mladinsko organizacijo v krajevni skupnosti, pa tudi z občinsko konferenco. Predstavnik JLA se vsako leto sestane s predsednikom občine in drugimi družbenopolitičnimi predstavniki, takrat izmenjajo mišljenja o sodelovanju in načrtujejo nove poti za še boljše sodelovanje. Tako bo tudi letos.

Jani D.

LENDAVA

Program praznovanja dneva JLA

Tudi letos bodo v lendavski občini slovesno proslavili dan armade. Predsednik občinske skupščine Lendava bo sprejel predstavnike stražnic (karavil), osrednja praznava pa bo v G. Bistrici, na kateri bodo podelili priznanja in pohvale. Skupščina občine Lendava bo dobila srednja plaketa republiškega štaba teritorialne obrambe, Martin Lehar s listice priznanje republiškega sekretariata za ljudsko obrambo, pohvalo republiškega štaba teritorialne obrambe bo bodo izročili Ladislavu Palfiju iz Lendave.

Delegacije sindikalnih organizacij in delovnih organizacij pa bodo obiskala stražnice. Skupno darilo lendavskih delovnih organizacij bo tokrat dobilo stražnica Stefan Kovac in sicer kosilnico. Za dan armade bodo v Lendavi pripravili tudi razstavo orožja in organizirali športna tekmovanja.

Jani D.

Kdor veliko tvega, veliko dobi, lahko pa tudi izgubi

S sprejetjem ustavnih dopolnil so dani pogoji za reformo gospodarskega sistema. Temeljni naj bi na delovanju tržnih zakonitosti, to pa zahteva vzpostavitev novih institucionalnih oblik, ki bodo omogočile učinkovito poslovanje in spodbujale hitrejšo rast in razvoj proizvodnje. Pomembno prelomnico na tem področju naj bi prinesel zakon o podjetjih, ki pa je le eden v množici številnih zakonov, ki naj bi omogočili reformo gospodarskega sistema. Do konca prvega polletja prihodnjega leta bi jih morali sprejeti 26, od tega devet že do konca letošnjega leta, vendar je že zdaj skorajda gotovo, da nam to ne bo uspelo. Prednost pri sprejetju vsekakor imata zakon o podjetju in zakon o tujih vlaganjih, prvi pa nas je tudi spodbudil k pripravi okrogle mize, ki smo jo organizirali v našem uredništvu. Služil nam je seveda le kot iztočnica za pogovor, saj smo dobra dva tedna pred njegovo uveljavitvijo imeli na voljo le še osnutek tega zakona. Čeprav ustanovitev podjetja kot temeljnega subjekta tržnega gospodarstva ne pomeni, da bodo opuščena temeljna produkcijska razmerja, pri čemer mislimo predvsem na položaj delavcev, določen z ustavo, pa tudi v mnoge pomurske delovne kolektive vnaša precej negotovosti. V nekaterih temeljnih organizacijah združene dela, ki imajo sedež delovne organizacije zunaj občine, so že dalj časa prisotne težnje po drugačni organiziranosti, v zadnjem času predvsem po izločitvi in ustanovitvi samostojne delovne organizacije. Ne moremo sicer trditi, da je te težnje povzročil zakon o podjetjih, saj so marsikje takšna razmišljanja bila prisotna, še preden je bil pripravljen osnutek tega zakona, jih je pa v zadnjem času gotovo pospešil. Vseeno pa se ob tem zastavlja vprašanje, če takšna odločitev ni prenapeljena in pre malo premišljena. O vsem tem smo se v našem uredništvu pogovarjali z Marijo Matjašec, pomočnico družbenega pravobranilca samoupravljanja, dr. Štefanom Špilakom, svetovalcem na Medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje, Ivanom Ipša, direktorjem soboškega tozda Vzdrževanje in varstvo cest Cestnega podjetja Maribor in Francem Čagrnom, vodjo splošno-kadrovskega sektorja v SGP Pomurje. Pogovor sva vodila in za objavo pripravila Jože Graj in Ludvik Kovač.

Zakaj težnje po izločitvi?

MARIJA MATJAŠEC: Družbeni pravobranilec samoupravljanja spremlja in se vključuje v postopke sprememb pri samoupravni organiziranosti združenega dela v Pomurju. Pri tem smo še posebej pozorni na statusne spremembe pri dislociranih tozdih, ki so v zadnjem času vse pogostejše. Če je bila še lani v matičnih delovnih organizacijah bolj prisotna težnja po ukinitvi tozdov (Toko Žižki, Vitrina Ljutomer), prihaja letos predvsem do izločitve dislociranih tozdov, njihovega osamosvajanja in organiziranja enovitih delovnih organizacij. Večina tozdov nas obvešča o svojih namerah, mi pa vztrajamo in zahtevamo od poslovnih in strokovnih delavcev, da so postopki statusnih sprememb zakoniti, predvsem kar zadeva določila zakonov in samoupravnih aktov. Zahtevamo, da pripravijo kakovostne strokovne podlage o družbenoekonomski upravičenosti spremembe samoupravne organiziranosti ter da delavce pravočasno in temeljito obvestijo s predlaganimi spremembami, predvsem s tem, v kakšnih razmerah bo nova delovna organizacija poslovala. Ekonomskega vidika ne ocenjujemo, to prepuščamo gospodarski zbornici in izvršnim svetom, kjer imajo usposobljene kadre, ki naj bi delovnim kolektivom pomagali pri tej zahtevi odločitvi.

Prisotni sta tako rekoč dve skrajnosti. Na eni strani ukinitje tozdov in organiziranje obratov, na drugi pa izločanje iz matičnih in ustanavljanje samostojnih delovnih organizacij. Zakaj tako različne odločitve?

MARIJA MATJAŠEC: Po poznavanju razmer je do ukinitja tozdov prišlo zaradi vedno bolj zaostrenih družbenoekonomskih razmer, marsikje so ugotovili, da se dosedanja organiziranost ni obnesla, vzroki pa so tudi v napovedanih sistemskih spremembah in v razrahljanih vezeh med tozdi in matičnimi delovnimi organizacijami. Do izločevanja prihaja predvsem zaradi neurejenih odnosov, ki se kažejo v premajhni skrbi za razvoj temeljne organizacije, visokih stroškov za skupne službe, ki so običajno zelo številčne, po mnenju tozdov pa neučinkovite, zaradi neurejenih odnosov in tako naprej. Mnogi dislocirani tozdi so zaradi takšnih odnosov zaostajali v razvoju, nimajo ustreznih programov, iz leta v leto se pojavljajo motnje v poslovanju in tudi izgube, delavci pa imajo nizke osebnih dohodke. Takšen tipičen primer je Primatov tozda Skladiščna oprema v Lendavi.

Premalo učinkovite in drage skupne službe

Med tistimi temeljnimi organizacijami, ki se izločajo in stopajo na samostojno razvojno pot, je tudi tozda Vzdrževanje in varstvo cest v Murski Soboti. Zakaj takšna odločitev?

IVAN IPŠA: Razlogov je več. Naša temeljna organizacija je bila ustanovljena pred 15 leti, takrat nas je bilo okrog 90 zaposlenih, skupne službe pa smo imeli v Mariboru. V teh 15 letih so se razmere bistveno spremenile. Od takratnih 75 odstotkov vzdrževalnih in 25 odstotkov ostalih del je to razmerje zdaj obratno, število zaposlenih pa se je pove-

čalo na okrog 200 delavcev. Nekatere funkcije smo prenesli v naš tozda, vendar je kader ostal v skupnih službah, ki jih moramo plačevati, pa čeprav sami opravljamo nekatere funkcije. Ugotovljamo, da skupne službe ne prispevajo k takšnemu razvoju naše temeljne organizacije, kot želimo, so pa tudi premalo učinkovite. Naj to podkrepim samo s podatkom, da letno pošiljamo v Maribor okrog 8 tisoč različnih dokumentov in pri tem prihaja vsaj do 500 problemov. Tako se moramo ukvarjati z reševanjem teh problemov in ne z drugimi pomembnejšimi vprašanji. Zato je težnja po izločitvi pri nas prisotna že nekaj let, saj želimo to našo organizacijsko enoto okrepiti z vsem, kar spada zraven.

Marija Matjašec

Podjetje — nosilec proizvodnih in poslovnih funkcij

Zakon o podjetjih je torej eden od razlogov, da se delovni kolektivi odločajo za drugačno organiziranost, saj se bojijo, da bi izgubili še tisto samostojnost pri odločanju, ki so jo imeli doslej. Toda, ali niso pri tem prisotni tudi subjektivni razlogi, saj po uveljavitvi zakona o podjetjih in ukinitvi tozdov tudi dosedanja direktorji teh tozdov izgubljajo svojo funkcijo?

ŠTEFAN ŠPILAK: Trditi kar-

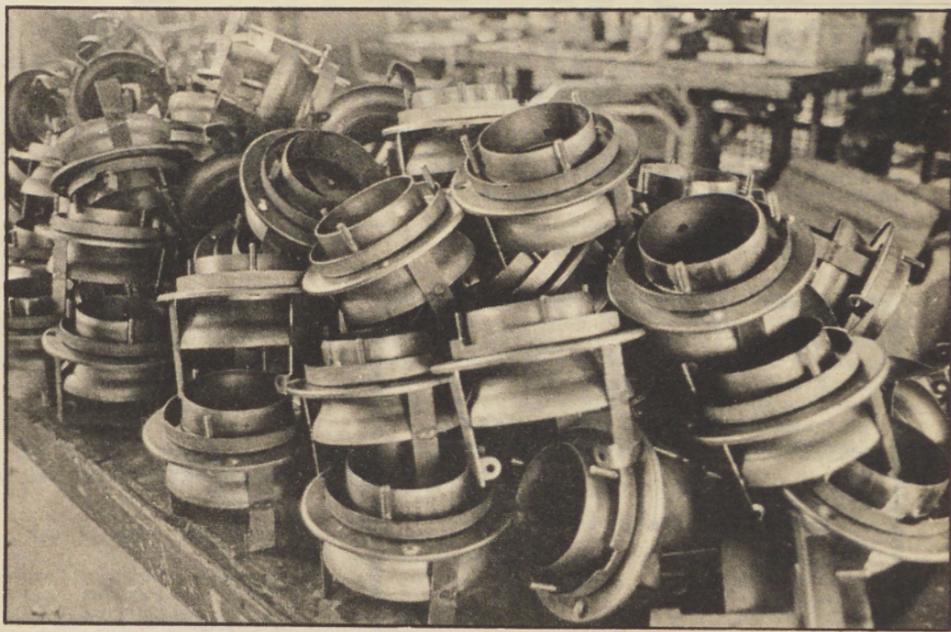
dr. Štefan Špilak

Technološki del imamo tukaj, proizvodnja je tukaj, s to organizacijo pa morajo živeti tudi skupne službe. Drugi razlog za izločitev pa je bil ta, da se je v cestnem gospodarstvu Slovenije pred meseci začela akcija za ukinitve vseh temeljnih organizacij v Sloveniji. Ko smo razmišljali o tej možnosti, smo ugotovili, da bi bil to korak nazaj. Nazadnje pa je ta naša prizadevanja pospešil tudi zakon o podjetjih, ki ukinja temeljne organizacije. Seveda pa v okviru Cestnega podjetja Maribor nismo edini, ki tako razmišljamo, saj v treh temeljnih organizacijah menimo, da bomo poslovali uspešneje, če bomo samostojni.

Je takšna odločitev dobro premišljena in strokovno utemeljena? Nazadnje sodobno podjetništvo zahteva tudi usposobljene kadre.

IVAN IPŠA: V analizi smo obdelali vse možnosti, predvsem pa tržišče. Naš osnovni proizvodni program je asfaltiranje, pri čemer smo vezani v glavnem na Pomurje, saj se ne splača voziti asfalta 80 kilometrov daleč. Imamo asfaltno bazo z zmogljivostjo 80 tisoč ton, imamo tržišče, prav tako pa tudi opremo. Tudi kadri so, le na pravo mesto jih je treba postaviti, ne vidim pa tudi razlogov, da se kadri, ki so zdaj drugje, ne bi vrnil v Pomurje. Ob vsem tem pa še menimo, da je organizacija z 200 zaposlenimi lahko bolj prilagodljiva in lažje obvladuje vse funkcije podjetja, kot pa firma z 850 zaposlenimi.

Ob zaključku redakcije smo zvedeli, da je Zvezni izvršni svet poslal Skupščini SFRJ v obravnavo predloge naslednjih zakonov: predlog zakona o podjetjih, predlog zakona o bankah in drugih finančnih organizacijah, predlog zakona o računovodstvu, predlog zakona o finančnem poslovanju ter predlog zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije. Omenjene zakone bo obravnaval in sprejel zbor Skupščine SFRJ na seji 28., 29. in 30. decembra.

nih službah v matičnih delovnih organizacijah, ki bodo kaj hitro lahko onesposobile tiste, ki se želijo na nasilen način iztrgati. Položaj pa bo povsem drugačen v tistih tozdih, ki že dlje poslujejo kot podjetje in obvladujejo večino njegovih funkcij.

Premišljeno pred odločitvijo

Vsaka prenapeljena odločitev bi lahko imela usodne posledice, zato z njimi ne bi kazalo hiteti. Navsezadnje so tudi v okviru podjetja možne različne oblike organiziranja, ki jih delavci povsem samostojno določijo s statutom podjetja. Delavci v podjetju lahko popolnoma samostojno in na samoupravni podlagi določajo takšno notranjo organizacijo podjetja, kakršna ustreza delovnemu procesu posameznih delov podjetja in podjetja v celoti. Dani so temelji za motiviranje delavcev, da pri gospodarjenju z družbenimi sredstvi v delu podjetja, v katerem delajo, dosegajo čim boljše rezultate, s tem pa tudi večje osebne dohodke.

ŠTEFAN ŠPILAK: Vsekakor podjetje ne sme biti ovira, da ne bi imela najmanjša enota samo-

Ivan Ipša

stojnega obračuna in da se ne bi obnašala kot podjetje znotraj podjetja. Sodobno podjetništvo temelji ravno na takšni organiziranosti — torej na podjetjih znotraj podjetja. Kakšne pristojnosti bodo takšna podjetja imela, je stvar dogovora. Na ravni podjetja pa bi moralo ostati odločanje o dobičku, predvsem, kam ta dobiček vlagati. Pri nas je zdaj tako, da o razpolaganju s temi sredstvi odločajo delavci v tozdu, vlagajo zdaj malo tu, drugič spet malo drugje in zato ni pravih učinkov. V sodobnem podjetništvu se ne odločajo o tem, v katero podjetje bodo vložili, pač pa v kateri program, torej v tiste, ki bo prinesel največji dobiček. O virih sredstev, o vlaganjih v velikih koncernih odločajo menedžmeni. Kapitalisti svoj kapital prepuščajo menedžmentu, to je šolanim podjetnikom, ki v podjetniški proces vlagajo svoje znanje. In vloga teh je da sredstva vlagajo tja, kjer dajejo največje učinke, saj če podjetje slabo posluje, če propade, propade tudi oni kot osebnosti, propade njihova perspektiva. Seveda pa je nagrajevanje teh šolanih podjetnikov tudi temu primerno.

Kdor veliko tvega, veliko dobi, kdor malo tvega, malo dobi, zato so plače takih tudi milijon dolarjev in več. Pri nas pa je ravno obratno. Pri nas si zasebni gostilničar lahko kupi mercedes, v zahodnem sistemu si takšen gostilničar lahko kupi drugorazredni avto, medtem ko si menedžmen lahko kupi nekaj takšnih avtomobilov. Zato ostaja vprašanje, ali se bomo tudi pri nas pripravili tako obnašati.

Samostojni so uspešnejši

Praksa bo seveda pokazala, kako se bodo stvari razvijale, gotovo pa bodo eni napredovali, drugi propadali (takšne smo doslej nemalokrat umetno ohranjali). Sicer pa tudi izkušnje iz preteklosti potrjujejo, da je tudi samostojna pot v nekaterih primerih lahko uspešna. Seveda le pri tistih, ki imajo za to vse možnosti. V Splošnem gradbenem podjetju Pomurje so se za samostojno pot odločili pred štirimi leti.

FRANC ČAGRAN: Mi smo se v mariborski Konstruktorji združili leta 1972 in smo bili skupaj vse do leta 1985. Zakaj je pravzaprav prišlo do združitve? Težnje in pobude so takrat bile pač takšne

Franc Čagran

in imeli smo dve možnosti: ali se raztozdirati ali pa se kot temeljna organizacija vključiti v večjo delovno organizacijo. Izbrali smo drugo možnost, zdaj pa ugotovljamo, da potekajo obratni procesi. Nekdanje delovne organizacije, ki so se združile v Konstruktorji in se organizirale kot temeljne organizacije, se zdaj izločajo in ponovno organizirajo kot samostojne delovne organizacije. Naša trinajstletna skupna pot v Konstruktorju je bila sicer uspe-

Predlog zakona o podjetjih določa, da poslovodno funkcijo v družbenem podjetju opravlja individualni (direktor) ali kolegijski poslovodni organ. Njegova izvolitev in imenovanje sta prepuščena popolni svobodi delavcev podjetja oz. razpisni komisiji, s čimer je odpravljen dosedanja vpliv družbenopolitične skupnosti in sindikalne organizacije. Novost je tudi ta, da se lahko poslovodni organ razreši tudi pred potekom časa, za katerega je bil imenovan.

šna, saj smo v tem času dosegli največji razvoj, vendar tudi težav ni manjkalo, in to je bil osnovni razlog, da smo se odločili za samostojno pot. Že pred združitvijo s Konstruktorjem smo bili namreč delovna organizacija, imeli smo usposobljene kadre in smo večino funkcij opravljali sami, čeprav so bile opredeljene kot skupne funkcije v matični delovni organizaciji. V bistvu sta nam bila skupna le zunanjetrgovinska dejavnost in razvoj. Žal pa smo ves čas ugotavljali, da Konstruktor kot delovna organizacija nikoli ni zaživel in je bil v svojem bistvu veliko bolj poben sestavljeni organizaciji. Kot temeljna organizacija smo imeli vse lastnosti delovne organizacije, skupne službe pa so nas veliko stale. Po ključu smo morali zanje prispevati 22 odstotkov potrebnih sredstev, in to nam je predstavljalo veliko obremenitev. Pa tudi sicer smo se čutili omejevanji v razvoju, za vsako nalogo se je bilo potrebno veliko dogovarjati in često smo se soočali s tozgodovskimi plotovi. Velike težave smo imeli s pripravami na gradnjo industrijskega obrata v Lipovcih, ki je postal zdaj naše okno na širše jugoslovansko tržišče, in vse te razmere so nas pač pripeljale do odločitve, da se izločimo in oblikujemo kot samostojna delovna organizacija. Seveda ni šlo gladko, saj smo naleteli na velike ovire v samem Konstruktorju in tudi v mariborskih družbenopolitičnih organizacijah. Morali smo sprejeti celo zahtevo po nadaljnem financiranju skupnih služb, za katere smo še štiri leta plačevali določen odstotek, pa čeprav jih nismo potrebovali.

Kakšne so vaše izkušnje po izločitvi?

FRANC ČAGRAN: Osamosvojitve je že dala rezultate, v še večji meri pa se bodo pokazali v prihodnosti. Poleg zmanjšanja stroškov za skupne službe smo boljše izkoristili lastne zmogljivosti, znanje in pobude, uspeli pa smo prodrati tudi v širši jugoslovanski prostor. Sklenili smo vrsto sporazumov za projektiranje naših betonskih konstrukcij, združujemo sredstva na Kosovu, v Prizrenu smo zgradili mini tovarno, da določene elemente lahko izdelujemo tam. Skratka, ugotovljamo, da s sedanjo manjšo organizacijsko obliko lažje uspešno, lažje se znajdemo, kot v velikem gigantu. Če si velik, potrebuješ veliko dela, če si manjši, pa se v težkih gospodarskih razmerah, ko je zastoj pri naložbah, lažje prebiješ. Ker smo se kadrovske okrepili, lahko tudi sami izdelujemo investicijsko-tehnično dokumentacijo, česar nam v Konstruktorju niso dovolili, le za zunanjetrgovinsko dejavnost še nismo usposobljeni in jo zaenkrat opravljam preko drugih.

Novi zakon o podjetjih za SGP Pomurje ne bo pomenil bistvenih organizacijskih sprememb. Nekaj več kot 1.100 zaposlenih je zdaj organiziranih v devetih delovnih enotah, ki so proizvodno zaokrožene celote z določenim obsegom samoupravnih pravic. Čeprav bi te enote imele formalne možnosti, da se organizirajo kot temeljne organizacije, o tem ne razmišljajo. Z oblikovanjem tozdov bi si postavili preveč plotov za dogovarjanje. Zdaj vodijo enotno poslovno politiko pri pridobivanju del, razvoju, vlagajo pa tja, kjer je najbolj potrebno in kjer so učinki najboljši. In takšen je tudi smisel sodobnega podjetništva.

VIDEO KLUB

- snemanje in sposojanje filmov s slovenskimi podnapisi
- sposojanje video playerjev
- snemanje prireditev z video kamero
- video-avdio montaža posnetega materiala

Radenska

NARAVNO ZDRAVILIŠČE RADENCI

**DA BO NAJDALJŠA NOČ V LETU NAJKRAJŠA,
SILVESTRUJTE S TREMI SRCI V RADENCIH**

Da smo predragi? Ne bo držalo. Saj veste, kaj pravijo:
»Za malo denarja malo muzike.«

HOTEL RADIN	Cena silvestrovanja
restavracija hotela Radin igra ansambel Komet s pevko Đurđico Barlovič	180.000 din
brezalkoholno silvestrovanje igra Pipi	95.000 din
silvestrovanje za otroke z disco glasbo in zabavnimi igrkami	40.000 din
NARODNA RESTAVRACIJA PARK igra romski ansambel	90.000 din
RESTAVRACIJA VIKEND igra ansambel Savana s pevko Karmen Vuk	90.000 din
KAVARNA PARK igra ansambel Bravo	90.000 din

Na zabavo s plesom vabimo tudi 1. januarja.

Pohihte z rezervacijami:

Informacije in rezervacije:
Zdravilišče Radenci, 69252 Radenci
telefon 069 73 331, telex 35 269
ali pri vaši turistični agenciji

POMURSKI TISK
Založništvo, grafično in obsejalno podjetje
Murska Sobota, n. sol. o., Lendavska 1
Telefon 06922211, telex 33228
Telefax 06922221

**DELAJSKI SVET ZGEP PO-
MURSKI TISK, n. sol. o.
Murska Sobota, Lendav-
ska 1**

RAZPISUJE

v skladu z 84. in 85. členom
Samoupravnega sporazuma o
združitvi v DO in na podlagi
sklepa seje delavskega sveta
delovne organizacije z dne
16. 12. 1988

**POSLOVODNO DELO NA
RAVNI DELOVNE ORGANI-
ZACIJE**

za štiriletno mandatno dobo

Kandidati, ki se želijo prijaviti,
morajo poleg splošnih pogo-
jev izpolnjevati še tele poseb-
ne pogoje:

- visoka šolska izobrazba
ustrezne smeri in 5 let de-
lovnih izkušenj pri delih s
posebnimi pooblastili in
odgovornostmi,
- zunanjetrgovinska regi-
stracija,
- politična in družbena
aktivnost ter neoporečna
preteklost.

Kandidati naj svoje prijave,
opremljene z dokazili o izpol-
njevanju razpisnih pogojev,
pošljejo v 15 dneh od objave
razpisa v zaprti ovojnici z
oznako »za razpisno komisijo«
na naslov: ZGEP POMUR-
SKI TISK, 69000 Murska So-
bota, Lendavska 1.

Izbira kandidata za poslovod-
no delo na ravni delovne or-
ganizacije bo med prijavljeni-
mi na razpis opravljena v 30
dneh po končanem razpisu,
prijavljeni pa bodo o izidu raz-
pisa obveščeni v roku, ki je
določen v samoupravnem
splošnem aktu.

Tisoča plemenska telica za Srbijo

Na zadnjem sejmu plemenske
živine, ki so ga minuli četrtek
pripravili na sejmišču v Murski
Soboti, se je kljub mrzlemu vre-
menu zbralo veliko prodajalcev
in kupcev, pa tudi radovednežev
ni manjkalo. Pomurski rejci so
tokrat na sejem pripeljali nekaj

čez 70 plemenskih telic, kupci pa
so prišli iz Srbije. AIK Valjevo
oziroma tamkajšnja Kmetijska
zadruga Lajkovac že vrsto let ku-
puje plemenske telice pomurskih
rejev, ki so, kot kaže, z njimi za-
dovoljni, saj povpraševanje še
naprej narašča. S predstavniki

kmetijske zadruge iz Lajkovca so
tokrat prišli tudi kmetje, bodoči
lastniki kupljenih živali. Na pe-
tkovem sejmu so tako kupci iz
Srbije kupili že tisočo plemensko
telico, ob tej priložnosti pa so
jim predstavniki rejcev in Živi-
norejsko-veterinarskega zavoda
za Pomurje izročili tudi spomin-
ska darila.

Po besedah dr. Lojzeta Slavi-
ča, direktorja zavoda, je glas o
kakovosti pomurskih plemen-
skih telic segel po vsej državi, za-
nje pa se zanimajo tudi kupci v
tujini. To pa je najboljši porok,
da tudi v prihodnje težav s pro-
dajo ne bi smelo biti, kar je še
posebej spodbudno za tiste rejce,
ki so se usmerili v vzrejo plemen-
skih telic. Seveda bo pri tem v
prihodnje še bolj odločilna kako-
vost. Na petkovem sejmu so rejci
za prodane telice dobili od 5,5
do 6,5 milijona dinarjev, naj-
dražja telica pa je bila vredna
670 starih milijonov.

L. Kovač

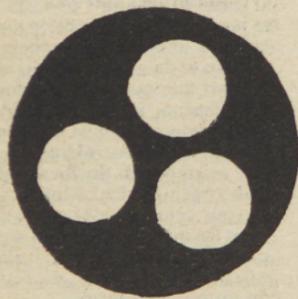

gorenje

**OBIŠČITE NAS V NOVEM
RAZSTAVNO-PRODAJNEM CENTRU**

gorenje

**Dobimo se v
Kranjčevi 10
LENDAVA
tel.: 069/75 558**

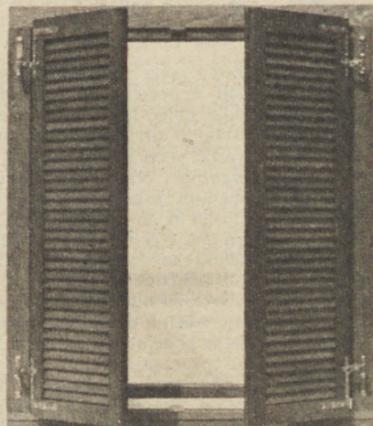

**OBRTNO ZDRUŽENJE
MURSKA SOBOTA
Titova 5**

**VABI VSE ZAINTERESIRANE
OBČANE ZA GRADNJO
V OBRTNI CONI** na Markišavski
cesti v Murski Soboti, da se čim prej
oglasijo na obrtnem združenju.

*Vsem obrtnikom in
občanom želimo veliko
delovnih uspehov
in sreče v letu
1989!*

odvisno od nakupa
-KREDIT na 3,6,12 mesecev
za hiše na 7 let
po ugodnih obrestnih merah
- brezplačen PREVOZ...

- PRODAJNI PROGRAM**
- vezana okna
  - termoizolacijska okna
  - polkna, rolete ...
  - notranja, vhodna in
garažna vrata
  - montažne hiše
  - pregradne montažne stene
  - dopolnilni program

10% Novoletni popust
- dober strokovni nasvet,
prospekte in informacije nudi

JELOVICA

Lesna industrija Škofja Loka, Kidričeva 58, tel. 064/631 241
PRODAJNA MESTA: Škofja Loka, Murska Sobota, Nova Gorica, Celje, Izola, Pučji, Crikvenica,
Zadar, Šibenik, Split, Bar, Zagreb, Nova Gradiška, Osijek, Banja Luka, Sarajevo, Čapljina, Stara
Pazova, Beograd, Valjevo, Zaječar, Kragujevac, Požarevac, Trstenik, Niš, Skopje, Priština, Peč,
Dečani.

IZKUŠNJE MAKEDONSKIH KMETIJCEV VI.

USPEŠNO ZADRUŽNIŠTVO IN TEŽAVE Z VINOM

Še in še bi lahko pisal o izkušnjah, uspehih in tudi težavah makedonskih kmetijcev. Mnogo je pri tem podobnosti z našimi slovenskimi, pomurskimi, zato naj serijo teh zapisov strmem le še z nekaterimi ugotovitvami. Zanimivo je spoznati organiziranost makedonskega zadrugištva, ki je v dobrih štirih desetletjih po osvoboditvi doživljalo številne vzpone in padce, v zadnjem času pa so vsa prizadevanja usmerjena v to, da bi pomen in položaj zadrugištva čim bolj utrdili. Zasebno kmetijstvo v Makedoniji je danes organizirano v 195 kmetijskih združenjih in 17 organizacijah kooperantov pri kmetijskih kombinatih, zlasti v zadnjih letih pa so žive težnje po ustanavljanju novih združenj. Predvsem manjših, ki pokrivajo le nekaj vasi, saj želijo, da bi zadruga čim bolj približala kmetom. Samo v zadnjih treh letih so zato v Makedoniji ustanovili kar 55 novih združenj, njihovo število pa se bo gotovo še povečalo, saj še vedno ostajajo območja, kjer se z organiziranostjo zadrugištva ne morejo pohvaliti. V kmetijske zadruge je vključenih več kot 30 tisoč kooperantov, ki imajo sklenjene pogodbe o dolgoročnem sodelovanju, takih, ki imajo enoletno pogodbo pa je več kot 100 tisoč. Zadrugištvo je najbolj razvito v struški občini, saj je na tem območju kar 50 kmetijskih združenj, medtem ko je nekoliko slabše na hribovitih območjih, kjer je bil razvoj zaradi odseljavanja upočasnjen. V Zadrugi zvezi Makedonije si prizadevajo, da bi tudi na teh območjih spodbudili razvoj zadrugištva, z ustreznimi davčno politiko pa spodbujajo razvoj kmetijstva na hribovitih območjih. Tu so zlasti ugodne

razmere za razvoj živinoreje in radi se pohvalijo, da jim je z ustreznimi spodbudami v zadnjih letih uspelo bistveno povečati stalez živine, predvsem ovac, ki jih imajo v tej republiki že blizu 2 in pol milijona glav.

Ena kmetijska zadruga v Makedoniji zdaj pokriva v povprečju 9 vasi, v okviru združenj pa je 40 odstotkov organizirane proizvodnje zasebnega kmetijstva, kar pomeni, da se o takšnem obsegu proizvodnje vnaprej dogovarjajo. Zadruga skrbi za odkup kmetijskih pridelkov, za oskrbo z reprodukcijskim materialom in nemote-

usmerjajo v razvoj kmetijske proizvodnje pri kmetih, kot tudi v razvoj proizvodnje na lastnih gospodarstvih.

Zadrugištvo pa se je poleg organiziranja proizvodnje v Makedoniji razvijalo še v eno smer, saj je nosilec kulturnega in družbenega življenja. Med našim obiskom v kmetijski zadrugi v Gornjem Podlogu so nam s ponosom razkazali njihovo knjižnico, ki zaposluje celo diplomirane knjižničarje, obiskovalci pa lahko izbirajo med 5 tisoč različnimi knjigami. Največ je seveda strokovnih, po katerih posegajo tako pospeševalci kot kmetje, ne manjka pa tudi leposlovja. Zadruga je v vseh zgradila štiri kulturne domove, načrtuje gradnjo še enega takšnega objekta, pod njenim okriljem je kulturno-umetniško društvo.

no organizacijo proizvodnje. V zasebni lasti je več kot 35 tisoč traktorjev, katerih lastnike v času setve, žetve in drugih večjih kmetijskih del ustrezno organizirajo v okviru združenj, da so tako stroji kot najboljše izkoriščeni in da se dela lahko čim hitreje in kakovostneje opravijo. Vse kmetijske zadruge pa imajo tudi lastna gospodarstva in lastno kmetijsko mehanizacijo.

V vseh združenjih pa se ne morejo pohvaliti z organiziranostjo hranilno-posojilnih služb. Te delujejo le v 45 kmetijskih združenjih, katerih vloga je, da sredstva, ki jih zbirajo,

financira pa tudi eno športno društvo.

Ti zapisi iz Makedonije pa ne bi bili popolni, če ne bi še nekaj zapisal o vinogradništvu, ki ima v tej republiki bogato tradicijo, se pa v zadnjem času srečuje s številnimi težavami, ki so začele ogrožati razvoj te dejavnosti. Po pridelavi vina se Makedonija uvršča na tretje mesto v državi, saj pridelata 22 odstotkov jugoslovanskih vin. Na 34 tisoč hektarjih vinogradov prideluje letno 13 tisoč vagonov vina, do leta 1985 pa so ga celo od 15 do 16 tisoč vagonov. Po tem letu je v Makedoniji prisotno zmanjševanje pridelave, kar je posledica padca življenjskega standarda in s tem manjšega

povpraševanja. Poraba vina se posebej pada v tej republiki, saj znaša povprečna potrošnja vina v Jugoslaviji 28 litrov na prebivalca, medtem ko ga v Makedoniji popijejo letno le 7 litrov. Manjše povpraševanje na domačem trgu skušajo sicer nadomestiti z izvozom, vendar tudi tu brez težav ne gre. Tepe jih predvsem neugodna sestava njihovih vin, saj prevladujejo rdeča vina, medtem ko je v Jugoslaviji in sosednjih državah postalo moderno piti belih vin. Poznavalci sicer pravijo, da bo ta moda slej ko prej minila, kljub temu pa so makedonski vinogradniki v svoje razvojne programe zastavili prestrukturiranje proizvodnje in se pri obnovah odločajo v glavnem za bele sorte, pa čeprav so razmere za pridelovanje kakovostnih rdečih sort veliko ugodnejše. Največji problem jim trenutno predstavljajo zaloge. Ob letošnji trgatvi so imeli v kleteh še 7 tisoč vagonov vina, kar je več kot polovica lanskega pridelka. Kot že rečeno, skušajo to delno reševati z izvozom, z 2.500 vagoni izvoza pa se Makedonija uvršča na tretje mesto med jugoslovanskimi izvozniki. Največji kupec njihovih vin je Nemška demokratična republika, kamor so letno prodali okrog 1.800 vagonov, zaradi trgovinskega presežka s to državo pa tudi tu prihaja do omejitve. Problematiko zalog skušajo reševati tudi s povezovanjem z drugimi vinarskimi organizacijami, še posebej s Slovenijavinom, ki njihovo surovino dodela in vstekljeniči v Sloveniji, to makedonsko vino pa v glavnem tudi konča na slovenskem in hrvaškem tržišču.

Največ težav je zaradi tega, ker v Jugoslaviji nimamo zveznega zakona o vinu, pravijo makedonski vinogradniki. Imamo zvezni pravilnik, medtem ko ima vsaka republika svoj zakon o vinu in vsaka se tako obnaša po svoje. Na jugoslovanskem tržišču se vsako leto pojavi od 10 do 15 tisoč vagonov umetnega vina, ki jemlje ugled našim vinom, vinogradnike pa spravlja v težave. Predvsem tiste, ki pridelujejo vino izključno iz grozja, in Makedonci trdijo, da drugače načina za pridelavo vina ne poznajo.

(konec)
Ludvik Kovač

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

Vpliv žveplaste kisline na človekovo zdravje

Že zgodaj so ugotovili koristen učinek uporabe žveplaste kisline v tehnologiji vina, kaj kmalu pa tudi njen škodljiv vpliv na človekovo zdravje. Ta se kaže z glavobolom in krči v trebuhu. Žveplasti kislini očitajo nekatere škodljive lastnosti, med drugim to, da razgrajuje vitamin B. Skratka, žveplo je prišlo na zatožno klop. Za zdaj brez žveplanja ne gre, vendar uporabljamo čim manjšo količino.

Komisija strokovnjakov svetovne organizacije za zdravje (WHO) ter organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO) je preučila in določila dnevno še dovoljene količine žveplaste kisline za človeka, ki znaša 0,7 mg na kilogram telesne teže. Za človeka z normalno težo je torej meja pri 50 mg. Da bi uporabljali žveplasto kislino v mejah dovoljenega, so mnoge dežele izdale ustrezne predpise in jih uzakonile. Zakoni določajo največje dovoljene količine žveplaste kisline v živilih.

Ugotavljamo, da z vinom vnašamo v organizem veliko žveplaste kisline. Povprečni pivci večinoma prekoračujejo dovoljeno količino žveplaste kisline. Žveplasta kislina igra pomembno vlogo tudi v pripravi živil. Znanstveniki so začeli že zdavnaj preučevati žveplasto kislino in njene negativne posledice. Avtorji iz raznih dežel so to vprašanje doslej obravnavali v tisoč petsto delih. Ugotovili so, da je obstojnost žveplaste kisline, ki jo vnašamo v telo, odvisna od temperature reaktivnih molekul v želodčni raztopini. Vse hipoteze, po katerih naj bi žveplasta kislina tako močno vezana, da je organizem ne bi mogel razgraditi in resorbirati, so bile ovržene. Raziskave so pokazale, da organizem 75 do 90 % žveplaste kisline resorbira v manj kot 24 urah in jo izloči z urinom ter blatom. Pri tem je bistvenega pomena encim sulfotoksidaza, ki oksidira sulfit (žveplasta kislina) v sulfat. V obliki sulfata se žveplasta kislina tudi izloči iz telesa. Encim sulfotoksidaza je v vseh delih telesa, največ pa so ga odkrili v jetrih.

Raziskave kažejo, da je občutljivost posameznikov za žveplasto kislino zelo različna. Nekateri občutijo prisotnost žvepla v vinu že pri 5 do 10 mg/l žveplaste kisline, drugi so neobčutljivi tudi pri 1000 mg. Običajne količine žveplaste kisline v vinu ne kažejo nobenega vzajemnega škodljivega delovanja. Dosti so govorili o škodljivem vplivu žveplaste kisline, ki ga ima na razgraditev vitamina B₁. Raziskave so pokazale, da žveplasta kislina razgrajuje vitamin B₁, vendar to ne velja za vino, ker ne vsebuje pomembne količine tega vitamina. Tudi pri ljudeh, ki so skupaj užili vino in hrano, bogato s tem vitaminom, niso odkrili znamenj za njegovo razgraditev.

Raziskave kažejo tudi, da dovoljene količine žveplaste kisline v vinu ne povzročajo v človekovem telesu nobenih okvar — niti trenutnih niti trajnih. Biološko aktivnost je mogoče pripisati le majhni količini sulfita, ki se ne razkroji takoj. Vnašanje toksičnosti ostane odprto navzlic poznavanju mošta in biokemične razgraditve sulfita. V številnih publikacijah o škodljivosti in bolezenskih znamenjih, ki jih povzroča žveplasta kislina, ni nedvoumnih ugotovitev in natančnih ter dokončnih trditve.

Znanstveniki skušajo zmanjšati uporabo žveplaste kisline tako, da preučujejo še druga sredstva, ki bi jo lahko nadomestila. Ustrezne zamenjave še niso odkrili. Najboljši način je zmanjševanje uporabljenih količin žveplaste kisline pri kletarjenju, ki pa zahteva veliko znanja in izkušenj. Razveseljivo je, da pri tem dosegamo vidne uspehe. Pri ustekleničenem vinu smo uporabljene količine žveplaste kisline v tehnološkem procesu zmanjšali na četrtino. Tako smo pred dvajsetimi leti porabili pri negovanju vina od mošta do steklenice

400 do 500 mg žveplaste kisline na liter, zdaj je porabimo le 80 do 150 mg/l. Po starih postopkih so polnili v steklenice vina, ki so bila stara najmanj dve do tri leta. V tem času so jih mikrobiološko stabilizirali z nenehnim dodajanjem precejšnjih količin žveplaste kisline. Zlasti sladka vina so bila nasičena z veliko žvepla. V dveh do treh letih so se vina naravno očistila, zbistrla, da so bila primerna za polnjenje v steklenice. Govorice, da so buteljčna vina takrat vsebovala veliko žveplaste kisline in je po uživanju takega vina bolela glava, so bile večkrat resnične.

V zadnjih dveh desetletjih se je tehnologija vina močno spremenila. Tudi okus porabnikov je drugačen. Zdaj želijo pivci mlada in sveža vina s prijetno kislino, zato polnimo vina še mlada, tudi mlajša od enega leta. V tem kratkem obdobju porabimo malo žveplaste kisline. Vina mikrobiološko ne stabiliziramo več z veliko žveplaste kisline. Mikrobo odstranjujemo iz vina s filtriranjem, to je z različnimi filtri. Z njimi odstranimo kvasovke in bakterije. Vino zbistriamo s čiščenjem in filtriranjem.

Pri kletarjenju v lesenih sodih uporabljamo majhne količine žveplaste kisline. Žveplaste z eno žveplenico na hektoliter pomeni 30 mg kisline na liter. Če bomo uporabili za žveplanje mošta ob vkletenju pri prvem in drugem pretoku vina po eno žveplenico, bo liter vina vseboval skupaj 90 mg žveplaste kisline. To je minimalna količina žveplaste kisline v vinu, ki nikakor ne more povzročiti glavobola.

Zmotno je prepričanje, da je žveplasta kislina v vinu edina kriva za glavobol. Vino vsebuje tudi alkohol in kislino. Kako te snovi vplivajo na naše dobro ali slabo počutje, je odvisno od njegove količine. Slabše se bomo na primer počutili po močnejšem vinu z veliko kisline.

Želodčna stena je na gosto preprežena z živčnimi končiči, ki zaznavajo vsako spremembo v želodčnem soku. Če so te spremembe hitre, so reakcije teh končičev neugodne. Pivec se neugodno počuti tedaj, če v zelo kratkem času zvrne večjo količino vina. To posebno občutijo ljudje, ki le redko pijejo vino. Takrat se spremeni puferna (obrambna) sposobnost želodčnega soka, poruši se ravnovesje med sestavinami v želodčnem soku. Živčni končiči to zaznajo in dražljaj prenašajo v možgane.

Vino vsebuje tudi majhno količino drugih snovi. Nekateri ljudje slabo prenašajo rdeča vina zaradi taninskih snovi, ki drugim spet prijavijo. Kako se bomo počutili po pitju vina, je odvisno tudi od telesne pripravljenosti in razpoloženja. Vino nikoli ne smemo piti na prazen želodec. In nikakor ne pozabimo, da nas lahko boli glava tudi zaradi slabe družbe. Pri pitju vina ni recepta, po katerem bi se lahko obvarovali morebitnih posledic, torej glavobola in podobnih nadlog. Vsakdo naj pije tisto, kar mu prija, in toliko, da mu ne bo škodovalo. Slednjice vina ne smemo nespametno ložati. Uživajmo ga z zmernih količinah, kot dopolnilo hrani in kot dar narave, ki omogoča boljše razpoloženje.

(Prispevek smo povzeli po knjigi Kletarjenje je užitek, ki je letos izšla pri ČZP Kmečki glas. Avtor knjige je mag. Anton Skaza, namenjena pa je predvsem manjšim vinogradnikom in kletarjem, ki se s tem ukvarjajo ljubiteljsko.)

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Kmetij, kot jo imata 32-letna zakonca Drago in Marija Lejko iz Tropovec pri Murški Soboti, si lahko samo želimo. Zdi se, da je to ena največjih zasebnih proizvodnih hranil, kajti v letošnjem letu bo oddala 14 ton govejega mesa, 8 ton svinjetine, 32 ton piščancev, 25 ton krompirja, 20 ton zelja in najbrž še česa, na kar pa sem ob navdušenju pozabil.

Drago je domačin, žena Marija pa se je na kmetijo poročila. Doma je iz Rakičana in je do nedavna delala v kartonirski Pomurskega tiska. Včasih ji je sicer žal za službo, a kaj, ko pa na kmetiji brez njene pomoči ni več šlo, med drugim zavoljo dveh otrok.

»Skoraj vse zmoreva sama,« je s ponosom povedal Drago. Na gruntu imava vse stroje, zato gre delo lažje od rok. Kmetija premore sicer samo 7 hektarjev lastne zemlje, obdelujeva pa je mnogo več. Letos sva koruzo za siliranje pridelovala na 4 hektarjih, koruzo za zrnje pa sva imela na 12 hektarjih. Poleg tega sva še kupila 4,5 hektarja njiv s koruzo. Tako sva za pitance pripravila 150 kubičnih metrov koruzne silaže in 180 kubičnih metrov koruznega »šrota«, kar je dovolj za »čokline«.

»Čoklini? To je domača beseda za mlado pitano govedo. V hlevu jih je v povprečju po 50, od tega štiri petine lastnih, od kmetijske zadruga Gornja Radgona oziroma tzo Radenci pa imata kakih 10 goved, pa še te na temelju finančnega obračuna. Najrajši uhlevljata 200-kilogram-ska teleta in jih v 7 do 8 mesecih spitata od 500 do 550 kilogra-

mov. Dnevni prirastek se torej giblje okrog 1,5 kilograma, odvisno ne le od obrokov, ampak tudi od kakovosti telet. Če pa ne moreta dobiti »odraslih« telet, vzameta tudi 100-kilogram-ska. Saj bi še nekako šlo, ko bi le

Marija in Drago Lejko iz Tropovec — rekordna proizvajalca hrane.

Foto: Š. S.

ne bile tako visoke obresti. Te znašajo zdaj 192 odstotkov in se bojim, ne da bi zu delal poseben obračun, da se cena goveda med pitanjem ne poveča v tako visokem odstotku. Zdaj so cene celo znižali,« je pravilno ugotovil sogovornik.

»Rediva pa tudi svinje. Letno jih prodava 8 tisoč kilogramov, saj imava v enem turnusu okrog 50 bekonov,« je povedala žena Marija.

»Imava pa tudi piščančjo farmo. Tačas je sicer prazna, saj sva pred nekaj dnevi prodala 4 tisoč piščancev. Letno se to zgodi 3-do

4-krat. Enodnevnne piščance kupujeva v Koki Varaždin, spitate pa prodajava kupcem v Maribor in drugam, po najmanj 10 pa tudi zasebnim kupcem, ki se oglašajo na domu. Svojtčas smo na kmetiji piščance celo klali in jih

pa gnije, ker ga niso uspeli prodati. Lejkova kmetija je zaščiten in torej nedeljiva. To pa ne pomeni, da bodo Dragovi bratje in sestre ob dediščino. Vprašanje le-te se je pojavilo mnogo mnogo prezdodaj: oče je menadoma umrl, ne da bi imel oporoko. Tako je prišlo do dedovanja po zakonu: polovica kmetije je ženina oziroma materina, polovica pa petih otrok. Ker je kmetija nedeljiva, bo dedičem treba izplačati deleže v denarju. Če bi bili zahtevki normalni, si Drago in njegova Marija ne bi delala sivih las, toda »gor so zeli tudi tisto, kar sva prigrisodarila midva s svojim delom«.

Povsem razumem stisko mladih kmetovalcev Draga in Marije. Prepričan pa sem, da, četudi so »vse gor zeli« (zapuščinska razprava), ne bodo delili na pet enakih deležev in da bodo odbili — odšteli — vse tisto, kar sta naslednika (so)ustvarila s svojim delom in da bosta pač izplačala ustrezno višino dediščine. To pa je tudi cilj zakona o dedovanju kmetij oziroma kmečkih gospodarstev.

Mlada tropovska kmetovalca sta tačas sicer nekoliko obupana, vendar sem prepričan, da bosta čez čas spet dobila voljo do dela — pridelave čim več hrane, saj je to navsezadnje njuna življenjska opredelitev. Za to pa bosta imela še naprej tudi moralno spodbudo svoje kmetijske zadruga, ki je tej kmetiji že večkrat podelila priznanja za oddajo rekordnih količin mesa.

Š. Sobočan

DEDIČI OGROŽAJO KMETIJE

— Predolgo si čakal, Francek, svinje so se pocenile.

— Svinje frdamane, moram vam podaljšati življenje, dokler ne pridejo Ljubljančani ali Gorenjci.

FRANCEKOVO PREMISLANJE

»Na osnovu naređenja generalštaba broj? izdaje se...«

Kakih 200 državljanov od blizu in daleč se je prejšnji petek zgrnilo v malo dvorano galerije Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti. Prišli so, da v živo prisluhnejo in izmenjajo mnenja z dvema iz obsojene četverice na ljubljanskem procesu, Ivanom Borštnerjem, zastavnikom JLA (obsojen na štiri leta zapora), in Davidom Tasičem, urednikom Mladine (obsojen na pet mesecev zapora). Za skoraj dveurno, neozvočno in morda neprisluskovano srečanje sta poskrbela Pomurski pododbor za varstvo človekovih pravic in soboška Književna mladina Slovenije. Iztočnici za nastop na odprtem medijskem prizorišču naj bi bili pred kratkim izšli knjigi V imenu ljudstva in Leševi s Golog, ki so ju Mladina, Tribuna, Katedra, Teleks in druge revije in časopisi že podrobneje predstavili. Vsekakor bi ju lahko imel v svoji domaći knjižnici sleherni od bolj ali manj »neposlušnih« Slovencev. Priporočamo vsaj pozorno branje uvodnega eseja Grege Tomca Od veleizdajniškega do vojaškega procesa v V imenu ljudstva.

Ze veliko se je slišalo, bralo in videlo o samem, očitno montiranem procesu in postavi, ki so se morale znajti na zatožni klopi in se

(Foto: N. Juhnov)

prej v zaporu vojaške oblasti. Borštner o ozadju ni mogel izpovedati kaj več kot to, da je pač armada že leta 1984 začela vleči zanj nelogične poteze, ki so se mu zdele nevarne za slovenski narod. Najprej je po njegovem šlo za vzporedni sistem obveščanja zunaj ustanov legalnih organov (skupščine, izvršnega sveta in drugih) SR Slovenije. »Armada je namreč samovoljno presojala razmere v Sloveniji in na tej osnovi so iz Beograda začele prihajati novice, da je v naši republiki kontrarevolucija in da slovensko vodstvo več ne obvlada razmer. To bi utegnilo v skrajni posledici pripeljati do njegove zamenjave. Hkrati sem iz dokumenta, o katerem je govor, razbral ukrepe v zvezi s poveljem o zavarovanju vojaških objektov. Ti ukrepi bi bili izdani zato, ker so v armadi načrtovali, da zaprejo večje število oseb v vojašnice, saj bi se ljudje najbrž odzvali tako, da bi šli nad vojašnice in bi torej bilo potrebno dodatno zavarovanje le-teh.« Borštner je menil, da bi morale imeti civilne ustanove nadzor nad vsemi družbenimi osebki, tudi nad JLA, Tasič pa je ponovil, da je dokument vsekakor protiusstaven — to je potrdila še posebna komisija skupščine SR Slovenije — in da je bilo vse skupaj nezakonito. »Kar se je dogajalo okrog dokumenta, je samo vrh spora med armado in javnostjo, ki se je porajala, ob Mladini in drugih mladinskih časopisih v Sloveniji. Po moje je bilo na meti liberalno slovensko ljudstvo.« Na vprašanje, če se je povelje nanašalo samo na Slovenijo ali tudi na ostale federalne enote, je Borštner odvrnil, da se povelje začinja: »Na osnovu naređenja generalštaba broj? izdaje se...« in da se lahko nanaša tudi na druge enote. Če pa je izničeno ali je še v veljavi, pa ni docela razčiščen. »Samo dve možnosti sta: ali slovensčina v JLA ali republiškega armada,« smo razumeli nekdanjega zastavnika, ki je s tem med občevstvom sprožil živahna uganjanja, če bi lahko imeli Slovenci lastno vojsko. Imeli smo jo namreč v NOB (okrog 40 tisoč mož in žena z našimi povelji in našo organizacijo) in prav tako nismo brez vojaške tradicije; če pri tem omenimo zgolj čase celjskih grofov in Karantanije. Morda bi se dalo zgledovati po Švicarjih, kjer so prav tako tri-ali štirijezični. Borštner je kasneje opozoril na nevarnost, ki grozi slovenskemu narodu zaradi ukinitja ljubljanskega armadnega območja, o čemer armada molči. Z leti bi se namreč pri taki organizaciji izgubila logistika povezave s teritorialno obrambo, torej zametkom naše vojske v Sloveniji, pri kateri je najbolj zaslužen Rudolf Hribnik-Svarun. Stedilo je navajanje dovolj zanimivih in usodnih presoj za vse nas. Tako je — po Borštnerju — ata slovenskega naroda Janez Stanovnik na kulturnem plenumu izjavil približno takole: »Bojim se sovražnikov, ki me bodo ubili in prijateljev, ki me bodo izdali. Najbolj pa se bojim ravnodušnih, tistih, ki stojijo ob strani in bodo hladnokrvno opazovali, kako me bodo prijatelji izdali in sovražniki ubili.« Neki drugi govorec je na plenumu menil, da je slovenski narod edini v Evropi, ki je bil leta 1918 prisiljen oditi iz višjega v nižji civilizacijski krog. Milan Kučan pa je baje za nekim omizjem postavil vprašanje, če nismo Slovenci v Jugoslaviji zgoljčasni gostje. Tu bomo tako dolgo, dokler bomo boljše živeli. Cim pa ne bo več tako, nima smisla vztrajati. Vprašali smo, če naj to pomeni izstop iz jugoslovanske (kon)federacije. Borštner na to: »Predaleč je vse to in vprašljivo, kako se bo vse skupaj razvijalo.«

Zbrane so podrobneje zanimale pristojnosti Bavčarjevega in Bavconovega odbora ter skupščinske komisije za varstvo človekovih pravic, zveze Bavčarjevega odbora s somišljeniki po Jugoslaviji in tujini ter gmojne razmere četverice. »Odbor, ki tučas deluje kot neformalna združena opozicija z izjemnim političnim kapitalom — zaradi heterogene sestave (glede na to, da združuje ljudi z različnimi nadzori, političnimi in idejnimi usmeritvami) — ne bo mogel izoblikovati lastnega programa in postati stranka,« je pojasnil Tasič. Borštner pa dodal, da je glavna naloga Bavčarjevega odbora odpirati prostor demokratičnim silam, naj bodo stranke ali zveze, in spodbujati oblikovanje pododborov na terenu kot samostojnih jeder za delovanje; tak pododbor je bil pred kratkim porojen tudi v Pomurju.

Raba knjižnega jezika v osnovni šoli

Ko je bil človek v davni le lovec in poljedelec, je bila njegova pozornost do sveta manj razdrobljena. Zanimal se je za to, kar ga je obdajalo, zato je en človek lahko vse obvladoval.

Danes vsako področje goji novo vrsto jezika. Jezik se je razstojil ne le v strokovnih stvarih, ampak tudi v narečjih (socialna plat).

Zborni ali knjižni jezik je tisti, ki se v taki obliki, kot je zapisan, nikjer ne govori. Ta jezik je utemeljen že Trubar, kasneje se je delno oplenil v gojenjščino in še z drugimi narečji. Knjižni jezik se počasi spreminja. Določata ga: slovnica, slovar in pravopis. Je neke vrste os, okrog katere so zbrana vsa narečja. Če te osi ni, obstaja bojazan, da slovenska skupnost razpade.

Jezikovno sporazumevanje ni zadeva posameznikov, ampak družbe, saj je mogoče samo, če se ga udeležuje več ljudi in če ti ljudje obvladajo isti jezik.

Ob vstopu v šolo učenec praviloma ne obvlada knjižnega jezika, ampak narečje. Zato ga že ob samem začetku uzaveščamo o socialni zvrstnosti slovenskega jezika (knjižni jezik-narečje). Učenec naj spozna, da sta obe temeljni zvrsti sicer enakovredni, a ju uporabljamo v raznih položajih.

Narečje je prvotneje (obstajalo je že pred nastankom knjižnega jezika, otrok se ga nauči že pred vstopom v šolo in celo pred vstopom v vrtec). Ker ga poznamo še iz svoje najnežnejše otroške dobe in ker

Lekarništvo ima v Pomurju svojo tradicijo. Lekarne so bile v vseh sedanjih občinskih središčih, pa tudi v Beltincih in pri Gradu. Prva soboška lekarna je bila (po podatkih iz almanaha o razvoju lekarništva v Pomurju) ustanovljena 1842. leta, 1894. jo je prevzel Bela Böles, do konca druge svetovne vojne, ko je bila podržavljena, pa jo je vodil njegov sin Jurij. Böleseva lekarna, ki je poslovala v Titovi ulici, je bila zelo lepo urejena s stilskim pohištvom in stojnicami. V spomeniško zaščiteni stavbi, v kateri so zdaj Kemikalije in Potrošnikova Sayonara, je poslovala do 1971. leta. O njeni ponovni oživitvi smo se pogovarjali z inženirsko farmacije, Jelko Koltaj, ki je tudi članica odbora za svobodno menjavo dela pri občinski kulturni skupnosti Murska Soboti.

»Oprema stare lekarne, ki je v prostorih lendavskega muzeja, predstavlja edinstven premični spomenik te vrste v Pomurju,« so zapisali strokovni delavci Pokrajinskega muzeja, obenem pa predlagali njeno namembnost v prihodnje. Zakaj je pravzaprav ta stara lekarna v prostorih lendavskega in ne soboškega gradu, kjer je Pokrajinski muzej?

»Po zgraditvi nove lekarne v Murski Soboti 1971. smo skoraj osemdeset let stari, vendar izredno lepo in bogato opremo prve lekarne začasno spravili v prostore soboškega gradu. Kmalu smo ugotovili, da je nihče ne vzdržuje in — ker je del kulturne dediščine našega območja — preselili v Lendavo. Tam so bili takrat kulturni delavci bolj pripravljeni, da prevzamejo opremo v hrambo. Po ureditvi prostora in minimalni restavraciji pohištva bi zbirko ustrezno dopolnili s številno ostalo, staro lekarniško opremo, ki jo hranimo v lekarnah Pomurja, kot tudi z obstoječo dosegljivo dokumentacijo obogatili program za predstavljane zgodovine lekarniške službe v Pomurju. Program smo želeli postopoma izpolniti s prikazom ustreznih zdravilnih rastlin, katerim tudi sodobna medicina in kemija ne moreta odreči vrednosti ter jih spet vedno bolj in bolj uporabljata. To pa bi bil tudi primeren vzgojni trenutek za mlajše obiskovalce.«

Po zadnjem predlogu nekaterih muzejskih delavcev Kulturnega

— Del opreme stare lekarne, ki ga hranijo na hodniku sedanje lekarne v Murski Soboti.

Oživitev stare lekarne

— Stavba v Titovi ulici v Murski Soboti, kjer je bila prva pomurska in naj bi spet oživela stara lekarna.

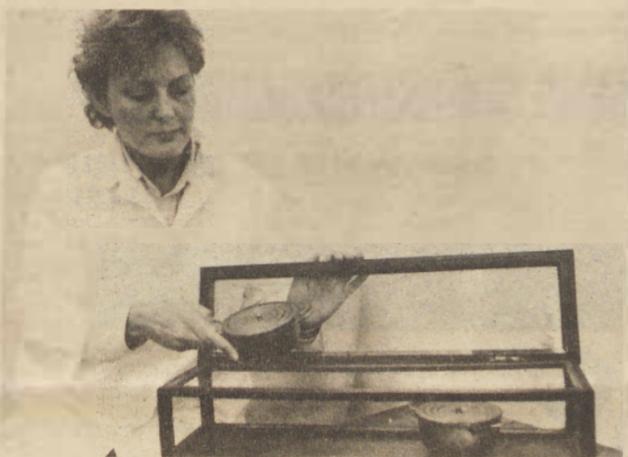
centra Miško Kranjec naj bi premo stare lekarne prepeljali nazaj v Mursko Soboti in opravili potrebna restavratorska oziroma konzervatorska dela. Postavlja pa se vprašanje prostora zanj. Kam torej postaviti to opremo?

»Mi vidimo idealno postavitev v poslopju, kjer je ta lekarna nekoč že poslovala. To je v Titovi ulici. Ker je ta stavba spomeniško zaščiteni, bi namestitev lekarne v njene prostore predstavljala enega prvih celovitih spomeniškovarstvenih posegov v Murski Soboti. V stari lekarni bi lahko ob sodelovanju Pomurskih

lekarn in nekaterih delovnih organizacij, ki se ukvarjajo z izdelavo zdravil in kozmetike pripravili celovito ponudbo zdravilnih zelišč, makrobiotične prehrane in kozmetičnih izdelkov.«

To bi bila gotovo pridobitev za pomursko središče, predstavljala pa bi tudi razbremenitev obstoječe lekarne, če bi del zdravil brez recepta prodajali v oživljeni stari lekarni.

»Nedvomno. Zavedati se moramo, da je Murska Soboti, ko je bilo v njej dosti manj prebivalcev, imela dve lekarni (druga je bila Pri angelu), zdaj, ko nas je

— Jelka Koltaj je pokazala del zanimive opreme in posodic, ki jih hranijo za opremo oživljene stare lekarne, v kateri bi bila naprodaj zdravilna zelišča, kozmetika in zdravila brez recepta.

toliko več, pa bi imeli olajšano delo, pacienti pa bi bili bolj zadovoljni.«

Razlogov za oživitev stare lekarne je torej dovolj, strokovne podlage so dane, kje je po vašem zavora za realizacijo?

»V prostoru oziroma tem, kako priti do njega.«

Ste se že kaj dogovarjali s Potrošnikom ali kom drugim, da bi Kemikalije odstopile prostor zdravilnim zeliščem in bi bila v spomeniško zaščiteni stavbi spet lekarna?

»Zaenkrat se še nismo dogovarjali z delovno organizacijo Potrošnik, smo pa poslali dopis izvršnemu svetu soboške občine in pričakujemo njegov odgovor oziroma rešitev tega vprašanja. Pri vsem pa je pomembno predvsem to, da je bilo pohištvo delano prav za omenjeni prostor, v katerem je bila kot prva pri nas odprta Bolsceva lekarna, in tudi sodi vanj.«

Brigita Bavčar

kulturni koledar

PETEK, 23. DECEMBRA
MURSKA SOBOTA — Ob 18.00 bo v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec otvoritev razstave pridobitev za stalno zbirko od 1971 do 1988. V tem času je bilo zbranih 370 del 62 avtorjev, ki bodo na ogled do 17. januarja.

LJUTOMER — Ob 19.00 se bo v domu kulture začela prireditve S pesnijo in plesom v novo leto, ki jo že tradicionalno organizira kulturno-umetniško društvo Ivan Kaucič. Letos bo na njej sodelovala glasbena skupina DOROJA.

NEDELJA, 25. DECEMBRA
RADENCI — Ob 18.00 bo v novi cerkvi koncert Mariborskega okteta, zapel bo božične in druge pesmi.

PONEDELJEK, 26. DECEMBRA
LENDAVA — V okviru Dnevo madžarskega filma bo v lendavskem kinu ob 19.00 na sporedu film Valček bananske lupine, ki ga je režiral Peter Bacsó.

razstave

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin so na ogled dela akademskega slikarja in predavatelja na oddelku za likovno pedagogiko v Mariboru, Ludvika Pandurja. Njegov najnovejši ciklus pastelov on olij se imenuje Istrske in pohorske bajke.

»Slikarjevo baje je v resnici oživiljanje bajeslovnega sveta s pomočjo barv in oblik, spojenih v čudotvorne likovne organizme. Z nezamenljivim slikarskim rokopolisom in že znanim »baročnim« zamahom ter neverjetno naglico je Pandur v zadnjem času prekril vrsto velikih platen in manjših temnih papirjev z baržunastim pastelom. Figura, ki je svojčas v španskem ali beškem ciklu obvladovala temno brezprostorje, se je zdaj zlija v divjo, celo grozljivo in človeku sovražno pokrajino, ki po občutju spominja na upodobitve donavske šole. Res, da smo pri Pandurju včasih že srečali samostojne krajinjske rešitve, pa tudi figurativni bogati tihotajni aranžmaji je bila pogosta snov njegove likovne izpovedi, vendar figura v tako tesni, lahko bi rekli kar usodni povezanosti s skrivnostno naravo pomeni zdaj novum,« ocenjuje kustosinja Breda Ilich-Klančnik na zloženki, ki je izšla ob odprtju razstave minuli petek. Na ogled bo do 13. januarja.

MURSKA SOBOTA — Na študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice bo od 26. decembra do 27. januarja na ogled razstava z naslovom Književno delo Ivana Cankarja (ob 70-letnici pisateljeve smrti).

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Lado Ambrožič-Novljan — PO ČEM JE ZMAGA (Založba Obzorja), ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE (Mladinska knjiga) in Jenny Tyler — RAČEK NA POČITNICAH, RAČEK IN PRIJATELJ (Cankarjeva založba).

hovich brahni in pravopisnih težav. Kulturna klima je v mnogih družinah knjigi nenaklonjena in ne zadovoljuje otrokovih sporazumevalnih potreb. V osnovni šoli ni malo učencev, ki zaradi slabega branja niso kos vzgojno-izobraževalnim zahtevam pouka. Vsiljuje se vprašanje o večjem številu ur, namenjenih začetnemu branju in pisanju.

Na stopnji razrednega pouka se ne gre za obvladovanje pravopisne norme, ampak le za prepoznavanje/razločevanje. Vendar se dogaja, da učitelji obremenjujejo otroške glave s slovnico. To počnejo tudi iz bojazni, da ne bi bili deležni neljubih učiteljskih slovenskega jezika. Jezikovnih zadev se nam ne posreči živo povezati z življenjem, zato ostajajo brez koristi, zmanjkuje pa časa za govorno in pisno sporočanje. Učenci premalo govorijo in pišejo. Kadar se morajo izražati v knjižnem jeziku, niso sproščeni, čeprav bi glede na vsa navodila in pojasnila učnega načrta morali biti vsaj starejši šolarji tako uigrani, da bi se, kadar to zahteva govorni

položaj, v tej jezikovni zvrsti izražali brez težav (denimo v 4. razredu).

Ob tem se pojavlja še vprašanje o učiteljevem jezikovnem vzoru. Gotovo, da upoštevaje govornega položaja ne velja samo za učence. Dovolj je okoliščin, ki od učitelja tudi pod šolsko streho ne zahtevajo rabe knjižnega jezika, v organizirani obliki vzgojno-izobraževalnega procesa, najsi bo pouka ali kake druge dejavnosti, pa se je dolžan izražati zborno. Govorni vzor mnogih učiteljev je žal neustrezen. Napačni naglasi in kakovost samoglasnikov, nedomača intonacija, neravnarvo členjenje, slogovno neobgato izražanje postajajo praksa učiteljevega govora v razredu, kar za učence ni primeren posnemovalni jezikovni vzor.

Vzrok za navedeno je najbrž v tem, da še zmeraj ni zadosti poskrbljeno za redno in celostno jezikovno podiplomsko izpopolnjevanje učiteljev. Premajhen je tudi njihov osebni interes za samoizobraževanje na tem področju.

Vera Granfol-Rauter

**POSEZONSKO
ZNIŽANJE CEN
OPEČNIH
IZDELKOV
OPEKARNE
KOŠAKI**

**ZA GOTOVINSKA
PLAČILA
V MESECU DECEMBRU
ODOBRIMO**

15% popust

OPEKARNA KOŠAKI/MARIBOR

Šentiljska 116, tel. 062/211-018
211-081

Lth

loške tovarne
hladilnikov
škofja loka

**Priporočamo vam nakup: hladilnikov — zamrzovalnih
skrinj — točilnih miz in drugih izdelkov**

*Naše izdelke lahko kupite v vseh
prodajalnah z belo tehniko*

Hladilna omara

Hladilna omara s steklenimi vrati

*Želimo vam prijetno
praznovanje in srečno
novo leto 1989!*

LTH — Loške tovarne hladilnikov ŠKOFJA LOKA
tel.: (064) 60 091, telex 34519, telefaks 064 61 889

JUGODRVO

**ODPRTA JE
NOVA BLAGOVNICA
V ČAKOVČU,
PREŠERNOVA bb
(SEJMIŠČE)**

*Pohištvo iz plemenitega lesa — za vsak
okus, za vsak dom, za vsak prostor,
za vsak žep — ob posebno ugodnih
prodajnih pogojih: brezobrestno posojilo
na 6 mesecev in posebej dogovorjeno
preloženo plačilo.*

**Delovni čas: ob delavnikih od 7.00 do 12.00 in od
16.00 do 18.30., ob sredah od 7.00 do 14.00
in ob sobotah od 7.00 do 12.00.**

izolirka

industrija izolacijskih materialov

industrija izolacijskih materialov, n. sol. o.
61110 LJUBLJANA, Ob železnici 18
tel. (061) 443 069, 442 402,
tlx. 31585 yu izo

**Program IZOLIRKE za gradbeništvo:
Izdelki za hidroizolacije:**

bitumenske strešne lepenke, pergamin, izoval, bitumenski varilni trakovi IZOTEKT, bitumenska škodla, ibitol, bitumenske mase

Izdelki za termo-akustične izolacije:

plošče stiropor, plošče kombi, plošče kombi-S, plošče novolit, plošče akuterm, feno-term — mineralna volna, termoizolacijska in protipožarna vrata

**Izdelki za gradnjo cest in
elektroizolacije**

**Izdelki za avtomobilsko industrijo in
proti rjavenju**

Izolirke izdelke lahko kupite v industrijski prodajalni v Ljubljani, Ob železnici 18, in v vseh trgovinah z gradbenim materialom.

izolirka

industrija izolacijskih materialov, n. sol. o.

Za dodatne informacije
pokličite našo informati-
vno službo — tel. (061)
443 096, int. 36 ali 59.

61110 Ljubljana, ob železnici 18
tel.: (061) 443-096, 442-402, tlx: 31585 yu izo

V slogi je ključ za uspeh

V teh poznojesenskih dneh, ko je zima že potrkala na vrata in nas sonce le kdaj pa kdaj obdari z medlimi žarkmi, so delovne akcije v glavnem zamrle. Domala povsod so z vsemi, ki so jih načrtovali za letošnje, že končali, nedokončano pa bodo nadaljevali spomladi. To pa ne velja za Rogašovce na Goričkem, kjer je bilo v minulih dneh še vedno živo. Pesem žage in udarci kladiv so odmevali v dolino, ko so domačini hoteli z deli pri dograditvi nove zdravstvene postaje.

Še pred zimo naj bi bili prostori pod streho, s tem pa bi dobršen del svojih obveznosti pri tem objektu tudi opravili. Pri dogovaranju za sedanji občinski samopriskpevek so namreč v Rogašovcih postavljali zahtevek po gradnji zdravstvene postaje za krajano tega območja, vendar želja in potreba je bilo v občini veliko in vsem se ni dalo ugoditi. Zato so se dogovorili, da prostore za zdravstveno postajo zgradijo sami, pozneje pa naj bi jim priskočila na pomoč tudi širša družbenopolitična skupnost. Dogovor so vzeli resno, občani v rogašovski in pertoški krajevni skupnosti so složno zagrabili za delo, poleg sredstev iz krajevnega samopriskpevka so primaknili še pristoje prispevke ter nekaj materiala in kmalu je v Rogašovcih zrasla nova zgradba. Junija so zasadili na gradbišču prvo lopato, pred dnevi pa so že nameščali ostriše. Večino del so v glavnem opravili sami, vsako gospodinjstvo je prispevalo po en delovni dan »udarniškega«, zdaj pa jim ostaja upanje, da stavba ne bo predolgo samevala. Zdravstvena postaja je za 5 tisoč občanov, kolikor jih je na tem območju, nujno potrebna, zato mora svoj del obveznosti zdaj izpolniti še občinska zdravstvena skupnost.

Ljudje v teh krajih radi složno poprimajo za vsako delo in rezultati zato ne izostajajo. S prostovoljnimi delom so pripeljali h koncu marsikatero akcijo.

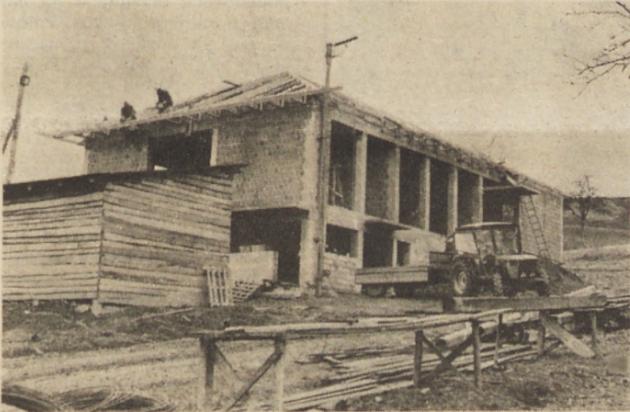
»Predolgo so bili ti naši kraji potisnjeni na obrobje, tako rekoč pozabljeni«, pravi Edo Mihalič, prvi mož rogašovske krajevne skupnosti, »vendar smo si bili za to veliko krivi tudi sami. Da bi samo jamrali in čakali na pomoč od drugod, sami pa ne bi ničesar naredili, ne vodi nikamor. Složno je treba poprijeti za delo in rezultati ne morejo izostati.« Tej trditvi lahko verjamemo, saj jo potrjujejo številne delovne zmagave, ki so jih na tem območju dosegli v zadnjih letih. Edo že sedmo leto predseduje vodstvu rogašovske krajevne skupnosti, v letu 1983 pa so se občani na referendumu odločili za višji krajevni samopriskpevek. Z dotadanjim so zbrali premalo sredstev, zato so ga podvojili. Odločitev je bila pravilna in kmalu so se začeli kazati prvi uspehi. V vas so dobili novo trgovino, skupaj s krajevnimi skupnostjo Pertoca in delovno organizacijo za pt promet pa so zgradili novo pošto. Ta je bila namreč nujna za širitev telefonskega omrežja in ureditev 160 novih telefonskih priključkov.

Ob krajevnem središču, kjer urejajo objekte skupnega pomena, seveda niso pozabljali tudi na preostale vasi, ki so povezane v to krajevnost. Kar šest gasilskih društev imajo na svojem območju, zanje so kupili pet novih orodnih gasilskih vozil, pod streho so postavili vaško-gasilske domove pri Juriju, v Kramarovicah in Sotini ter začeli z gradnjo v Nuskovi in Rogašovcih. Posebno skrb namenjujejo urejanju in vzdrževanju vaških poti, lani pa so predali namenu 4 kilometre asfaltirane ceste, ki so jo zgradili s sredstvi občinskega in krajevnega samopriskpevka. Ob naštevanju vseh teh uspehov pa ne pozabijo omeniti tudi nove sodobne poslovalnice Pomurske banke, ki so jo prav tako zgradili v Rogašovcih.

Uspehi jih seveda ne uspravajo, in ker so krajin pripravljali sodelovati in pomagati, načrtujejo v krajevni skupnosti že nove akcije. Spomladi bodo nadaljevali z začetimi deli v posameznih vaseh, kaže pa, da se jim bo prihodnje leto uresničila tudi dolgo načrtovana gradnja prodajalne plinskih jeklenk. Čedalje več je namreč gospodinjstev, ki uporabljajo plin, do Murske Soboti pa je le nekoliko predalet. Prav tako prihodnje leto načrtujejo v Rogašovcih tudi začetek zidave otroškega vrta, med dolgoročnejsimi nalogami pa omenjajo nadaljnjo širitev telefonskega omrežja, ureditev kanalizacije, novo osnovno šolo in še bi lahko naštevati.

Želja in načrtov je veliko, o tem, da jih ne bi uresničili, pa niti ne razmišljajo. »Če bomo še naprej tako složni in delavni in če nam bo priskočila na pomoč še širša družbena skupnost, potem rezultati ne smejo izostati,« pravi. In verjamemo jim.

Ludvik Kovač
Foto: Nataša Juhnov

V teh dneh so v Rogašovcih hoteli še z zadnjimi deli pri gradnji nove zdravstvene postaje. Upajni, da stavba zdaj ne bo predolgo samevala.

Vodno zajetje

Dobra dva meseca so trajala dela pri gradnji vodnega zajetja na Kobilju. Gasilci te vasi so imeli vedno težave s gašenjem požarov, posebno v sušnih obdobjih, ko je Kobiljanski potok usahnil. Odločili so se, da zgradijo zajetje, v katerem se bo nabirala voda, ki jo bodo lahko ob vsakem času uporabili za gašenje požarov in druge namene. Delo je opravilo vodno gospodarstvo iz Murske Soboti. Naložba je stala 170 milijonov dinarjev, denar pa so zagotovili krajin in občinska skupnost za varstvo pred požari.

K. Ščavničar

LENART

Domicilna listina Maistrovim borcem

Triindvajsetega novembra pred sedemdesetimi leti je general in pesnik Rudolf Maister s svojimi borci razorožil nemške brambovce in rešil severovzhodno Slovenijo. V spomin na ta prelomni trenutek v zgodovini severovzhodne Slovenije se vsako leto zberejo Maistrovi borci v Mariboru, lani in letos pa tudi v Lenartu.

Sprejema v Lenartu se je udeležila le še pešiča živečih Maistrovih borcev, Franca Laha iz Župetincev pri Cerkvencu pa so obiskali na domu. Na spreje-

mu pri Lenartu so izročili Zmagu Porekarju, predsedniku mariborskega odbora Zveze prostovoljcev-borcev za severno mejo 1918-1919, listino o domicilu Maistrovih borcev v Lenartu.

Borci so ob tej priložnosti obiskali tudi Zavrha, kjer imajo Maistrov stolp, v obnovljeni Maistrovi vili kamor je rad prihajal - pa tudi njegovo spominsko sobo ter gostinsko Maistrovo klet. Poleg Zavrha so obiskali še Gradišče, kjer so bili gostje samostana.

F. Bratkovič

Srečanje v Bönningheimu

Naši rojaki v Bönningheimu so v svojem društvu MURA tudi letos pripravili pristočno proslavo dneva republike.

Več kot 250 odraslih in njihovih otrok se je zbralo v soboto, 26. novembra, v lepo okrašeni dvorani. Z izbranimi besedami je o prazniku republike spregovorila predsednica društva Helena Baler, v kulturnem programu pa so pod vodstvom učiteljice sodelovali otroci in folklorna skupina društva. V imenu delegacije iz domovine je naše rojake pozdravil Stanko Zlobko, predsednik SO Brežice. Po proslavi so naši rojaki organizirali prijetno družabno srečanje, ki je ob zvokih slovenskih viž trajalo do zgodnjih jutranjih ur.

Obisk naše delegacije, v kateri je poleg predsednika SO in sekretarja Občinske konference SZDL iz Brežic sodeloval v imenu DO MURA tudi pisec članka, se je pravzaprav začel zelo delavno že v petek, 25. novembra, zvečer v društvenih prostorih v Bönningheimu. V nekajurnem pogovoru smo kramljali o vprašanih, ki naše rojake najbolj zanimajo. Največjo težo so dobili odgovori in pojasnila na vprašanja o sedanjem gospodarskem in političnem položaju v domovini. Naši rojaki so obveščeni o dogodkih v Jugoslaviji, vendar ozadja, globljih razlogov za zapleten političen in kritičen gospodarski položaj ne poznajo dovolj. Informacijam in pojasnilom o tem so z zanimanjem prisluhnili in dodali še marsikatero pikro na račun domačih razmer in preteklih ter tekočih odločitev. Ta kritičnost do vsega, kar se dogaja v domovini, je potrdilo njihove navezanosti nanjo, odločenosti, da se bodo enkrat le vrnili, in želje, da jih tujina ne bi poznala le po pridnih rokah, ampak tudi po gospodarsko uspešni in politično stabilni in demokratični deželi, iz katere prihajajo.

Tekoča ekonomska politika in novosti, ki jih napoveduje gospodarska reforma, je bilo naslednje področje, o katerem so hoteli zvedeti čim več. Ni manjkalo vprašanj o položaju in prihodnosti, zasebnega dela in obrti, o možnostih vlaganja kapitala v različne dejavnosti, o davčni politiki, deficitarnih dejavnostih, o možnostih zaposlovanja in seveda o poslovnih in ekonomski varnosti za poslovne usmeritve in odločitve posameznika v dolgoročnejšem obdobju. Pogovarjali smo se seveda o možnostih šolanja otrok ter o novicah iz Pomurja in Brežic. Del pogovora, ki smo ga končali še pred vrnitvijo domov, pa je bil namenjen našemu sodelovanju v prihodnjem letu. Dogovorili smo se, da se bomo prihodnje leto srečali v Brežicah, čez dve leti pa naj bi počastili desetletnico obstoja društva MURA v Bönningheimu. Na tem srečanju pa naj bi bila po nekajletnem športnem sodelovanju ponovno v ospredju kulturna ustvarjalnost našega in zdomskega kulturnega društva in ljubiteljske kulture iz Brežic.

KAREL SUKIČ

Tradicionalno srečanje

Udeleženci NOB iz KS Tisina - Gederovci so se srečali na tradicionalnem prednovoletnem srečanju v Rankovcih. Srečanja so se udeležili tudi člani družin borecev. Sicer pa je borčevska organizacija iz KS Tisina - Gederovci, ki šteje 85 članov tudi sicer aktivna. Kot je povedal predsednik društva Koloman Bertalančič, so za borec pripravili srečanje v domu borec na Veneči in izlet na Osankarico. Na srečanjih, ki jih financirajo sami, krepijo tradicije NOB. B. H.

Aktiv terapevtov

Aktiv terapevtov, ki delajo z odraslimi duševno prizadetimi v delavnicah pod posebnimi pogoji v pomurski regiji, je na svojem delovnem sestanku v Gornji Radgoni ugotavljal, da vse štiri pomurske delavnice vključujejo čez 40 varovancev. Naloga njihove aktivne so del nalog republiškega aktivne delavnice Slovenije.

Tri delavnice delajo v sklopu šol s prilagojenim programom, v Murski Soboti pa je le-ta vključena v invalidske delavnice.

Aktiv je sprejel program dela za naslednje leto: prizadevanja za uveljavitev republiških normativov v svojih okoljih, za registracijo delavnic, organizacijo srečanj varovancev v Lendavi, letovanja varovancev in nadaljnja prizadevanja za popularizacijo uspešnosti ter upravičenosti potrebe za obstoj delavnic v najširši družbeni skupnosti.

Terapevti so ob koncu izrazili svojo globoko zaskrbljenost ob negotovosti nadaljnega obstoja delavnic za delo pod posebnimi pogoji.

Marija Muhič

Tudi v prenovljenem salonu v Murski Soboti vam pohištva ne bomo zgolj prodali, pomagali vam ga bomo kupiti!

Naša poslovna usmeritev, da skupaj oblikujemo vaš življenjski prostor z novo kvaliteto storitev in predstavitev prodajnih programov je obrodila sadove. Salon v Murski Soboti na Bakovski cesti 1 je dobil novo podobo. Uredili smo ga tako, da boste še z večjim zaupanjem sledili rumeni črti.

Prodajni center v Murski Soboti tvori zaočkroženo ponudbo. Pridite, svetovali vam bomo pri izbiri. Pogovorili se bomo o najugodnejših pogojih nakupa, dostave in montaže.

lesnina

podčrtano z rumeno

Iz src rasto
v srca
domovi

Tak je bil naslov kulturnega večera, ki ga je pripravila kulturno-umetniška skupina delovne organizacije Mura iz Murske Soboti, ki je bil nedavno v dvorani vaškega doma v Kobilju. Pod vodstvom Marije Rituper so nastopili mešani pevski zbor, folklorna in ritmična skupina ter mužetke, ki so zapeli domače pesmi in zaplesali. Stevilno občinstvo si je v polni dvorani privede z navdušenjem ogledalo.

K. Ščavničar

ARCOPOMURKA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

Prpravite svoje vozilo za hladnejše dni. Potrebovali boste hladilno tekočino. In pravočasno si zaščitite vozilo pred rjo. Priporočamo vam zaščito dinitrol.

PROČIJA VSEB ANTIKORZIJE IN ROKOVNIH DELAV

zaščita **Dinitrol** zaščita anti-oxplo

Ford - **INTERKOMERC** BEOGRAD

Fiesta · Escort · Orion · Sierra · Scorpio · Tranzit

NOVO

Izredne ugodnosti do novega leta! Osebam z pravico do uvoza poseben popust.

Pridite in boste zadovoljni

NOVO

Ford **AVTOSERVIS-VEŠČICA 4e**
telefon 23-507, 69000 MURSKA SOBOTA

KAMELE ŽIVI HERBICIDI

Po planjavah Nove Mehike se več ne pasejo bizoni. Tudi čred goveda in ovac ni več videti veliko, čeprav so jih nekdanji pašniki na jugu te ameriške zvezne države zredili kar lepo število. Namesto bizonov, krav in ovac pa je mogoče videti — enogrbne kamele.

Res je sicer, da so kamele pravzaprav doma na severnoameriški celini, vendar so, kot pravi znanost, izginile z nje pred več kot dvema milijonoma let. Kaj počno puščavske ladje v svoji pradavni domovini?

Ameriški znanstveniki so jih uvozili iz Avstralije, ker želijo z njimi opraviti zelo zanimiv poskus. Znano je, da imajo kamele tako utrjen gobec, da lahko požre še tako bodičasto in trnovo rastlinje. V razmerah, kjer dandanes žive, jim kaj drugega tudi ne pride pred lačne gobce. Zato se nad bodičasto pašo te potrpežljive živali ne zmrdujejo, temveč jim gre lepo v slast.

Prav to pa je razlog, da so se znašle na jugozahodu Združenih držav Amerike. Tamkajšnje planjave, ki so bile nekdanj bogati pašniki, dandanes prerašča ple-

vel in bodičasto rastlinje. Rejci živine so v želji po dobičku tako povečali črede, da so živali uničile pašo. Trava je na nekaterih območjih izginila, veter in voda sta odnesla tanko plast plodne zemlje, ostala je trdna podlaga, »puščavski tlak«, kot pravijo, na njem pa raste le trdoživ plevel in rastlinje, ki ni primerno za pašo.

Farmarji so desetletja dolgo skušali izkoreniniti in uničiti plevel in drugo rastlinje, ki se je polastilo pašnikov, da bi se zemlja lahko ponovno bogato otravila. Vendar so bila njihova prizadevanja v glavnem zaman. Mehansko uničevanje plevela je bilo predrago in premalo učinkovito, uporaba herbicidov pa ni priložljiva zaradi dolgoročnih škodljivih učinkov na okolje.

Raziskovalec Dean Anderson je zato poskusil z nenavadnim »herbicidom« — s kamelami. Upa, da mu bo uspelo med poskusnim obdobjem toliko proučiti učinek kamel na raste, da bo jasno, ali bi ne kazalo uporabiti teh živali kot naravnega uničevalca rastlinja, ki onemogoča otravitel. Poskus bo trajal nekaj let.

Skandinavska skupina M. WOTW ne vzbuja pozornosti le s svojim izgledom, ampak tudi z glasbo, nekakšno mešanico popa in punka z elementi folk glasbe. Toda če pričakujete od njih avantgardno-hladne tone, boste presenečeni z glasbo, polno življenja.

Obnavljajo streho katedrale sv. Vida

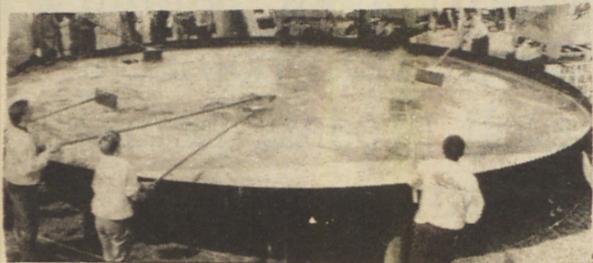
Že tri leta popravljajo streho katedrale svetega Vida na Hradčanih v Pragi in za to zapleteno in težavno opravilo (streha meri 6.000 kvadratnih metrov in tehta 35 ton) so najeli najboljše strokovnjake.

Katedralo svetega Vida je dal postaviti cesar Karl IV. leta 1344, graditi jo je začel Matija iz

Arrasa po zgledu stolnice v Narbunu, njegovo delo pa so 1353/56 nadaljevali Peter Parler in njegovi sinovi. Kor so dokončali leta 1385, celoto pa šele 1873—1929. Zelo pomembna je plastika Petra Parlerja in njegove delavnice, predvsem nagrobni Premislidov v kornem obhodu in portretna doprsja v triforijski ga-

leriji, kapela sv. Vavla, poznogotski kraljevski oratorij Vladislava II. Jagiella, Alexandra Colijna kraljevska grobnica z ležimi liki Ferdinanda I., njegove žene Ane in Maksimilijana II. iz belega marmorja, bronasti kip klečečega kardinala Schwarzenbega itd.

NAJVEČJA, NAJTEŽJA, NAJBOLJŠA

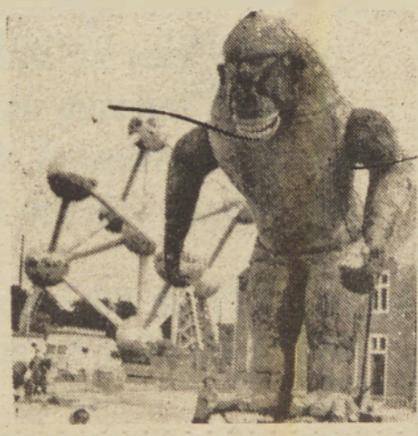
Omleta, kakršne ni pripravil še nihče! Kar 3.000 kilogramov tehta, 8 metrov in pol ima počez, iz 65 tisoč jajc pa so jo pripravili člani dobrodelne organizacije ATD Quart Monde v Cargyuju pri Parizu. To je seveda tudi svetovni rekord. O tem, koliko lačnih ust jo je pospravilo, pa nič.

Metro v Kantonu

V mestu Kanton na jugu Kitajske bodo zgradili podzemeljsko železnico. Stala bo 4,3 milijarde juanov (1,16 milijarde dolarjev), načrt zunjo je naredilo neko francosko podjetje, imela bo dve progi, dolgi skupaj 43 kilometrov. Kanton, ki je imel že leta 1983 tri milijone in 170 tisoč prebivalcev, bo postalo tretje kitajsko mesto z metrom. Podzemeljsko železnico ima Peking (5.670.000 prebivalcev), v Sanghaju (6.390.000) pa jo še gradijo.

NAJVEČJI KINEMATOGRAFSKI CENTER

Pred slovesno otvoritvijo največjega kinematografskega centra na svetu so pred bruseljski Atomium postavili velikanski kip jezno namrščenega Kinga Konga. Ljubitelji filma bodo nedvomno prišli na svoj račun: v centru je kar 27 kinodvoran in v njih prostora za 7.000 ljudi.

PIŠTA modruje

Na okna pridejo ledene rouže, začeli so odavati svinjske kouže. Mij smo doma tuj edno klali, pa kouže, bogme, nikan nej pelati.

Gyes san pravo: Odpelaj jo tij, Náci! Pa si spij bar špricar na placi. Ej, gospoud, zatou se nemre lumpati, ne splača se niti cipiklina pumpati.

Poslušajmo mij lepou naše starce, šteri so nikda smodijli prasce. Lepou na žuto so ga spekli, pa te so njemi koužo slekli.

Za komplikacije smo špecialisti, pri kolinaj pa strašni realisti. Ednostavno vse lepou uvozimo, svojo debelo koužo naprej nosimo.

SLOVENIJALES

PLATANA MURSKA SOBOTA

PLATANA MURSKA SOBOTA VAM ODSLEJ NUDI TUDI RAZREZ LESA

vsak dan od 6. do 14. ure

Naročila sporočite na telefon 22 320, interna 15

Lepotica izumira

Divje afriške živali še kar naprej izginjajo in mnoge med njimi so tik pred tem, da izumrejo. Na robu izginotja se je znašla tudi čudovita mendeška antilopa (addax), ki ima zelo značilne li-rasto zavite obročkaste rogove. Stari Egipčani so nekdanj te živali udomačevali in jih pogosto tudi slikali na svojih podobah, danes

IN VALENTINA JE MESO POSTALA

Valentina, junakinja zdaleč najbolj popularnega »seksi« stripa vseh časov, lik, ki ga je leta 1965 ustvaril Guido Crepax, se je končno utelesil. Televizijska serija najznamenitejših Valentininih podvigov, »najbolj seksi serija v zgodovini italijanske televizije«, pa je potrebovala glavno junakinja, ki bo čim bolj spominjala na junakinja iz stripa. Preskusili so več kot dvesto željnih kandidat. Končno so izbrali ameriško manekenko in igralčico Demetro Hampton. In ugibamo lahko, da bo serija v resnici precej »podjetna«. Blagor našim moškim, vsaj tistim, ki lahko gledajo italijanske televizijske programe!

pa jim grozi, da za vedno izginejo s sveta. Poznavalci pravijo, da jih je ostalo vsega skupaj le 50.

Se pred 30 leti pa je bilo mendeških antilop na tisoče. Pasle so se po opuščavljenih predelih med Čadskim jezerom in Poniljem. Preživele so kljub surovemu okolju, saj te antilope lahko zelo dolgo prežive brez vode. Vso potrebno vlago zaužijejo z rastlinsko hrano, ki jo jedo le ponoči, podnevi pa v glavnem živali spijo.

Da bi redko antilopo rešili pred izumrtjem, je vlada Nigra,

kjer se združuje večina preostalih živali, s sodelovanjem švicarske vlade in mednarodne organizacije za zaščito narave na severovzhodu Nigra določila velik rezervat. V njem je poseben del namenjen le mendeški antilopi in dostop vanj je prepovedan celo turistom. V sklopu tega rezervata so tudi arheološka najdišča, ki jih zdaj ropajo po mili volji. Avtohtono prebivalstvo teh predelov bodo zato poučili, naj preprečijo ropanje 40.000 let starih najdišč in hkrati poskrbijo, da bo mendeška antilopa živel v miru, na način, kot je vajena. Tako prazgodovinski ostanki kot antilope so njihova dediščina.

OLAJŠAJTE SI DELO

ATHENA NAJBOGA-TEJŠI OTROK NA SVETU

Pred nekaj dnevi je v Argentini umrla multimilijonarka Christina Onassis. Preiskovalci še vedno ne vedo, ali je vzrok smrti srčni infarkt ali pa prevelika količina uporabljenih tablet. Ob postelji, v kateri je umrla, so namreč našli škatlo s tabletami, poleg tega pa je ta nesrečna in depresivna žena že večkrat poskušala narediti samomor. Dokler ne bodo znani rezultati obdukcije, mora ostati truplo v Argentini, potem pa ga bodo s posebnim letalom prepeljali v New York in od tam na grški otok Scorpis, kjer jo bodo položili v gorbnico ob očetu in bratu.

Po smrti Christine Onassis je postala njena hčerka Athena najbogatejši otrok na svetu. Dekletce, ki se je rodilo 31. 1. 1985 v ameriški bolnišnici v Parizu, je edini otrok multimilijonarke. Rodila se je v njenem četrtem in obnem zadnjem zakonu s francoskim podjetnikom Thierryjem Rousselom. Mala Athena je tako postala edini naslednik svojega deda, grškega mogotca Aristotele Onassisa. Premožnje, ki ga je podedovala, ocenjujejo na najmanj 6 milijard šilingov. Polovico svojega bogastva je namreč ladjar vložil v ustanovo, ki jo je postavil v spomin na svojega v letalski nesreči umrlega sina Aleksandra. To ustanovo je dosedaj vodila Christina.

Jedro bogastva Onassis sestoji iz flote 40 tankerjev in tovornih ladij, ki so združene v Springfield Shipping Company, ki ima pisarne v Lichtensteinu, Monacu in Parizu. Flota je moderna in konkurenčna. Christina Onassis, ki je dobivala letno približno 3 milijone šilingov rente, je zapustila svoji hčerki tudi številne nepremičnine, med katerimi so tudi grški otok Scorpis, veliko nakita in antičnega pohištva. (Kleine Zeitung)

Prastara glasba

»Naše pesmi pojo o času, vetru, stvarjenju sveta, kengurujih, gorah, srečanjih naših prednikov.« pravi Bakamana Yunupingu, vodja sedemčlanske glasbene skupine domorodcev z imenom Yothu Yindi, ki je s svojimi tisočletja starimi napevi in country glasbo pravkar na turneji po ZDA in Kanadi. Yothu Yindi (kar pomeni »mati in otrok«) meša električne kitare in bobne s tradicionalnimi instrumenti, na primer »didgeridoojem«, lesenim rogom, ki so ga izvotlili termiti. Kot pravi Yunupingu, z ritmom in obnašanjem, značilnim za živali, izražajo dogodke v stvarjenju. Zveni pa čisto tako kot rock'n roll, četudi je ta glasba menda stara več kot 40.000 let.

NOVI IMIDŽ— ANDREA

21-letna Mariborčanka, Andrea Makoter, je doslej s svojimi nastopi na odrih uspela kot YU Madonna — s programom, ki spominja na svetovno pevko Madonno. Ker se je Andrea Makoter v letih od 1985 s to vlogo Madonne in nastopanjem pred kamerami kot fotomodel že dovolj uveljavila, uvaja z letošnjim letom novi imidž: Andrea. Posnela je nekaj pesmi s slovenskim besedilom (Govorijo, da bo drugi prstan dal, Bodiva eno, Pozdrav iz Ljubljane), pred kratkim pa tudi v srbohrvaščini (Nočas je noč), in se torej pojavlja v povsem drugačni garderobi ter z dolgimi lasmi (kot je razvidno s fotografije).

NAJSTAREJŠA ŽUŽELKA

V Quebecu v Kanadi so našli fosil najstarejše žuželke na svetu, ki je živel pred 390 milijoni let. Novico je objavila britanska revija Science. Gre za prednika živalice, ki jo danes poznamo kot srebrno ribico. Sodeč po tej najdbi so se prve žuželke pojavile na našem planetu skoraj hkrati s prvimi rastlinami.

Najstarejša žuželka na svetu, ki ji strokovnjaki pravijo »gapea«, je imela izbuljene oči, izrastka, verjetno za zaznavanje vonja in vibracij, in bila je ščetinasta.

ZA MRZLE DNI

Študenti kmetijske fakultete iz Osla so si izmislili, kako bi se oni prišli v Guinnessovo knjigo rekordov. Izkoristili so čas, ki ga morajo tako ali tako obvezno nameniti praktičnim kmečkim opravilom, in požagali drevesa, nasekali drva in jih lično zložili v velikanski kup, ki je prav imeniten na pogled. Skladovnica meri 12,19 metra v višino in bo v mrzli zimi okoličanom prišla zelo prav. Le potruditi se bodo morali, da bodo drva dobili dol.

Mislim, da je prava številka, pa vi?

ZDRAVJE

NADLEDVIČNI ŽLEZI — TOVARNA HORMONOV

Žlezi kot kapici sedita na ledvicah. Bolnik, ki mu odpove ta nadledvični žlezi, umre za 1. i. Addisonovo boleznijo. Obe sta sestavljeni iz skorje in sredice, izločata pa celo vrsto hormonov. Skorja vpliva na presnovo, sredica pa izloča adrenalin in noradrenalin, hormona, ki med drugim uravnava krvni tlak.

Močna čustva, kot sta jeza in strah, povzročijo, da sredica od da v kri več adrenalina. Zaradi tega srce pospešeno utripa, jetra pošiljajo več sladkorja v kri, v črevesa pride manj krvi in prebava se počasni. Mišice dobivajo več krvi in pospeši se izogrevanje krvnega sladkorja. Adrenalin torej telesu pomaga, da lažje obvlada nevarne strese. Skorja izloča hormone. Pod imenom kortizon je znanih 30 takšnih snovi. Uravnava količino soli v telesu, količino sladkorja v krvi in sodelujejo pri oblikovanju sekundarnih spolnih znakov. S starostjo delovanje nadledvičnih žlez slabi. To spoznamo po tanjši koži, poveča se njena pigmentacija, nastajajo gube. Delovanje nadledvičnih žlez lahko obnovimo z zdravili, rastlinskimi in mineralnimi preparati. Zelo ugodno učinkujejo tudi terapije z magnetnim poljem, ozonska terapija in oskrba organizma z vsemi potrebnimi rudninami. Kemična zdravila je treba jemati previdno. V vsakem primeru pa je treba poskrbeti za dobro prekrvavitev žlez.

MEDICINA

Medvedek za zdravljenje

Medvedek ima temna ušesa, šapice pa bel smrček. Pristrčen je, kot so lahko pristržne le kosmate igračke njegove sorte. Toda Koff — A — Lot, tako se imenuje, ni igračka, temveč pomemben pripomoček pri zdravljenju bolnikov, ki okrevajo po operaciji prsnega koša ali trebušne votline. Po operaciji morajo bolniki pogosto kašljati, da bi tako preprečili nabiranje tekočine v pljučih, toda kašljanje je zelo boleče. Ameriški zdravnik Lawrence je opazil, da si pri kašljanju bolniki pritisnejo na šive odoje, ali blazino iz penaste gume, da bi ublažili bolečine. Skupaj z ženo je naredil medvedka, ki je trd in ima ploščat hrbet. Pacient si medvedka trdno pritisne ob zašito rano in tako prepreči, da bi se ta del premikal, ko zakašlja. Sedaj ga uporabljajo že v kakih sto bolnicah.

Zaščitna sončna očala

Prihodnje leto lahko pričakujemo na tržišču novo vrsto sončnih očal, katerih stekla bodo prevlečena z melaminom, zaščitnim pigmentom, ki v telesu nastopa kot naravna obramba pred ultravijoličnimi žarki.

James Galas, predsednik podjetja Gal-Tech iz ZDA, je običajno lečo prevlekel s tanko plastjo melamina, za katero trdi, da zaščiti oči, saj vpije in odbije večino svetlobne frekvence, ki jo sonce oddaja, in ne zgolj ultravijolične žarke.

Galas trdi, da bodo leče zlasti priporočljive za ljudi nad 40. letom starosti, saj po tej starosti organizem počasi izgublja melaminsko zaščito v očeh.

Tovrstna očala bodo stala od 100 do 150 dolarjev, to pa je približno toliko, kot stanejo najboljše vrste očal. Galas je prepričan, da ta postopek možno uporabiti tudi za zaščito avtomobilskih stekel.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota, ob petkih v oddaji 21 232.

1. Superstitious — Europe
2. Kissing a Fool — Georg Michael
3. Vrni se domov Helena — Magnet
4. Don't worry, be happy — Bob McFerrin
5. Čiribiribela — Bijelo dugme

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi fi videostudijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice, dopisnice, pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21-232 je na Radiu Murska Sobota, UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz, ob petkih od 18. do 19.

MASAŽA BARVA LAHKO PRIKRIJE ALI POUDARI STOPAL

Za to masažo ne potrebujemo nobene posebne šole, nobene opreme, le 15 minut časa na dan. Presenečeni bomo nad uspehom. Ta masaža ne sprošča samo stopal, ampak vse telo, ker so stopala z njim povezana prek več tisoč živčnih končičev.

Za prijetnejšo in učinkovitejšo masažo je treba stopala najprej dobro obrisati, še bolje pa je, če jih namakamo v topli milnici. Stopalo položimo prek druge noge. Počutiti se moramo ugodno, zlasti pa moramo doseči vse dele stopala. Najprej drgnemo z roko, nato pa vzamemo malo olja in ga ogrejemo med dlanmi. Uporabimo lahko masažno olje ali vodičo ali celo navadno rastlinsko jedilno olje. Stopalo namažemo od gležnja do konic prstov. Pazimo, da z oljem ne umažemo obleke ali preproge, pod stopalo pa položimo brisačo. Robove stopala in gleženj masiramo z majhnimi krožnimi gibi z vrhovi prstov. Zgornjo stran stopala masiramo tako, da gremo s palcem po vdolbinah vzdolž kosti od prstov proti gležnju. Na peti najprej rišemo kroge z dlanmi, nato pa še s pestmi. S prstnimi členki večkrat rahlo udarjamo navzgor in navzdol po stopalu od prstov do pete. Ker so stopala ves dan stisnjena v čevljih, jih poskušamo čim bolj razširiti in raztegniti. Vsak prst obdelamo posebej od korena navzgor. Masažo ponovimo še na drugem stopalu.

Barva mnogo stori: sobe lahko na videz poveča ali pomanjša. Lahko povzroči, da delujejo mrzlo ali toplo. Barva lahko tudi prikrije: uspe ji, da reči, ki jih nimamo tako radi ali ki nas motijo, tako spremeni, da jih komajda opazimo. V ta namen barve ni treba vselej nanašati s čopičem. Enak učinek dosežemo s tapetami in blagom. Zgled kaže, kako enostavno in lahko to uredimo.

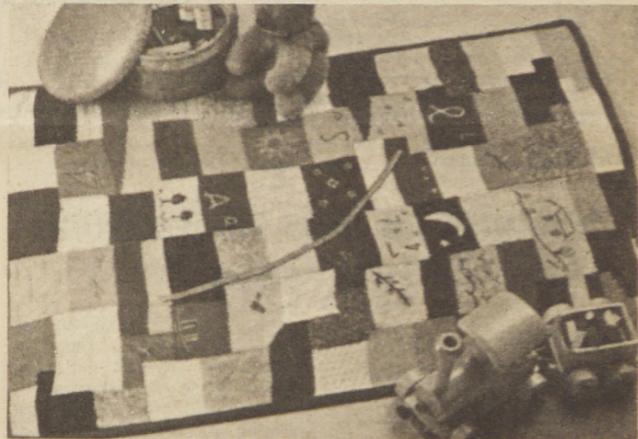
Z barvo poudarjene posebnosti prostora delujejo živahno in včasih celo dramatično. O tem, kaj je treba prikriti in kaj poudariti, odloča edino naš okus. S testom se preskusimo, ali smo nagajeni bolj k poudarjanju ali pa k prikrivanju: primerjajmo sliki. Vselej gre za ista prostora in notranjčini. Spreminja se samo barva sten, stropa, tal ter okenskega okvira. Kaj odloča, ko hočemo določiti barvno vzorčje prostora? Najprej svetloba. Brez svetlobe ni nobenih barv.

Nož za vsako rabo

Švicarske vojaške nože sestavljajo ročno. Najimunitnejši model se imenuje swiss champ. V tehta 185 gramov in ima 19 rezil in orodij, s katerimi je mogoče opravljati 29 različnih opravil. Ta vsestranski nož sestavljajo iz 63 posameznih delov. Sestavljanje je zapleten postopek, ki obsega 450 korakov (na sliki delavka iz Ibacha v Švici).

PISANA ODEJICA

Če imamo doma veliko ostankov volne, lahko spletemo veselo odejico za otroka. Spletemo dva trakova, široka po 65 cm in dolga 170 cm. Kombiniramo barve in pletemo vzorce, kot nam narekuje domišljija. Pletemo kvadrate ali nepravilne ploskve. Ko spletemo oba dela odeje, jo sestavimo in sešijemo. Podložimo s kosom enobarvne flanelc in obšijemo s širokim enobarvnim trakom.

Recept za vas

SENDVIČ S CVRTJEM

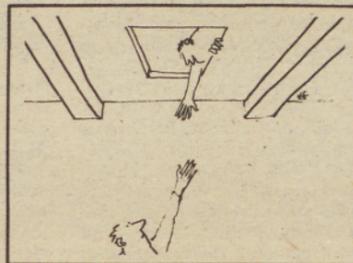
Potrebujemo: 100 g jetrne paštete, 3 jajčka, 2 žlici olja, zelen peteršilj, čebulo, sol, kruh.

Priprava: Kruh narežite na rezine in jih popecite na vročem olju. Jajca razžvrkljajte, posolite in dodajte sesekljan peteršilj in zmes specite. Popečene kruhove rezine namažite z jetrno pašteto, obložite s cvrtjem in posujte z drobno sesekljano čebulo. Ponudite toplo s čajem ali drugo pijačo.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite do četrta, 29. decembra, na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Visoko si splezal, tako kot naša Jugoslavija. Vendar, nizek boš padel, saj ti nihče ne more in noče pomagati. (Slavica)
- Električna je draga. Če bi luč gorela, ne bi roka dol visela. (Rupert)
- Po kaj si šel dol? Poslali so me, naj poskusim najti izhod iz krize. (Janez)
- Janezu Jovanu: Evo ti bratske roke, Jovane! Zakaj bi ti živel bolje od mene!?

SESTAVIL	FRANCOSKI	ANONSA,	HLAD ZA	ORIGINALNO	OSEBNI	NAJVEČJE	BOLEZEN-
MARKO	SKLADA-	ANONSA,	PREDE-	IME RIMA	ZANJEK	JEZERO V	SKA
NAPAST	TELJ, KLA-	INSERAT	LAVO			INDOKIN	IZGUBA
	SICIST		NA ZAGI				SPOMINA
VLAGA							
KMETIJSKI							
STROKOV-							
NAK							
NORVEŠKA							
FILMSKA							
IGRALKA							
(LV)							
MEKANSKI							
TURŠKI							
TILAČAN							
IZVRŠNI							
SVET							
RIMSKO							
ŠTEVILO							
STO							
ARABSKI							
KNEZ							
JADRANSKI							
OTOK							
VOVTEJL							
VOLKOV							
V KRAJCI							
O DŽUNGLI							
AVTOMO-							
BILSKA							
OZNAKA							
BENETK							
PRISTAS							
EVATIZMA							
GLASBENA							
ZALO-							
STRUKA							

NAJRAJE SE...

Najraje se ukvarjam z naravo. Zelo rada si ogledujem živali, ki jih vidim samo pod mikroskopom. Ko smo imeli naravoslovni dan, smo si prinesli iz mlake veliko živali. Tovaršnica mi je pokazala, kako se ravna z mikroskopom in ogledala sem si različne planktone.

Poleg narave pa me zelo zanima tudi astronomija. Pri zemljepisni smo se eno uro učili o vesolju, potem pa smo se začeli ukvarjati s planetom Zemlja. Raje bi se učila o drugih planetih. Zelo bi bila vesela, če bi prišel na šolo kakšen astronom. Zanj bi imela veliko vprašanj. Zelo rada gledam oddaje o vesolju.

Nekoga dne bi se rada ukvarjala z biologijo ali astronomijo. Najraje bi šla v Ameriko, kjer imajo veliko modernih naprav, s katerimi lahko veliko odkriješ ali vidiš.

ANA ROSTAHER, 6. a

Najraje pojem ali poslušam glasbo. Ko sem žalostna, si zapojem kaksno pesem. Ko slišim kaksno lepo pesem, želim takoj postati pevka. Doma se mi smejejo, ko jim povem kaj takega.

KAROLINA SLANA, 6. a

Najraje imam biologijo, kjer se učimo o rastlinah in živalih. Doma imamo veliko živali, ki jih sedaj natančneje spoznavam: psa, zajca, kokoši, purane, ravnice, gosi, koze, prašiče, muce, telčke, peteline... Narava je zelo lepa, najbolj pa takrat, kadar je vse zeleno in živo. Rada jo spoznavam.

NADA ROŽMAN, 6. a
Učenci OŠ Franc Bežak
Bučkovci

PAPAGAJ

To je nepridiprav,
ki vedno je zdrav.
Ko mene muči glavobol,
dere se še bolj.

Ga skregam grdo
in natepem zelo,
a njemu ni mar,
če ga potopim v vodo.

Naručuje se mi,
ker mučim se z njim,
pa ga raje pustim,
da živcev ne izgubim.

Andreja Vogrinčič, 8. b.
OŠ CANKOVA

Reka pripoveduje

Sanjala sem, da sem bila pri reki Muri. Začela mi je pripovedovati svojo zgodbo:

«Pred mnogimi leti, ko sem začela izvirati, je bilo vse lepo. Okrog mene so bili dišeči travniki, na vseh straneh pa so me obdajali bujni gozdovi. Dihal so po boru, smreki in akaciji. Tekla sem po tihem zeleni dolini in veselo poskakovala po svoji strugi. Moja pot je bila zmeraj vesela. Ljudje so se hodili kopati in umivali v mojo vodo. Tudi ribiči so vsak dan vztrajno lovili rbe. Da, takrat so bili zlati časi.

Danes je to vse drugače. Vsa dan sem bolj žalostna. Vame priteče veliko umazanije in strupenih snovi. Ni več toliko rib kot nekoč! Nihče več ne skrbi zame, vsi me samo onesnažujejo. Gozdovi so posekani, s travnikov so izginile rože! Zakaj? Večji del narave je onesnažen in zastrupljen.»

Zaslišala sem zvonec budilke, ki me je prebudil iz sanj. Premišljevala sem, ali je to res, in spoznala, da škoduje moji sami sebi, kajti: Brez vode ni življenja!

KRISTINA HORVAT, 6. c.
OŠ ŠTEFFAN KUHAJ — BOJAN
PUČONCI

Moja pot v šolo

Zjutraj zgodaj vstanem in se hitro oblečem, ker je moja pot v šolo dolga. Hodim čez travnike, pašnike in opazujem mečico na njih. Bela tančica pokriva travnik in tudi ceste. Na polki, po kateri grem, mrgoli mravelj. Malo se ustavim in podrezam mraveljo z vejico. Pa se ne zmeni za moje početje. Mirno leze dalje in čez čas odloži tvor, da si odpočije. Medtem pogledam na uro. Saj je že sedem in petnajst minut! Hitro vstanem in odhitim na cesto. Tu se nadaljuje moja pot.

Hitim z največjo naglico, ko predme skoči mačka. Zelo se prestrašim, še bolj pa sem presenečena, ko vidim, da ima ranjeno nogo. Stopim k bližnji hiši in vprašam, če je muca njihova. Pritrdijo mi. Zahvalijo se mi, da sem jo prinesla domov. Grem dalje in premišljam o tem, kaj vse sem že danes doživela.

Na ovinku čakam prijateljice. Ker jih dolgo ni, se sama odpravim dalje. Na križišču moram počakati, ker vozi mimo toliko avtomobilov, da jih še prešteti ne uspevam.

Sedaj sem na glavni cesti. Zavarujem se s šalom, saj divjajo avtomobili sem ter tja kot za stavo. Pogledam nazaj in opazim, kako se dva skoraj zaletita. Na srečo se ne zgodi nič in pomirjena stečem po pločniku do križišča pri šoli. Tam me čakajo prijateljice. Pripovedujem jim o svojih doživetjih. Trdim, da bom napisala knjigo, vendar se mi smejejo. A moja pot v šolo je zanimiva.

LIDIJA ERJAVEC, 6. d.
OŠ 17. oktober
BELTINCI

Kako sem se poslovila od otroštva

Kako pust dan je in prav tako pusta se mi zdi ta stavba, ki ji že od začetka pravimo stavba učeno-sti! Mar je mogoče, da že osmo leto prestopam prag te šole in vsakokrat, ko grem po stopnicah proti učilnici, me stisne pri srcu in si mislim: »Biti ali ne biti? Ali bo današnji dan srečen ali dan razočaranja?« Ne, saj ne more biti nič slabega, nepričakanega, saj sem doma ob knjigi predsedela nekaj ur in še posebej sem pazila, da si nisem oblekla vijoličaste puloverja, ki mi prinaša nesrečo.

Pred leti sem še dosti bolj brezskrbno hodila v šolo, pa čeprav sem kot majhna deklica komaj tešla na hrbitu nekaj kilogramov težko torbo. Seveda, v njej so bile tudi nepotrebne reči. Toda zame zelo pomembne, nepogrešljive. Dajale so mi občutek povezanosti z domom. Tako mi je bila najdražja čisto majhna gumijasta lutkica z dolgimi svetlimi lasmi. Pazila sem, da je sosolci ne bi našli, posebno Miha, ki se je večkrat norčeval: »To je za vrtec! Še vedno bi se rada igrala!«

Kako živo se spominjam tistega dne pred leti. V razred sem prišla nekoliko po zvonjenju. Zelo se mi je mudilo, in ker sem bila nepazljiva, sem se spotaknila ob sosolčevu nogo. Ta je zavpil: »Pazi neroda!!!« Meni pa je torba padla na tla. Iz nje se je vsula vsa tista meni tako pomembna »krama«. Sosolci, kot sosolci, so navalili na te reči in vplili: »Zmečimo vse v koš!!!« Solze so mi pritekale v oči šele takrat, ko sem zagledala na tleh poteptano svetlošno lutko! Ko so sosolci opazili, kako me je njihovo dejanje prizadelo, je eden od njih dejal: »Oprostite, nisimo vedeli, da se bo tako prizadelo!«

Tudi ta dogodek je bil zame ena šola. Rekla sem si: »Od danes naprej budo v torbi samo šolske potrebitve. Igrače me bodo čakale doma!« Mislim, da sem se tistega dne poslovila od svojega zgodnjega otroštva.

Ksenja Miholič, 8. a.
OŠ Edvard Kardelj, M. Sobota

POTREBUJETE NASVET IN NAČRT ZA GRADNJO ALI OPREMO

Problem vam reši poceni in kakovostno, v kratkem roku in ob pomoči radiostezij

ALEKSANDER ŠMIDLEHNER

diagramski projektant

Murska Sobota
Trstenjakova 18 a
tel. (069) 22 275

SREČNO 1989

Cenjene stranke obveščamo, da barvamo avtomobile v peči po naj sodobnejši italijanski tehnologiji.

VSEM VOZNIKOM SREČNO IN USPEŠNO '89!

STAR PISARNIŠKI PAPIR — PO-MEMBNA SEKUNDARNA SUROVINA!

Akcija Dinosa Murska Sobota od 1. do 30. decembra 1988.
Informacije po tel. 21-153 ali 21-569.

Sklad stavbnih zemljišč občine Murska Sobota objavlja na podlagi 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS, št. 18/84) in 7. člena Odloka o oddajanju stavbnih zemljišč v občini Murska Sobota (Ur. objave, št. 9/87)

JAVNI RAZPIS

za oddajo zemljišč občanom za gradnjo družinskih stanovanjskih hiš:

- I. V k. o. Beltinci:**
  - parc. št. 1930/16 v izmeri 772 m²,
  - parc. št. 1930/17 in 1930/18 v skupni izmeri 771 m²
  - a) Parceli sta opremljeni oz. bosta opremljeni do konca marca 1989 z vodovodom, elektriko in cestiščem. Na parcelah je možna gradnja pritlične, visokopritlične ali medetažne individualne stanovanjske hiše.
  - b) Cena zemljišča s stroški komunalne ureditve znaša 4.433.640 din/ar, pri čemer niso obračunani stroški spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča in izdelave lokacijsko-tehnične dokumentacije.
- II. V k. o. Moravci:**
  - parc. št. 3072/5 v izmeri 733 m² in
  - parc. št. 3076/26 v izmeri 743 m².
  - a) Parceli sta opremljeni z vodovodom, elektriko in cestiščem. Na parcelah je možna gradnja pritlične, visokopritlične ali medetažne individualne stanovanjske hiše.
  - b) Cena zemljišča s stroški komunalne ureditve znaša 39.568.100 din za prvo in 39.806.240 din za drugo parcelo, pri čemer niso obračunani stroški spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča in izdelave lokacijsko-tehnične dokumentacije.
- III. V k. o. Bakovci**
  - parc. št. 2771 v izmeri 586 m².
  - a) Parcela je komunalno neurejena in jo bo izbrani ponudnik dolžan sam urediti. Na parceli je možna gradnja pritlične, visokopritlične ali medetažne individualne stanovanjske hiše.
  - b) Cena zemljišča znaša 7.974.180 din za celo parcelo, pri čemer niso obračunani stroški spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča in izdelave lokacijsko-tehnične dokumentacije.

- Ceno in stroške komunalne ureditve plača izbrani ponudnik v 30 dneh od sklenitve pogodbe.
  - Interesenti naj pošljejo pisne ponudbe oziroma prijave v zaprti ovojnici na naslov SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ OBČINE MURSKA SOBOTA, z oznako »za razpis« v 15 dneh od objave tega razpisa. V prijavi morajo biti navedeni podatki, ki so potrebni za izvedbo točkovanja po 10. členu zgoraj cit. odluka, in sicer:
    - stanovanjske razmere,
    - število in starost družinskih članov,
    - dohodek na družinskega člana,
    - zdravstveno stanje družinskih članov,
    - kraj zaposlitve in delovne razmere,
    - višina privarčevanih sredstev in doba varčevanja,
    - morebitne neuspele ureditve pri že izvedenem razpisu.
  - Izbrani ponudnik mora skleniti s Skladom stavbnih zemljišč pogodbo o oddaji zemljišča v 30 dneh od izbora, sicer se šteje, da je od ponudbe odstopil.
  - Izbrani ponudnik, ki mu je bilo oddano zemljišče, mora na njem zgraditi stanovanjsko hišo do III. gradbene faze v petih letih od sklenitve pogodbe.
  - Vsak ponudnik lahko uspe s ponudbo le za eno parcelo.
- Vse informacije v zvezi s tem razpisom daje referent za premožensko-pravne zadeve pri Komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve občine M. Sobota.

LIV postojna, n. o. o.

TOZD OPREMA IN ORODJA
ROGAŠOVCI

Na podlagi sklepa delavskega sveta DO LIV POSTOJNA, TOZD OPREMA IN ORODJA Rogoševci
OBJAVLJAMO
prodajo poslovnega prostora v M. Soboti, Lendavska jug. Lj 2, v velikosti 31,76 m².

O ogledu prostorov se je potrebno dogovoriti z vodstvom tozda po tel. (069) 78 620 do 30. decembra 1988.

prof. Ivan Rihtarič

Spomini na boje za Radgono 1918/1919

(Nadaljevanje iz prejšnje št.)

PREDSTRAŽNI POLOŽAJ

Predstraže so bile postavljene ob Uravev mostu, v mestnem parku, ob zahodni strani mesta, ob lesenem mostu čez Muro, na železniškem mostu ter na mestnem postajnem poveljstvu. S tem so bili vsi pomembnejši dohodi v mesto zaprti.

NAPAD NA RADGONO

Zaradi objektivnih razlogov je Mickl preložil načrt napada na 4. februar 1919. Celotna skupina je v velikem snegu 4. 2. 1919 ob 2. uri zjutraj odšla proti Radgoni; tja je prispela ob 5.30. Ko so se približali železniški postaji, je dal Mickl odstraniti tire in prerazati telefonske linije. Benedikt Zeilhofer je izvršil zadnji pregled kolodvorske straže tik pred napadom. Prvi napad je bil namreč prav na kolodvor; posadka je imela dva mrtva, med njima tudi četovodja Frana Ajda, dva ranjena in ujeta.

Glavno težišče napada je nosila straža na Uravev mostu, ki ji je poveljeval štabni narednik Ferdinand Oslag. To posadko so šele v zadnjem trenutku premetili na most. Tako je bil zaprt pomemben dohod v mesto. Nemci so jo napadli s premočjo in šestkrat naskočili, a so bili vsakokrat odbiti. Napadalec jo je obkolil z ljudmi, ki so med tem že delovali v mestu. Samo izredna hrabrost in spretno vodstvo sta rešila most.

Orožniška postaja je bila v Taborski ulici, vzhodno od mesta. Kurir, ki je bil poslan, da uredi zvezo, je naletel na sovražnika ter v boju padel. Orožniki so napadalec odbili in ob 9. uri dobili pomoč iz vojašnice.

Predstražo v mestnem parku, ki ji je poveljeval četovodja Franc, so napadalec razbili. Mrtve in ranjene so zavlekli v bližnje gospodarsko poslopje, kjer so jih pozneje našli. V Gornjo Radgono sta vodila dva mosta, leseni in železniški. Nemci so ju

hotel osvojiti za vsako ceno, saj bi tako imeli odprto pot na desni breg Mure. Privredli so močne kolone ter se ob pomoči prebivalstva G. Radgone zavzeli most, obkolili posadko ter zajeli ali razkropili vojsake. Takoj ji je bila poslana pomoč dvanajstih borcev k mostu. Naletela je na sovražnika in pri tem so bili trije borci ranjeni. Te so pozneje zavlekli v neki hlev, priče pa zatrjujejo, da so Nemci ostale ranjence in mrtve zmetali v Muro. Ta posadka je doživela podobno usodo kot straža v mestnem parku.

OČIŠČEVALNA AKCIJA MESTA

Rezultati borb so bili naslednji: Uravev most, postajno poveljstvo in mostovi na Muri so bili v sovražnikovih rokah.

Postajno poveljstvo je bilo v središču mesta in je gledalo s svojimi srednjimi stranjo na Glavni trg, z zadnjo pa na Gospejno ulico. Njen stalni stražni prostor je bil v pritličju Pistorjeve vojašnice. Posadki je poveljeval Oton Vreča. Napadalec so se zbrali in se pripravili za napad v sosednji hiši v Gospejni ulici. Nemci so mislili, da so v hiši le staržarji in so skozi okno vrgli ročno bombo. Takoj nato so tudi vdrli v hišo in naleteli na strojniško gnezdo, ki je bilo v veži vojašnice. Strojničar je bil težko ranjen in je obležal pred napadalcem. Njegovo mesto je zasedel sam poročnik Vreča. Nasproti se mu je vrlega Nemec Johan Radik. Ranjeni strojničar je še pravočasno ubil Nemca in omogočil poročniku, da je nadaljeval z obstreljevanjem Glavnega trga. Napadalec so se umaknili v notranjost mesta. Obe strani sta imeli žrtve.

OČIŠČEVALNA AKCIJA MESTA PO BOJIH

Štab je odredil, da se začne prodiranje po Dolgi ulici (Langgasse) do mostu. Naleteli so na močno utrjenega napadalec v poslopiju Mestne hranilnice, vendar so tudi to oviro prešli ter

70 let SLOVENSKE ODLOČITVE ZA JUGOSLAVIJO

pozneje posadko pregnali z lesenega mostu. Vzpostavili so zvezo z Gornjo Radgono. Tako so bili pred poldnevom že spet gospodarji celotnega mesta, razen kolodvora in železniškega mostu. Sovražnik se je utrdil v smeri: železniški most — cesta proti holnišnici — Stara-Nova vas — levi breg Mure. Mickl je glavnino usmeril proti vojašnici in temu oddelku tudi osebno poveljeval. Tri težke strojnice so držale pod ognjem vse dohode h konjeniški vojašnici. Ob zori so se morali umakniti.

Del skupine napadalec je celo napadel Uravev most, a je bil odbit. Umaknili so se v notranjost mesta. Meščani so, razdeljeni na dva dela, pričakovali končni izid borbe. Slovenski fantje so med borbo celo peli slovenske pesmi.

Za dokončen obračun z napadalcem je bil določen 6. februar 1919. Veliki vlogi pri napadu je opravil tudi velik top, postavljen zunaj Gornje Radgone (pri Osojniku na Ljutomerski cesti), ki je prvi začel obstreljevati nasprotnika. Sledili so naskoki borcev, ki so v hitrih napadih očistili veliko območje vse do Poterne in Stare-Nove vasi. Nato se je celotna borba preusmerila na železniško postajo. V bojih sta imeli obe strani velike izgube. Sovražnika so pregnali severno od mesta in mu še sledili. Nekateri so se zatekli v Maherjevo skladišče. Med njimi je bil tudi nasprotnik Mickl. Se ves 7. februar je prihajalo do spopadov z nasprotnikovimi patroljami.

ZAMENJAVA 6. STOTNIJE IN VRNITEV V MARIBOR

Po nalogu Obmejnega poveljstva se je 6. stotnija 19. februarja 1919. vrnila v Maribor, njihova vrnitev v sestav polka je bila sko-

raj neopazna. Priznanje ji je dal francoski član komisije v Radgoni 9. februarja, ki je dejal, da je 6. stotnija rešila čast jugoslovanskega orožja.

DOGODKI NA ČRTI ŠPILJE — RADGONA — APAČE

Napadu na Radgono so sledili večji ali manjši napadi na vse ostale orožniške postaje ob celotni zasedeni železnici Špilje — Radgona. Najbolj je bila prizadeta posadka v Obrajni, ki jo je nasprotnik popolnoma razoročil (15 mož). Straža v Burkli pa je imela enega mrtvega in dva ranjena.

KRONOLOŠKI PREGLED OSTALIH DOGODKOV;

5. februar 1919: Napad na kolodvorsko stražo v Gosinji vasi (Gosdorf), istega dne je prebivalstvo v Apačah pregnalo slovenski del orožništva.

6. februar 1919: Napad v Weitersfeldu — napad je bil odbit.
8. februar 1919: Med obema stranema je bilo sklenjeno premirje, ki sta ga istega večera še potrdila graška vlada in general Maister.

9. februar 1919: Sestanek komisije v Obrajni in Radgoni. Komisija so sestavljali: francoski major Montagne, general Maister, polkovnik Luozier in deželni glavar iz Gradca dr. Kaan. Komisija je nadaljevala svoje delo v Mariboru in postavila demarkacijsko črto med obema frontama.

13. februar 1919: Izpuščeni so bili radgonski talci.

19. februar 1919: V Radgono je prišel karlovški bataljon pod poveljstvom podpolkovnika Uzorinca z nalogo, da zamenja 6. stotnjo mariborskega pešadijskega polka.

Tanja Lesjak in Hari Steržaj športnika občine Ljutomer

V Domu kulture v Ljutomeru je bila tradicionalna telesnokulturna prireditev, ki jo je pripravila Zveza telesnokulturnih organizacij občine Ljutomer. Na prireditvi so razglasili najboljše športnike in društva ter podelili priznanja ZTKO Ljutomer za letošnje leto. Pripravili pa so tudi zanimiv športni in kulturni program, v katerem so sodelovali: ritmična skupina soboškega Partizana, domači karateisti, člani šolskih športnih društev in glasbene šole.

Za najboljšega športnika v letu 1988 so razglasili kegljača Harija Steržaja, člana KK Konstruktor iz Maribora, ki tekmuje v prvi zvezni ligi. Je član državne reprezentance. Uspešno je nastopal tudi na državnem in republiškem prvenstvu. Za športnico Ljutomerske občine pa so izbrali pionirko Ribiške družine Ljutomer Tanjo Lesjak, republiško prvakinjo. Naziv najboljšega društva si je pridobila Ribiška družina Ljutomer, sekcije Nogometni klub Verzej in šolskega športnega društva OŠ Cvetko Golar Ljutomer. Priznanja Zveze telesnokulturnih organizacij občine Ljutomer so dobili: Stane Šoster, Janko Vargazon, Jože Štraki, Milan Belec in Dejan Škerget.

V letošnjih delavskih športnih igrah Ljutomerske občine je sodelovalo 21 moških in 7 ženskih ekip. Moški so tekmovali v 10, ženske pa v 6 športnih zvrsteh. Pri moških je zmagašla ekipa DO Tehnostroj z 49 točkami pred DO Servis vozil, 40. Proizvodnim gradbenim podjetjem, 34. Prosveto, 29, in MTT Tkalnico, 28 točk. Pri ženskah pa je bila najboljša ekipa Prosvete s 44 točkami pred Skupnostjo malih delovnih mest, 28, TP Vesuo, 25, DO Tehnostroj, 21, in Krko, 16 točk.

F. Maučec

NAMIZNI TENIS

Visoka zmaga v derbiju

V nadaljevanju tekmovalja v drugi zvezni ligi so Sobočani v Murski Soboti nepričakovano visoko premagali lanskega prvotilgaša — ekipo Strojne iz Maribora. Mariborčanov s tako slabo igro že dolgo nismo videli. Sobočani pa so prekinili neugodno tradicijo porazov z njimi v zadnjih nekaj letih. Vsi trije Sobočani so igrali zanesljivo proti slabim gostom, le prve tri partije so bile zanimive in dokaj enakovredne, ključ k visoki zmagi pa je bila že prva partija, ko je Unger nepričakovano premagal prejšnjega mladinskega in članskega republiškega prvaka Jamška, ter zmaga Kuzme nad vedno neugodnim Grbičem. Gašič pa je svojo nalogo tako kot vedno dobro opravil. Sobočani so z 12 točkami na drugem mestu, v zadnjem kolu prvega dela pa igrajo v soboto in nedeljo doma z Vitežem ter Slogo iz Doboja. Rezultati: SOBOTA-STROJNA 9:0 (Unger—Jamšek 2:1, Gašič—Kuntner 2:1, Kuzma—Grbič 2:0, Gašič—Jamšek 2:0, Unger—Grbič 2:0, Kuzma—Kuntner 2:0, Gašič—Plohl 2:0, Kuzma—Jamšek 2:0, Unger—Kuntner 2:0).

V A republiški ligi Radgonceani nadaljujejo serijo zmag in so pred zadnjim kolom prvega dela še vedno brez poraza in s 14 točkami krepko v vodstvu, vendar v zadnjem kolu gostujejo pri nasledovalcu Olimpiji in Merkurju in ena zmaga bi jim že prinesla naslov jesenskega prvaka. V tem kolu so zanesljivo premagali neugodno Sevnico ter Novo mesto, ob dobrih igrah vseh treh igralcev. Sobočani so v B ligi visoko premagali Petovijo s Ptujem ter tako končali prvi del tekmovalja, z 10 točkami pa so zasedli drugo mesto.

Rezultati — A liga: RADGONA—SEVNICA 6:3 (Rihtarič 3:0, Ori 2:1, Kus 1:2); RADGONA—NOVO MESTO 8:1 (Ori 3:0, Kus 3:0, Rihtarič 2:0); B liga: SOBOTA—PETOVIA 7:2 (Močan 3:0, Veren 2:0, Županek 2:1, Sapač 0:1).

M. U.

KOŠARKA

Bloudkov memorial v Murski Soboti

ŠSD Enotnost na SCTPU v Murski Soboti, ki letos praznuje 35-letnico uspešnega delovanja, je pripravilo tradicionalni košarkarski turnir za memorial Stanka Bloudka. Sodelovale so tri ekipe: Klub študentov Pomurja Maribor, ŠSD Enotnost Murska Sobota in SDEŠ Murska Sobota. Največ uspeha so imeli pomurski študenti, ki so postali zmagovalci turnirja. Najboljši strelci: Mikič (SDEŠ) 36, Juteršnik (KŠP) 32 in Gomboc (KŠP) 27 točk. Rezultati — KŠP:SDEŠ 75:48, Enotnost:KŠP 45:55 in SDEŠ:Enotnost 57:61. Vrstni red: 1. KŠP Maribor, 2. ŠSD Enotnost in 3. SDEŠ Murska Sobota.

PORAZA POMURJA IN RADGONE

V zadnjem kolu prvega dela tekmovalja v prvi republiški ženski košarkarski ligi je Ilirija iz Ljubljane v Murski Soboti premagala Pomurje z 98:39. Strelke za Pomurje: Drožinova 16, Broderjeva 9, Malačičeva 6 ter Frišičeva in Ciganova po 4. V naslednjem kolu igra Pomurje zopet doma s Kladivarjem.

V tekmovalju druge republiške moške košarkarske lige vzohod je Šentjur premagal Radgono z 82:58. Strelci za Radgono: Štihec 14, Merklin 10, Kadiš 10, Sakovič 8, Škof, Slavič in Horvat po 4 ter Senekovič in Sluga po 2. Tekma Pomurje:Ptuj je bila preložena.

TURNIR V PUČONCIH

Partizan Pučonci prireja v soboto, 24. decembra 1988, tretji tradicionalni novoletni šahovski turnir, katerega pokrovitelj je Elektrotehna iz Murske Sobotice. Turnir se bo začel ob 16. uri v gostilni Kuhar v Pučoncih. Prijave bodo sprejemali pred začelom tekmovalja.

Sportno društvo v KS Tišina

Razglasili najboljše in podelili priznanja

Sportno društvo v krajevni skupnosti Tišina, razglašeno za najboljšo športno društvo v Pomurju za letos in dobitnik priznanja Partizana Jugoslavije kot najboljšo društvo v športni rekreaciji, je pripravilo ob koncu letošnje športne dejavnosti slovesnost s pisanim programom. Na njej je o letošnjih dosežkih v športno-rekreacijski dejavnosti in tekmovalnem športu govoril predsednik sveta KS Tišina Alojz Flegar. Pripravili so zanimiva tekmovalja v luščenju koruze, prebiranju žilica in pikadu. Na prireditvi pa so tudi razglasili najboljše športnike, vasi, klube in družine ter organizatorje, ki so prejeli pokale, plakete in priznanja. Športno društvo v KS Tišina je namreč uveljavilo razne oblike rekreacije, s katerimi so uspeli pritegniti k aktivnosti številne občane in družine iz vseh naselij krajevne skupnosti. Poleg tega pa imajo v svojih vrstah tudi nekaj odličnih tekmovalcev, kar še posebej drži za strelstvo, ki se uveljavlja v republiškem in državnem merilu. Kljub pestri in bogati telesnokulturni dejavnosti, ki terjajo precej denarja, pa so tudi uspeli urediti nekatere pomembne športne objekte. Vse to pa so lahko dosegli ob tesnem sodelovanju z vsemi strukturami v krajevni skupnosti Tišina. Na prireditvi, ki je bila zanimiva in svojevrstna, manjkalo pa ni tudi saljivih točk, je spregovoril se predsednik Zveze telesnokulturnih organizacij Murska Sobota, Stanko Kerčmar, ter čestital za številne uspehe, ki so jih dosegli v tekmovalnem športu in športni rekreaciji.

F. Maučec

ODBOJKA

GLADKA ZMAGA LJUTOMERČANOV

V predzadnjem jesenskem kolu tekmovalja v prvi republiški moški odbojkarski ligi je Agroplošč Ljutomer v Križevcih gladko, s 3:0, premagal Topolšico. Ljutomerčani so tokrat igrali izvirno in tekmo dobili že v 45 minutah igre. V zadnjem kolu gostujejo Ljutomerčani v Mariboru, kjer bodo igrali z mladinsko ekipo Stavbarja.

- JUDO

Zmaga in poraz

V drugem kolu tekmovalja v prvi republiški judo ligi, ki je bilo v Slovenski Bistrici, je ekipa Murske Sobotne premagala Olimpijo z 9:5 (35:13). Zmage za Mursko Sobotno so dosegli: Fajhtinger, Meničanin in Slak z 10:0 ter Kavčič s 5:0. Kisilak pa je iztržil 1:1. Ekipa Impola pa je premagala Mursko Sobotno 10:4 (35:15). Zmaga za Mursko Sobotno sta dosegla Fajhtinger z 10:0 in Slak s 5:0 in bila tako tudi najboljša tekmovalca v ekipi Murske Sobotne.

T. K.

- KEGLJANJE

Dve zmagi Nafta

V nadaljevanju prvenstva v prvi medžimurski kegljaški ligi je lendavska Nafta dvakrat zmagała. V tretjem kolu je premagala Metalac iz Čakovca s 4.903:4.666 podrtimi keglji (Radakovič 852, Perič 833, Horvat 832, Žalik 807, Kerman 800 in Levačič 799). V četrtem kolu pa je Nafta premagala Muro iz Murskega Središča s 4.853:4.610 podrtimi keglji (Radakovič 839, Kopinja 837, Žalik 835, Felšoh 826, Kerman 737, Vučko 403 in Horvat 376).

M. Žalik

- ŠAH

Lainšček pred Vučkom

V počastitev dneva JLA je bilo v Brezovcih šahovsko tekmovalje. Sodelovalo je 16 šahistov. Zmagal je Lainšček s 7,5 točkami pred Vučkom (oba 1žakovci), 6. in Talianom (Mlajinci), 6 točk.

V Brezovcih pa je bilo tudi tekmovalje v streljanju zračno puško. Zmagal je Cipot pred Kuminom, oba sta zadel 78 krogov.

- STRELSTVO

PM Petrovci in Zadravec

V počastitev dneva JLA je bilo v Gornjih Petrovcih tekmovalje v streljanju z malokalibrsko puško. Sodelovalo je osem ekip. Zmagala je Postaja milice Gornji Petrovci z 98 krogov pred karavlo Hodoš, 84, in karavlo Prosenjakovci, 83 krogov. Najboljši posameznik je bil Zadravec (PM) z 41 krogi.

- KARATE

Uspel novoletni turnir v Murski Soboti

V Murski Soboti je bil novoletni turnir v karateju za pionirje, pionirke in mladince, ki ga je pripravila karate sekcija soboškega Partizana. Sodelovalo je 55 tekmovalcev in tekmovalk iz osmih klubov. Med njimi so bili tudi tekmovalci pomurskih klubov: Ljutomer, Lendava, Gornje Radgone, Beltince in Murske Sobotne. Pionirji in pionirke so tekmovali v katah, mladinci pa v borbah. Na turnirju, ki je uspel, so se uveljavila tudi mladi pomurski karateisti.

Rezultati — ml. pionirji — 1. Peter Džembek (Brezice), 2. Boštjan Ravnak, 3. Bojan Krivokapič (oba Ruše) in 4. Matjaz Bratina (Celje). Ml. pionirke — 1. Tea Inest (Ruše), 2. Nina Deržak (Celje), 3. Branka Horvat in 4. Petra Boldžar (obe Lendava). St. pionirji — 1. Zdravko Horvat, 2. Boris Lukacsev (oba MS), 3. Teo Gorjan (Beltinci), 4. Kristijan Ivanov (MS). St. pionirke — 1. Gabika Bočkaj, 2. Tatjana Ternar, 3. Danijela Ivanov in 4. Erika Žagar (vse MS). Mladinci — 1. Teo Gorjan (Beltinci), 2. Adi Brod (Brezice), 3. Boris Baranja (MS) in 4. Robi Gregorinčič (Ljutomer).

B. Sašec

25. JUBILEJNA ANKETA ZA IZBOR ŠPORTNIKOV POMURJA V LETU 1988

ŠPORTNIKI

1. Rudi Kocmut (atletika)
2. Drago Pertoci (strelstvo)
3. Artur Horvat (spidvej)
4. Marko Slavič (konjenišтво)
5. Miro Matjašec (športni ribolov)
6. Štefan Cigan (šah)
7. Štefan Varga (kajakšaštvo)
8. Mitko Masevski (rokoborba)
9. Franc Fajhtinger (judo)
10. Boris Rihtarič (namizni tenis)
11. Janez Horvat (strelstvo)
12. Geza Grabar (atletika)
13. Borut Benko (namizni tenis)
14. Milan Domjan (športni ribolov)
15. Janko Kardinar (kegljanje)

ŠPORTNICE

1. Marija Števanec (atletika)
2. Manurle Pergar (atletika)
3. Melita Balek (karate)
4. Simona Nemeč (judo)

5. Slavica Hozjan (rokomet)
6. Karina Sekereš (badminton)
7. Anita Gjerek (kajakšaštvo)
8. Zdenka Verban (judo)
9. Edita Banfi (atletika)
10. Brigita Čavuzič (šah)
11. Sandra Fujs (judo)
12. Mira Marič (šah)
13. Danica Šarkanj (športni ribolov)
14. Štefka Sluga (atletika)
15. Silva Pok (športni ribolov)

ŠPORTNA DRUŠTVA

1. Športno društvo Tišina
2. NTK Sobotna
3. Atletski klub Pomurje
4. AMD Lendava
5. Nogometni klub Mura
6. Rokometni klub Bakovci
7. Judo Partizan Murska Sobota
8. OK Agroplošč Ljutomer
9. Strelska družina Noršinci
10. Teniški klub Gornja Radgona

Šah iz Lendave

Na zadnjem letošnjem hitropoteznem turnirju ŠD Lendava je sodelovalo 14 šahistov. Zmagal je Gaber z 11 točkami pred Gerencnerjem in Žilavcem po 10, ter Brezovičem, 9 točk. Skupni zmagovalci za leto 1988 je Gerencner z 89 točkami pred Gaberjem, 86, in Hajošem, 67 točk.

V prijateljskem mednarodnem šahovskem dvoboju so se pomerili šahisti Lentija iz Madžarske in Lendave. Zmagali so Lendavčani z 8,5:3,5 točke. Za Lendavo so zmagali: Gerencner, Toplak, Strbad, Hajoš, Copek, T. Gruškovnjak in Maričeva, remizirali pa so: Žilavec, Kiš in J. Gruškovnjak.

V Lendavi je bil tretji Šinkov memorial, na katerem je sodelovalo 7 ekip. Zmagala je Radenska Pomurje iz Murske Sobotne z 21 točkami pred Zanatljijo iz Čakovca, 19,5, in Lendavo, 12 točk.

V Lendavi je bil turnir za pridobitev 11. kategorije. Med 10 šahisti so postali drugokategorijski Koša, Kiš in Vehterbach.

V tekmovalju druge republiške šahovske lige je Lendava zasedla tretje. Radgona pa sedmo mesto. Najboljša v ekipi Lendave je bila Maričeva.

Jože Gerencner

Končni zmagovalci Boris Kovač

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotne je pripravilo decembrski hitropotezni turnir. Med 13 šahisti je zmagal Danilo Hari z 9 točkami pred Štefanom Režonjo 8,5, Igorjem Kosom, Jožetom Gerencnerjem in Boršem Kovačem s 8 točk. Zmagovalci vseh turnirjev za letos pa je postal Boris Kovač pred Danilom Harijem, Jožetom Gaberjem, Cirilom Logarjem in Robijem Radosavljevičem.

Dobitniki plaket TKS Murska Sobota.

Foto: N. Juhnov

STRELSTVO Dvojna zmaga Murske Sobotne

V počastitev dneva JLA je bilo v Ljutomeru tradicionalno tekmovalje v streljanju zračno puško občinskih reprezentanc Pomurja in Ormoža za mladince in člane. Največ uspeha so imeli Sobočani, ki so zmagali v obeh konkurencah. Pri mladincih je zmagala Murska Sobota s 712 krogi pred Lendavo, 699, Ormožem, 685, Ljutomerom, 669, in Radgono, 333 kroge. Med posamezniki pa je bil najboljši Robi Markoja (Lendava) s 184 krogi pred Alešem Števanecem in Andrejem Horvatom (oba MS), po 181 krogov. Pri članih je prav tako zmagala Murska Sobota s 741 krogi pred Radgono, 728, Ljutomerom, 724, Ormožem, 676, in Lendavo, 666 krogov. Med posamezniki je zmagal Drago Pertoci pred Brankom Bukovcem (oba MS), po 188, in Antonom Kocbekom (Radgona), 186 krogov.

PERTOCI, REBRICA IN ŠKEDELJ

V pomurski, občinski članski in pionirski strelski ligi Murska Sobota je bilo na sporedu 7. kolo. V pomurski ligi vodijo še brez poraza Noršinci s 14 točkami pred Tišino in Vidmom, ki imata po dve točki manj. V A občinski članski ligi brez poraza vodita ekipi Gančani in Grafičar s po 14 točkami. V B občinski članski ligi pa je na prvem mestu druga ekipa Noršincev s 119 točkami. V občinski pionirski ligi je na prvem mestu ekipa ABC Pomurke-M1 s 75 točkami pred Šalovci, 63, in Noršinci, 62 točk. Pri posameznikih v pomurski ligi vodi Pertoci (Tišina) z 2613 krogi, v občinski članski ligi Murska Sobota je na prvem mestu Rebrica (Gančani) z 2540 krogi, v občinski pionirski ligi pa vodi Škedelj (ABC) s 1221 krogi.

Najboljša OŠ Dobrovnik

Občinska strelska zveza Lendava je pod pokroviteljstvom OŠTO Lendava pripravila v počastitev dneva JLA občinsko tekmovalje v streljanju zračno puško za pionirje in pionirke. Sodelovalo je šest ekip. Pri pionirjih je zmagala OŠ Dobrovnik s 380 krogi pred OŠ Len dava, 373, in OS Turnišče, 365 krogov, med posamezniki pa Dejan Zver (Turnišče) s 146 krogi pred Pavlom Ferencakom (Dobrovnik), 145, in Darkom Škrabanom (Lendava), 136 krogov. Pri pionirkah je bila najboljša OŠ Dobrovnik s 306 krogi pred OŠ Turnišče, 293, med posameznicami pa je zmagala Simona Baša s 108 krogi pred Darjo Mataič (obe Dobrovnik), 102, in Liljano Pozderec (Turnišče), 102 kroga.

D. Cimerman

STRELSTVO

Visoki priznanji Turnerju in Bagorošu

Občinska strelska zveza Murska Sobota je ob iztekajočem se letu pripravila slovesnost, na kateri so razglasili najboljše strelce in strelke iz soboške občine v letu 1988 ter podelili priznanja. Na slovesnosti je o dosežkih govoril predsednik Občinske strelske zveze Murska Sobota, Anton Kranjc. Za strelca leta 1988 so drugič zapored razglasili člana SD Noršinci, Branka Bukovca. Po posameznih kategorijah pa so za najboljše strelce in strelke razglasili — Pionirke: 1. Marija Horvat (Šalovci), 2. Anita Gašpar in 3. Metka Ščavničar (obe Noršinci). Pionirji: 1. Boris Škedelj (ABC), 2. Robi Markoja in 3. Igor Kovačič (oba Noršinci). Mladinke: 1. Melita Balek, 2. Nataša Verbai in 3. Sandra Grčar (vse Noršinci). Mladinci: 1. Aleš Števanec, 2. Branko Behek (oba Tišina), 3. Branko Balažič (Noršinci). Članice: 1. Cvetka Rengo (SCT), 2. Dragica Varginčič (BK), 3. Milica Šinko (Noršinci). Člani: 1. Branko Bukovec, 2. Janez Horvat (oba Noršinci), 3. Drago Pertoci (Tišina).

Na slovesnosti so ob praznovanju 40-letnice Strelske zveze Jugoslavije podelili priznanji in zvezni znački dolgoletnim strelškima delavcema, Karlu Turnerju iz Murske Sobotne in Jožetu Bagorošu s Tišine. Spominsko listino pa je ob 30-letnici delovanja prejela SD Panonija iz Murske Sobotne.

F. Maučec

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA IN
MURSKA SOBOTA

Leto XXIV

Murska Sobota, 22. decembra 1988

Št.: 32

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

234. Odlok o davkih občanov občine Lendava
235. Odlok o ureditvi nekaterih vprašanj s področja zasebne obrti v občini Lendava
236. Poročilo o izidu referenduma v Krajevni skupnosti Rakičan
237. Sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Rakičan.

238. Sklep o uvedbi dodatnega krajevnega samoprispevka za naselje Veščica
239. Sklep o javni razgrnitvi ureditvenega načrta za območje Negovsko jezero
240. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka v Krajevni skupnosti Pince Marof.

234

Na podlagi 277. člena Statuta občine Lendava (Uradne objave št. 37/81) ter 6. in 11. člena Zakona o davkih občanov (Uradni list SRS, št. 36/88) je Skupščina občine Lendava na seji zбора združenega dela in zбора krajevnih skupnosti dne 13. 12. 1988 sprejela

ODLOK o davkih občanov občine Lendava

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Delavci, drugi delovni ljudje in občani (v nadaljnjem besedilu: občani) plačujejo v občini Lendava davke po določbah Zakona o davkih občanov in po določbah tega odloka.

II. VRSTE DAVKOV

2. člen

Občani plačujejo po tem odloku:

1. davek od osebnega dohodka delavcev,
2. davek od dohodka iz kmetijske dejavnosti,
3. davek od dohodka iz gospodarske dejavnosti,
4. davek od dohodka iz poklicnih dejavnosti,
5. davek od dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav,
6. davek od dohodkov iz premoženja in premoženjskih pravic,
7. davek od premoženja,
8. davek na dobitke od iger na srečo.

III. DAVEK OD OSEBNEGA DOHODKA DELAVCEV

3. člen

Davek od osebnega dohodka plačujejo zavezanci po stopnji 0,75 %.

IV. DAVEK OD DOHODKA IZ KMETIJSKE DEJAVNOSTI

4. člen

Davek od dohodka iz kmetijske dejavnosti se plačuje od katastrskega dohodka, po dejanskem dohodku ali pa v pavšalnem letnem znesku.

Območja občine Lendava se razvrstijo v drugo skupino katastrskih občin.

5. člen

Davek od dohodka iz kmetijske dejavnosti, ki se odmerja po katastrskem dohodku negozdnih površin, plačujejo zavezanci po stopnji 8 %, ter na dohodke od gozda po stopnji 26 %.

6. člen

Zavezanci, ki niso sami, ali njihovi družinski člani, pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi dohodkov iz kmetijstva, plačujejo davek iz kmetijstva od katastrskega dohodka negozdnih površin še po dodatni stopnji 20 % ter na dohodke od gozda po stopnji 25 %.

7. člen

Od katastrskega dohodka negozdnih površin, ki niso obdelane v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih, se stopnje davka iz 5. in 6. člena povečajo za 30 odstotnih točk. Podatke o katastrskem dohodku neobdelanih površin in o zavezancih priskrbi za kmetijstvo pristojen občinski upravni organ in upravi za družbene prihodke dostavi do 15. 2. v tekočem letu za preteklo leto.

8. člen

Davek iz kmetijstva, ki se odmerja po dejanskem dohodku od ostanka čistega dohodka, se plačuje po stopnji 25 %.

9. člen

Davek iz kmetijske dejavnosti v pavšalnem letnem znesku, se odmerja zavezancem, ki ustvarjajo dohodek iz kmetijske dejavnosti s proizvodnjo, ki ni vezana na obdelovanje zemljišč in ne dosega cen-zusov določenih v 43. členu Zakona o davkih občanov.

10. člen

Pri odmeri pavšalnega letnega zneska iz kmetijske dejavnosti se smiselno uporabljajo določila 30. in 31. člena tega odloka.

11. člen

Začasno so oproščeni davka iz kmetijske dejavnosti dohodki od zemljišč:

1. na katerih so zasajeni novi vinogradi — za dobo 4 let,
  2. novi sadovnjaki in drugi dolgoletni nasadi — za dobo 5 let.
- Oprostitev velja, če obsega površina zemljišča pod točko 1. in 2. več kot 10 arov in so dela opravljena strokovno ter v skladu s programi razvoja kmetijstva v SR Sloveniji in v občini.

12. člen

Davka iz kmetijstva od katastrskega dohodka negozdnih površin so oproščeni zavezanci, katerih letni katastrski dohodek ne presega 10.010.— din.

Davka iz kmetijstva ne plačujejo zavezanci, ki so sami in njihovi družinski člani, pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi dohodkov iz kmetijstva, če katastrski dohodek negozdnih površin ne presega 9.760.— din na družinskega člana.

13. člen

Zavezancem davka iz kmetijstva se priznava davčna olajšava, če vlagajo sredstva v gradnjo alternativnih virov energije. Olajšava se prizna pod pogojem, da zavezanec vložil sredstva v višini povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka na zaposlenega delavca v SRS v preteklem letu.

Olajšava iz prejšnjega odstavka se prizna za dobo 5 let in znaša letno 50 % od odmerjenega davka iz kmetijstva, s tem, da skupni znesek olajšave ne more presežati 80 % vloženi sredstev.

14. člen

Zavezanci davka iz kmetijstva, ki vlagajo sredstva v gradnjo ali preureditev stanovanjskih prostorov v turistične namene, so oproščeni davka iz kmetijstva v višini 50 % odmerjenega davka za dobo 3 let, vendar skupna olajšava ne sme presežati 80 % vloženi sredstev.

Olajšava se prizna, če zavezanec vložil za navedene namene sredstva v višini najmanj 50 % katastrskega dohodka zemljišč, vendar ne manj kot 1.000.000.— din.

15. člen

Zavezancem, združenim kmetom, ki v okviru proizvodnega sodelovanja v organizaciji združenih kmetov oziroma z OZD ali proizvodno skupnostjo kmetov združijo svoje delo in zemljišča tako, da se oblikuje kompleks skupne proizvodnje za dalj kot eno leto, se prizna olajšava v višini 50 % od odmerjenega davka, ki sorazmerno odpade na tako zemljišče.

16. člen

Zavezancem davka iz kmetijstva, ki so vključeni v družbeno organizirano proizvodnjo ter sprejemajo in izpolnjujejo obveznosti setvenih planov občine, se prizna posebna olajšava pod naslednjimi pogoji:

- da obdelujejo zemljišče v skladu z Zakonom o kmetijskih zemljiščih,
- da so podpisali s kmetijsko organizacijo pogodbo o proizvodnem sodelovanju v skladu s proizvodno usmeritvijo kmetije,

— da dosežejo tržne viške, ki so po tem odloku osnova za davčno olajšavo.

Davčna olajšava se prizna v višini, ki ustreza tržni proizvodnji v odnosu na katastrski dohodek kmetije, in sicer:

— 70 % od odmerjenega davka tistim zavezanecem, ki dosežejo nad 2 točki na 1 din katastrskega dohodka iz leta 1988 in v celoti izpolnjujejo setveni plan občine,

— 40 % od odmerjenega davka iz kmetijstva davčnim zavezanecem, ki dosežejo od 1—2 točki na 1 din katastrskega dohodka iz leta 1988.

Število točk se določa po naslednjih merilih:

Število točk:

1. pšenica, rž za 1 kg tržnega presežka	70
2. koruza za 1 kg tržnega presežka	40
3. sladkorna pesa za 1 kg tržnega presežka	14
4. krompir za 1 kg tržnega presežka	9
5. pitani prašiči za 1 kg žive teže tržnega presežka	300
6. odojki (do 23 kg) za 1 kg žive teže tržnega presežka	300
7. pitano govedo za 1 kg žive teže tržnega presežka	200
8. teleta (do 120 kg) za 1 kg žive teže tržnega presežka	300
9. mleko za 1 liter tržnega presežka	60
10. grozdje in sadje za 1 kg tržnega presežka	30

Olajšava se prizna ob letni odmeri davka iz kmetijske dejavnosti na podlagi podatkov, ki jih zagotovi najkasneje do 15. 2. tekočega leta za preteklo leto kmetijska organizacija.

17. člen

Zavezancem davka iz kmetijstva, ki dajejo zemljišče v zakup OZD organizaciji združenih kmetov, kmetijski zemljiški skupnosti ali združenemu kmetu namenjeno izkoriščanju za družbeno organizirano proizvodnjo se priznajo naslednje olajšave:

— za zakup za čas od 1 do 3 let	30 %
— za zakup za čas od 3 do 5 let	50 %
— za zakup za čas od 5 do 7 let	70 %
— za zakup nad 7 let	100 %

od odmerjenega davka, ki sorazmerno odpade na tako zemljišče.

18. člen

Zavezancem davka iz kmetijstva, ki imajo učence in študente na proizvodnem delu oz. proizvodni praksi se davek iz kmetijstva zniža v višini 15 % od izplačanih nagrad po kolektivni pogodbi.

19. člen

Zavezancem, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani kot kmetje in preživljajo otroke, ki so na rednem šolanju v usmerjenem izobraževanju za pridobitev strokovne izobrazbe, se prizna olajšava v višini 10 % od odmerjenega davka za vsakega otroka.

20. člen

Davek iz kmetijstva se ne plača za zemljišča v obmejnem pasu in vodnih rezervatih, katerih izkoriščanje je z ukrepom pristojnega organa omejeno. Prav tako se ne plača davek iz kmetijstva za zemljišča, katerih izkoriščanje je zaradi visoko napetostnih daljnovodov ali drugih naprav zmanjšano ali onemogočeno.

21. člen

Za zemljišča, na katerih se z investicijami zavezanca izvede melioracija, se prizna posebna olajšava v višini 100 % od odmerjenega davka, za zemljišča, na katerih se izvede komasacija ali arondacija pa 50 %. Olajšava se prizna za dobo trajanja takih postopkov, vendar največ za dobo 5 let.

22. člen

Zavezancem, ki vlagajo sredstva v sanacijo virov onesnaževanja okolja, se prizna davčna olajšava v višini 30 % od odmerjenega davka za čas 3 let, vendar skupna olajšava ne sme presegati 80 % vloženi sredstev.

23. člen

Skupne olajšave pri odmeri davka iz kmetijstva po tem odloku ne smejo presegati 80 % odmerjenega davka za tekoče leto, s tem da se 100% olajšava iz 17. člena odloka ne všteva v omejitve.

24. člen

Dohodkovni cenzi opredeljeni z zneski katastrskega dohodka negozdnih zemljišč se valorizirajo s povprečnim količnikom, ugotovljenim v merilu SR Slovenije ob valorizaciji ali novem izračunu katastrskega dohodka negozdnih zemljišč.

V. DAVEK OD DOHODKA IZ GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI

25. člen

Zavezanec za davek od dohodka iz gospodarskih dejavnosti je delovni človek, ki s samostojnim osebnim delom in z lastnimi sredstvi v skladu s predpisi opravlja obrtno ali kako drugo gospodarsko dejavnost in s tem v obliki stalnega ali postranskega poklica ali priložnostno pridobiva dohodek.

26. člen

Davek iz gospodarske dejavnosti se plačuje po dejanskem dohodku, v pavšalnem letnem znesku in v odstotku od vsakega posameznega kosmatega dohodka (davek po odbitku).

27. člen

Od dohodkov doseženih z opravljanjem kmetijskih storitev drugim s kmetijsko mehanizacijo in od dohodkov, doseženih z izkoriščanjem zemljišča v nekmetijske namene, se davek ne plača, če letni dohodek po odbitku stroškov ne presega 10 % povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka delavce, zaposlenih v gospodarstvu v SRS v preteklem letu.

Ne glede na določila 1. odst. tega člena, se davek ne plačuje od dohodkov kombajnistov za storitve občanom.

28. člen

Davek iz gospodarskih dejavnosti po dejanskem dohodku se odmerja zavezancem, ki opravljajo dejavnost kot glavni poklic od ostanka čistega dohodka po stopnji 32 %. Zavezanci, ki v okviru gostinske dejavnosti poslujejo v obliki bifejev ter zavezanci, ki pridobivajo dohodke v obliki postranskega poklica plačujejo davek po stopnji 37 %.

29. člen

Davek v pavšalnem letnem znesku plačujejo:

— zavezanci, ki izpolnjujejo pogoje, določene v 93. čl. ZDO, — taksisti, — zavezanci, ki opravljajo gostinsko dejavnost v odročnih krajih in ne uporabljajo dopolnilnega dela drugih delavcev in tudi ne zaposlujejo družinskih članov.

30. člen

Višina pavšalnega letnega zneska davka je odvisna od vrste dejavnosti oz. predmeta poslovanja, obsega, načina in kraja poslovanja delovne sposobnosti zavezanca ter drugih pogojev, ki vplivajo na doseganje dohodka.

31. člen

Pavšalni letni znesek davka iz gospodarske dejavnosti ne more biti nižji od 5 % enoletnega povprečnega čistega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SRS v preteklem letu.

Pavšalni letni znesek davka iz 1. odst. tega člena se poveča v odstotku od enoletnega povprečnega čistega OD zaposlenih delavcev v gospodarstvu SRS v preteklem letu glede na vrsto dejavnosti, oz. predmet poslovanja, način in kraj poslovanja, delovno sposobnost zavezanca in uporabo dopolnilnega dela delavcev ali družinskih članov zavezanca po naslednjih merilih:

1. VRSTA DEJAVNOSTI:

— storitve navedene v 38. členu tega odloka	0 %
— dejavnosti kmečkih turizmov	5 %
— storitve v gradbeništvu in ostale tehnične storitve	10 %
— prevoz oseb z avtotaksijem	15 %
— gostinske in druge dejavnosti	20 %

2. NAČIN POSLOVANJA

— pretežno ročno (fizično) delo, ki ni vezano na poslovni prostor	5 %
— pretežno ročno delo vezano na poslovni prostor	10 %
— posamezna faza dela se opravlja strojno	15 %
— svetovalne organizacijske in druge podobne storitve	25 %

3. KRAJ POSLOVANJA

— manjša naselja oz. odročni kraji	0 %
— večja krajevna središča	5 %
— mestna in primestna naselja	10 %

4. DELOVNA SPOSOBNOST ZAVEZANCA

— invalidnost zavezanca nad 30 %	0 %
— starost za moške nad 55 let, za ženske nad 50 let	5 %
— starost za moške do 55 let, za ženske do 50 let	10 %

5. DOPOLNILNO DELO DRUGIH DELAVCEV

— za uporabo dopolnilnega dela enega delavca	5 %
--	-----

32. člen

Davek po odbitku iz gospodarskih dejavnosti se plačuje:

1. od dohodkov raznašalcev in prodajalcev časopisov, knjig, revij ipd., od prodaje srečk in vplačil pri športni napovedi ter pri lotu, od prejemkov zavarovalnih poverjenikov, od dohodkov hidrometeoroloških opazovalcev, od provizij zastopnikov organizacij za varstvo malih avtorskih pravic, od zbiranja naročil za časopise, knjige, revije ipd. od dohodkov delavcev, doseženih z opravljanjem del ob pretežni uporabi lastne telesne moči ter od dohodkov doseženih z opravljanjem postranskih kmetijskih dejavnosti 10 %

2. od dohodkov, doseženih s sprejemanjem gostov na prenočevanje z zajtrkom v svojem gospodinjstvu ali prostorih za počitek oz. rekreacijo s posredovanjem agencij, registriranih za to dejavnost in od dohodkov izdelovalcev suhe robe, ki opravljajo dejavnost na podlagi priglasitve in dosejajo dohodek pri OZD 15 %

3. od provizij poslovnih agentov in poverjenikov, dohodkov od zbiranja oglasov, od dohodkov, doseženih s prodajo izdelkov uporabne umetnosti ali z razmnoževanjem ali izdajanjem avtorskih del, ki se ne štejejo za izvirk od dohodkov potujočih zabavišč, od dohodkov, doseženih s prodajo izdelkov ročne izdelave, ki jih ni možno šteti za

izdelke domače ali umetne obrti niti uporabne umetnosti, če jih občan izdeluje priložnostno

25 %

4. od dohodkov oseb, ki priložnostno opravljajo storitve za organizacije združenega dela, državne organe ter druge organizacije in skupnosti in od doseženih z opravljanjem del po pogodbi o delu, sklenjeni v skladu s predpisi o delovnih razmerjih, če ne gre za dohodke iz 1. in 2. tč.

40 %

Davek po odbitku se ne plačuje od dohodkov, ki jih občani dosežajo z zbiranjem mleka, s pluzenjem snega, opravljanjem storitev za hlevske in pašne ter druge skupnosti s področja kmetijstva ter od dohodkov, doseženih s priložnostnim opravljanjem storitev za krajevne skupnosti.

Davek po odbitku iz gospodarskih dejavnosti se ne plačuje od dohodkov, ki jih dosežejo invalidi s 100% telesno okvaro, osebe, ki so izgubile vid, duševno bolne in duševno prizadete osebe, če opravljajo ročna dela preko organizacij združenega dela ter od dohodkov, doseženih z zbiranjem podatkov za statistična raziskovanja, določena z zveznimi in republiški predpisi.

Davek po odbitku se ne plačuje od dohodkov, doseženih z opravljanjem del po pogodbi o delu za krajevne skupnosti in društva ter za storitve kulturnih mentorjev in športnih vaditeljev.

Za davek po odbitku od dohodkov, doseženih z organiziranim delom na domu, ki jih dosežajo občani — člani kmečkih gospodarstev kot svoj dodatni vir dohodka, se uvaja olajšava v višini 50 %.

33. člen

Zavezancem, obdavčenim po dejanskem osebnem dohodku se priznava kot odbitna postavka izdatki za kulturne in telesno-kulturne namene, če gre za organizirane oblike zbiranja sredstev v višini do 20 %, za humanitarne namene pa v višini do 40 % enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SRS v letu, za katero se davek odmerja, s tem, da skupni izdatki ne morejo presežati 40 % enoletnega povprečnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SRS v letu, za katero se davek odmerja.

34. člen

Zavezancem davka od dohodka iz gospodarske dejavnosti, ki se jim odmerja davek po dejanskem dohodku se med materialne stroške štejejo izdatki za reprezentanco največ do 0,8 % od celotnega prihodka.

35. člen

Zavezancem davka iz gospodarskih dejavnosti, obdavčenih po dejanskem dohodku, ki s samostojnim opravljanjem dejavnosti pridobivajo dohodek v obliki stalnega poklica, pod pogojem, da v redu vodijo poslovno knjigo in, ki vlagajo lastna sredstva za nabavo, rekonstrukcijo in modernizacijo osnovnih sredstev pod pogojem, da ne gre za vlaganja, ki bi se morala kriti iz že priznane amortizacije in kupnine za prodana osnovna sredstva, za oblikovanje virov obratnih sredstev ter za združevanje v zadrugo, organizacijo kooperantov in druge oblike združevanja za skupno nabavo racionalno uporabo delovnih in poslovnih sredstev, skupno graditev in uporabo gradbenih objektov, skupen nastop na trgu in uresničevanje drugih skupnih interesov in potreb, se davčna osnova zniža za 25 %.

36. člen

Zavezanci davka iz gospodarskih dejavnosti, ki se jim odmerja davek v pavšalnem letnem znesku, ki s samostojnim opravljanjem dejavnosti pridobivajo dohodek v obliki stalnega poklica in vlagajo lastna sredstva za namene in pod pogoji iz prejšnjega člena, se prizna olajšava v obliki znižanja odmerjenega pavšalnega letnega zneska davka, glede na višino vloženih sredstev izraženih v višino povprečnega letnega čistega OD delavcev v gospodarstvu v SRS v preteklem letu.

Če zavezanec vlaga do 2 povprečna osebna dohodka iz prejšnjega odstavka, se odmerjeni davek zniža 40 %, če vlaga nad 2 povprečna osebna dohodka, pa se odmerjeni davek zniža 60 %.

Dokumentacijo o vloženih sredstvih oz. potrebnih sredstvih za vlaganja, zavezanec predloži z davčno napovedjo.

37. člen

Zavezancem, ki so na novo pričeli z gospodarsko dejavnostjo, razen gostincev, avtoprevoznikov in avtotaksistov ter zavezancem, ki opravljajo gospodarsko dejavnost kot postranski poklic, se prizna davčna olajšava z odstotnim znižanjem odmerjenega davka:

— za prvo leto opravljanja dejavnosti	100 %
— za drugo leto opravljanja dejavnosti	50 %
— za tretje leto opravljanja dejavnosti	25 %

Davčne olajšave iz prejšnjega odstavka se obračunavajo z odstotnim znižanjem davka za časovna razdobja 12 mesecev od pričetka opravljanja dejavnosti.

Šteje se, da je zavezanec na novo pričel opravljati gospodarsko dejavnost, če prej ni opravljal gospodarsko dejavnost v kateri drugi občini ali ne nadaljuje gospodarsko dejavnost v poslovnem prostoru, ki bi ga prevzel od zakonca ali drugega družinskega člana. Olajšava po tem členu pripada zavezancu, če bo opravljal gospodarsko dejavnost v občini najmanj pet let. Če zavezanec preneha z opravljanjem

dejavnosti pred potekom petih let, se mu priznana olajšava davka ponovno predpiše.

38. člen

V skladu z usmeritvami družbenega dogovora o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva v občini, se za deficitarne dejavnosti priznajo sledeče davčne olajšave:

— popravilo in vzdrževanje motornih vozil, avtokleparstvo in ličarstvo, avtoelektričarstvo popravilo kmetijske mehanizacije, finomehanika, kovaštvo, stavbno kleparstvo, popravilo gospodinjne opreme in aparatov, krojaštvo, šiviljstvo, čevljarstvo, vulkanizacija, kmečki turizem, glinarstvo, mehanika koles, pečarstvo, polaganje ploščic in avtopralnica

40 %

— strojno ključarničarstvo, RTV mehanika, tesarstvo, parketarstvo, pleskarstvo, kemično čiščenje, taksi-služba, urarstvo, optika, elektroinštalaterstvo ter gostinstvo s kontinuirano ponudbo domačih specialitet

20 %

39. člen

Zavezancem, ki zaposlujejo delavce, se za leto, za katero se davek odmerja, za vsakega delavca odmerjeni davek zniža za znesek, ki ustreza 10 % povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SRS v preteklem letu, zavezancem, ki zaposlujejo invalidne osebe po predpisih o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb, se za vsako takšno osebo odmerjeni davek zniža za znesek, ki ustreza 30 % povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu in zavezancem, ki zaposlujejo invalide s 100% telesno okvaro in gluho-neme osebe s 70% telesno okvaro pa se odmerjeni davek za vsakega delavca — invalida in gluho-nemo osebo zniža za znesek, ki ustreza 50 % povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SRS v preteklem letu.

Olajšava iz prejšnjega odstavka se prizna za čas trajanja zaposlitve.

40. člen

Zavezancem, ki jim je priznana lastnost invalidne osebe po predpisih o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb, če ne uporabljajo dopolnilnega dela drugih oseb, se odmerjeni davek zniža za znesek, ki ustreza 30 % povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu, zavezancem — invalidom s 100% telesno okvaro in zavezancem — gluho-nemim osebam s 70% telesno okvaro, če ne uporabljajo dopolnilnega dela drugih oseb, pa za znesek, ki ustreza 60 % povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SRS v preteklem letu.

41. člen

Zavezancem, ki imajo učence in študente na proizvodnem delu oz. delovni praksi, se prizna olajšava v višini 15 % od izplačanih nagrad po kolektivni pogodbi.

Zavezancem, ki zaposlujejo pripravnike, se prizna olajšava v višini 15 % od izplačanih osebnih dohodkov za čas trajanja pripravniške dobe.

42. člen

Zavezancem davka iz gospodarskih dejavnosti se prizna davčna olajšava, če vlagajo sredstva v gradnjo alternativnih energetskih virov. Olajšava se prizna do 30 % od odmerjenega davka glede na višino vloženih sredstev za dobo treh let.

Zavezancem, ki oddajo viške energije, se glede na odstopni delež tega prihodka v celotnem prihodku obratovalnice odmerjeni davek zniža:

- za 5 % če znaša odstotni delež tega prihodka do 5 %
- za 10 %, če znaša odstotni delež tega prihodka nad 5 do 15 %
- za 20 %, če znaša odstotni delež tega prihodka nad 15 do 30 %
- za 30 %, če znaša odstotni delež tega prihodka nad 30 %.

Zahtevek za priznanje olajšave se vložijo skupaj z davčno napovedjo.

43. člen

Zavezancem davka od dohodka iz gospodarske dejavnosti se prizna davčna olajšava, če vlagajo sredstva v sanacijo virov onesnaževanja okolja. Olajšava se prizna v višini do 30 % od odmerjenega davka za dobo treh let, vendar skupna olajšava ne sme presežati vloženih sredstev.

Olajšava se prizna na posebno vlogo, ki mora biti vložena v roku za vložitev davčne napovedi. Dokumentacijo o vloženih sredstvih pa zavezanec mora vložiti do 15. marca po preteku leta, v katerem je sredstva vložil, vendar najpozneje v petih letih od leta, v katerem mu je olajšava prvič priznana.

44. člen

Zavezancem za davek iz gospodarske dejavnosti, ki z izvozom blaga in storitev domače proizvodnje na konvertibilno področje ustvarjajo devizni priliv, se glede na odstotni delež, ki ustreza razmerju med celotnim prihodom obratovalnice in dinarsko vrednostjo, doseženo z izvozom blaga in storitev odmerjeni davek zniža:

- za 5 %, če znaša odstotni delež izvoza od 5 — 10 %
- za 10 %, če znaša odstotni delež izvoza od 10 do 20 %
- za 15 %, če znaša odstotni delež izvoza od 20 do 30 %
- za 25 %, če znaša odstotni delež izvoza od 30 do 50 %
- za 35 %, če znaša odstotni delež izvoza nad 50 %.

Davčna olajšava iz prejšnjega odstavka tega člena se prizna v primeru, ko je devizni priliv razporejen na devizni račun obrtne zadruga ali organizacije združenega dela in je v ustrezni koloni izvozne carinske deklaracije kot proizvajalec ali eden zavezanec ali skupina zavezancev, ki tako olajšavo uveljavlja. Davčna olajšava se prizna tudi za storitve, ki jih zavezanec opravi v tujini preko OZD in zavezancem, ki opravljajo gostinsko dejavnost, če po pogodbi z OZD sprejemajo dinarske (turistične) čeke.

45. člen

Zavezancem, ki plačujejo davek v pavšalnem letnem znesku in preživljajo mladoletne otroke ali otroke, ki nadaljujejo šolanje v usmerjenem izobraževanju ali za delo nezmožne družinske člane, se odmerjeni davek zniža za 5 % za vsakega takega člana pod pogojem, da letni dohodek ne presega 10 % povprečnega letnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

V letni dohodek se všteta osebnih dohodki in drugi dohodki, od katerih se plačujejo davki ter pokojnine in to za zavezance ter vse družinske člane gospodinjstva. Dohodki, doseženi s samostojnim osebnim delom, od katerih se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku se vključujejo v letni dohodek tako, da se pavšalni letni znesek poveča s faktorjem 4. Katastrski dohodek se v letni dohodek vključuje povečan s količnikom ugotovljenim iz razmerja katastrskega dohodka narodnega dohodka zasebnega kmetijstva v SR Sloveniji.

46. člen

Borcem narodnoosvobodilne vojne se prizna davčna olajšava pod pogoji navedenimi v 45. členu tega odloka v višini 10 %.

47. člen

Skupne olajšave od 38. člena do 46. člena tega odloka v posameznem letu ne morejo presežati 80 % odmerjenega davka.

48. člen

Zavezancem, ki opravljajo gospodarske dejavnosti kot postranski poklic, se olajšave ne priznajo.

VI. DAVEK OD DOHODKA IZ POKLICNIH DEJAVNOSTI

49. člen

Davek iz dohodka iz poklicnih dejavnosti se odmerja po dejanskem dohodku, v pavšalnem letnem znesku in v odstotku od vsakega posameznega dohodka (davek po odbitku).

50. člen

Davek iz poklicnih dejavnosti po dejanskem dohodku plačujejo zavezanci, za katere v zakonu o davkih občanov ni določeno, da plačujejo davek po pavšalnem letnem znesku.

Davek iz poklicnih dejavnosti se plačuje od ostanka čistega dohodka po stopnji 32 %.

Davek iz poklicnih dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena in katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, se plačuje od ostanka čistega dohodka po stopnji 10 %.

Zavezancem za davek iz poklicnih dejavnosti, ki opravljajo poklicno dejavnost kot postranski poklic in se jim odmerja davek po dejanskem dohodku se davčna stopnja poveča za 5 odstotnih točk.

51. člen

Davek iz poklicnih dejavnosti v pavšalnem znesku ne sme biti manjši od 2 % povprečnega čistega osebnega dohodka delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

52. člen

Davek po odbitku iz poklicnih dejavnosti plačujejo zavezanci po stopnji 40 %. Davek po odbitku se ne plača od dohodkov, ki jih dosežajo občani prevajalci za gestikovni jezik, ter od dohodkov, ki jih dosežejo invalidi z 100 % telesno okvaro ter osebe, ki so izgubile vid, če opravljajo intelektualne storitve preko OZD.

53. člen

Olajšave, predpisane od gospodarske dejavnosti se smiselno uporabljajo tudi za zavezance davka iz poklicne dejavnosti.

VII. DAVEK OD DOHODKA IZ AVTORSKIH PRAVIC, PATENTOV IN TEHNIČNIH IZBOLJŠAV

54. člen

Davek iz avtorskih pravic, patentov, modelov oz. vzorcev blagovnih oz. storitvenih znamk in tehničnih izboljšav, ki se odmerja po dejanskem dohodku, se plačuje v naslednji višini:

- za dohodke iz avtorskih pravic 32 %
- za dohodke od patentov, modelov oz. vzorcev, blagovnih oz. storitvenih znamk in tehničnih izboljšav 5 %

Za tuje fizične in pravne osebe držav, s katerimi so sklenjeni sporazumi o izogibu dvojnemu obdavčevanju se za davek iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih olajšav upoštevajo določila teh sporazumov.

55. člen

Davek po odbitku od dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih olajšav se plačuje v naslednji višini:

- za dohodke iz avtorskih pravic v višini 20 %
- za dohodke od patentov in tehničnih izboljšav v višini 3 %
- za dohodke, ki jih dosegajo tuje fizične ali pravne osebe v višini 20 %

Od dohodkov iz avtorskih pravic od reklamnih slik, risb in plastik diapozitivov, reklamne glasbe, ter od reprodukcij takih del, od raznih skic in risb, stripov, križank in drugih podobnih del, od dohodkov artistov, plesalcev in podobnih poklicev, doseženih na zabavnoglasbenih prireditvah, od dohodkov izvajalcev glasbenih del na zabavah, plesih, športnih igriščih, kopališčih, razstaviščih, v varietejih, v gostinskih obratih in na podobnih prireditvah po stopnji

40 %

Ne glede na določila 1. odstavka tega člena se davek po odbitku od dohodkov iz avtorskih pravic za izvirna umetniška dela in sicer: književna, klasična glasbena ter slikarska in kiparska dela, če so dohodki doseženi pri organizacijah združenega dela s področja kulture, ki jim je to glavna dejavnost plačuje po stopnji

10 %

56. člen

Stopnja davka od dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav iz 54. in 55. člena tega odloka, ki ga doseže oseba na katero je prenešana avtorska pravica, se poveča za

50 %

VIII. DAVEK OD DOHODKOV IZ PREMOŽENJA IN PREMOŽENJSKIH PRAVIC

57. člen

Pri ugotavljanju osnove za davek od dohodkov iz premoženja od dohodka ki jih lastnik doseže z oddajanjem v najem stanovanjskih in poslovnih prostorov, garaž ter prostorov za počitek oz. rekreacijo, opreme, prevoznih sredstev in drugega premoženja, se stroški vzdrževanja, upravljanja in enoletne amortizacije ter stroški obratovanja, če jih plačuje lastnik sam, določijo v odstotku od prejete stanarine oz. najemnine.

Stroški iz prejšnjega odstavka znašajo:

- za stanovanjske prostore 50 %
- za poslovne prostore, garaže in prostore za počitek in rekreacijo 40 %
- za opremo, prevozna sredstva in drugo premoženje 40 %

58. člen

Pri ugotavljanju davčne osnove za odmero davka od dohodkov iz premoženja od dohodkov doseženih z oddajanjem opremljenih sob, se kot strošek upošteva 60 % doseženega dohodka.

59. člen

Davek se ne plačuje, če dohodki iz premoženja in premoženjskih pravic od oddajanja opremljenih sob letno ne presega 3 % povprečnega čistega osebnega dohodka delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

60. člen

Davek od dohodkov iz premoženja se tudi ne plačuje od dohodkov, doseženih z oddajanjem opremljenih sob in stanovanjskih prostorov mladim družinam pod pogojem, da jih zavezanci oddajajo preko ustreznih organizacij.

Za mlade družine štejeta zakonca od katerih nobeden ni star več kot 30 let, družina vsaj z enim otrokom, kjer nobeden od staršev ni star več kot 30 let in samohranilka oz. samohranilec, od katerih nobeden ni star več kot 30 let.

61. člen

Davek od dohodkov iz premoženja in premoženjskih pravic se plačuje po naslednjih stopnjah:

osnova din	%
nad 619.580	15 %
do 619.580	24 %
nad 1.239.110	33 %
do 1.239.110	42 %
nad 1.858.680	50 %
do 1.858.680	58 %
nad 2.478.260	65 %
do 2.478.260	
nad 3.097.790	
do 3.097.790	
nad 3.717.360	
do 3.717.360	

IX. DAVEK OD PREMOŽENJA

62. člen

Davek od premoženja plačujejo občani, ki posedujejo:

1. stavbe, delež stavb, stanovanja in garaže (v nadaljnjem besedilu: stavbe),
2. prostore za počitek oz. rekreacijo,
3. plovne objekte dolžine najmanj 8 metrov.

63. člen

Osnova za davek od premoženja po 1. in 2. tč. prejšnjega člena je vrednost stavbe oz. prostora.

Vrednost stavbe oz. prostora se ugotavlja po pravilniku o merilih in načinu ugotavljanja vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš ter sistemu točkovanja (Ur. l. SRS, št. 25/81).

64. člen

Davek od premoženja se ne plačuje od kmetijskih gospodarskih poslopij. Kot gospodarsko poslopje za opravljanje kmetijske dejavnosti se štejejo tudi kletni prostori v zidanicah ter vinske kleti z bivalno površino do 25 m².

65. člen

Zavezancem davka od stavb z več kot tremi družinskimi člani, ki so z njimi stalno prebivali v njihovih stanovanjskih prostorih v letu pred letom, za katero se davek odmerja, se odmerjeni davek od stanovanja ali stanovanjske hiše zniža za 10 % za vsakega nadaljnjega družinskega člana.

66. člen

1. Davek od premoženja od stanovanjskih zgradb, stanovanj in garaž se odmerja v naslednji višini:

	osnova	din	%
	do	12.492.320	0,10
nad	do	24.984.650	0,20
nad	do	49.969.310	0,30
nad	do	74.953.940	0,45
nad	do	99.938.600	0,65
nad	do	124.923.260	0,85
nad			1,00

2. Od prostorov za počitek oziroma rekreacijo:

	osnova	din	%
	do	12.492.320	0,20
nad	do	24.984.650	0,30
nad	do	49.969.310	0,50
nad	do	74.953.940	0,75
nad	do	99.938.600	1,00
nad	do	124.923.260	1,25
nad			1,50

3. Od poslovnih prostorov:

	osnova	din	%
	do	12.492.320	0,15
nad	do	24.984.660	0,30
nad	do	37.476.970	0,50
nad	do	49.969.310	0,75
nad	do	62.461.630	1,00
nad			1,25

Za poslovne prostore, ki jih lastnik oz. uživalec ne uporablja za opravljanje gospodarske oz. poklicne dejavnosti in jih tudi ne daje v najem v navedene namene, se stopnja davka poveča za 100 %.

4. Plovni objekti

Davek od plovnih objektov se določi v pavšalnem letnem znesku in znaša za plovne objekte najmanj 8 do 9 metrov dolžine 296.770.— din, nad 9 metrov dolžine pa 117.150.— din.

Pavšalni letni znesek se za vsako leto starosti zniža za 5 %.

Ne obdavčujejo se plovni objekti stari nad 15 let.

67. člen

Zavezanec za davek od premoženja je dolžan dati upravi za družbene prihodke potrebne podatke za ugotovitev vrednosti premoženja. Obliko in vsebino davčne napovedi predpiše občinska uprava za družbene prihodke.

Nastanek davčne obveznosti, spremembe vrednosti in lastništva mora zavezanec prijaviti v 15 dneh po nastali spremembi.

X. DAVEK NA DOBITKE OD IGER NA SREČO

68. člen

Davek na dobitke od iger na srečo se plačuje od vsakega posameznega dobitka po stopnji 15 %.

Davek na dobitke od iger na srečo se ne plačuje, če posamezni dobitke ne presega 50.000.— din.

XI. DRUGE DOLOČBE

69. člen

Zavezanci, ki so po zakonu o davkih občanov in po tem odloku dolžni vložiti napoved za odmero davka, so to dolžni storiti do 31. januarja.

70. člen

Davčni organ lahko zavezancu začasno odloži plačilo davka ali dovoli obročno odplačevanje davčnega dolga v primerih:

1. ko so realizirani prihodki zavezanca bistveno manjši od dohodka po zadnji odmerni odločbi,

2. ko je zavezanec zaradi bolezni, smrti v družini, elementarnih nevarnosti začasno nezmožen plačati zapadlih davčnin,

3. če bi z izterjavo bilo ogroženo preživljanje zavezanca in njegove družine.

Začasna odložitve plačila davka se dovoli najdalj za dobo 6 mesecev, obročno plačilo davčnega dolga pa za dobo enega leta. Za čas, ko je bilo davčnemu zavezancu plačilo davka odloženo ali dovoljeno obročno odplačevanje, se zamudne obresti ne zaračunavajo.

Davčni organ lahko od zavezanca zahteva poroštveno izjavo, če davčnega dolga ni poravnal v roku 6 mesecev po zapadlosti in je prisilna izterjava iz njegovega premičnega premoženja ali njegovih drugih dohodkov bila brezuspešna.

Poroštvo obsega pismeno izjavo ene ali več fizičnih ali pravnih oseb s katero se te osebe zavezujejo poravnati davčne obveznosti zavezanca.

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

71. člen

Skupščina občine Lendava pooblašča izvršni svet za vsakoletno revalorizacijo davčnih osnov, davka od dohodkov iz premoženja in premoženjskih pravic ter davka od premoženja, na podlagi statističnih indeksov porasta cen na drobno v SRS.

72. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati odlok o davkih občanov občine Lendava (Uradne objave št. 8/85, 30/85, 16/86, 1/87 in 30/87).

73. člen

Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja, uporablja pa se od 1. januarja 1989 dalje, razen določb, ki se nanašajo na znižanje davčne osnove in davčne olajšave pri zavezancih davka iz kmetijstva, gospodarskih in poklicnih dejavnostih obdavčenih po dejanskem dohodku, ki se uporabljajo že pri odmeri davka za leto 1988.

Številka: 42—1/88

Datum: 22. 11. 1988

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Rudolf LEINER, l. r.

235

Na podlagi 126. in 132. člena občinskega zakona (Ur. list SRS, št. 35/88) in 265. člena statuta občine Lendava (Ur. objave pom. občin, št. 37/81) je Skupščina občine Lendava dne 13. 12. 1988 sprejela

ODLOK

o ureditvi nekaterih vprašanj s področja
zasebne obrti v občini Lendava

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se določijo pogoji za opravljanje obrtne dejavnosti v občini Lendava, za katere je z obrtnim zakonom določeno, da jih s svojimi predpisi ureja občinska skupščina in to:

- prodaja na drobno v premičnih objektih,
- opravljanje gospodarske dejavnosti kot postranski poklic.

II. PRODAJA NA DROBNO V PREMIČNIH OBJEKTIH

2. člen

Prodaja na drobno v premičnih objektih in kioskih se ob pogojih obrtnega zakona in zakona o blagovnem prometu ter tega odloka lahko opravlja na celotnem območju občine Lendava.

Pred izdajo obrtne dovoljenja za prodajo v premičnih objektih mora pristojni organ pridobiti soglasje pristojnih inšpekcijskih organov. Če se prodajalna ustanavlja na javni površini v postopku sodeluje tudi krajevna skupnost, ki da soglasje k postavitvi objekta in določi mesto — prostor za postavitve premične prodajalne.

III. OPRAVLJANJE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI KOT POSTRANSKI POKLIC

3. člen

V skladu z obrtnim zakonom in s tem odlokom smejo delovni ljudje in občani s stalnim prebivališčem v občini Lendava stalno ali sezonsko opravljati gospodarsko dejavnost kot postranski poklic obrtne dejavnosti, razen:

- dejavnosti z uporabo avtomatov in drugih visoko produktivnih strojev brez živega dela,
- dejavnosti, ki glede na značaj — tehnologijo dela zahteva večje število delavcev,
- pridobivanje glin, kamna, peska in gramoza,
- gostinske dejavnosti,

- avtoprevoznitva preko 3 t nosilnosti,
- pekarstvo,
- slaščičarstvo,
- prodaja na drobno,
- druge dejavnosti, prepovedane s posebnimi zakoni in drugimi predpisi.

Ne glede na prvi odstavek se prodaja na drobno lahko opravlja v naseljih, kjer ob priglasitvi dejavnosti ne posluje redna prodajalna za prodajo blaga iz določene blagovne skupine, komisijska prodaja pa na celotnem območju občine Lendava.

4. člen

Za proizvodno dejavnost sme upravni organ izdati potrdilo o priglasitvi le osebi, ki predloži pogodbo, iz katere bo razvidno, da proizvaja za OZD ali samostojnega obrtnika.

IV. NADZORSTVO

5. člen

Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravljajo pristojni inšpekcijski organi.

V. KAZENSKÉ DOLOČBE

6. člen

Za kršitev določb tega odloka se uporabljajo kazenske določbe 152. člena obrtnega zakona (Ur. list SRS, št. 35/88) ter 67.

in 68. člena zakona o blagovnem prometu (Ur. list SRS, št. 21/77 in 29/86).

1. Z denarno kaznijo najmanj 100.000.— dinarjev se kaznuje za prekršek:

1. Kdor trajno sezonsko ali občasno opravlja gospodarsko in drugo dejavnost, kot postranski poklic brez potrdila o priglasitvi;

2. Kdor ne priglasí v 15 dneh pristojnemu organu sprememb, ki so nastale glede podatkov, vpisanih v register

2. Z denarno kaznijo najmanj 50.000.— dinarjev se kaznuje za prekršek imetnik potrdila, ki opravlja postranski poklic, če svoje storitve in izdelka ne označi s ceno.

VI. KONČNE DOLOČBE

7. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok, preneha veljati odlok o ureditvi nekaterih vprašanj s področja zasebne obrti v občini Lendava (Ur. objave pom. občin, št. 31/85).

8. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomorskih občin.

Številka: 313—1/88—3
Lendava, dne 13. 12. 1988

Predsednik Skupščine
občine Lendava
Rudolf LEINER, l. r.

236

POROČILO O IZIDU REFERENDUMA V KRAJEVNI SKUPNOSTI RAKIČAN

I.

Na referendumu za uvedbo krajevnega samoprispevka, v krajevni skupnosti Rakičan, ki je bil v nedeljo dne 27. 11. 1988 so bili doseženi naslednji rezultati:

a) število volilnih upravičencev	904
b) glasovalo skupaj volilcev	819
c) glasovalo »ZA«	742
d) glasovalo »PROTI«	72
e) neveljavnih glasovnic je bilo	5
f) ni glasovalo	85

II.

Volilna komisija pri KS Rakičan je na podlagi gradiva o izvedbi referenduma in v smislu določil 21. čl. Zakona o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. l. SRS, št. 23/77) ugotovila, da je odločitev na referendumu sprejeta, saj je 82,1 % volilnih upravičencev glasovalo »ZA« uvedbo krajevnega samoprispevka.

Rakičan, dne 27. 11. 1988

Predsednik volilne komisije
KS Rakičan
Albert Smodič, l. r.

237

Na podlagi 3. čl. Zakona o samoprispevku (Ur. l. SRS, št. 35/85), 29. čl. Statuta in izida glasovanja na referendumu z dne 27. 11. 1988, je skupščina KS Rakičan na seji dne 6. 12. 1988 sprejela

SKLEP

o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Rakičan.

I. člen

Uvede se krajevni samoprispevek za območje KS Rakičan za finansiranje programa KS:

- za finansiranje izgradnje mrliške vežice
- za finansiranje izgradnje prizidka k Vaško gasilskemu domu
- za finansiranje ulične razsvetljave, vzdrževanje in popravilo cest, vzdrževanje vseh infrastrukturnih objektov, motornih vozil in odvoz smeti ter vzdrževanje pokopališča,
- za sofinansiranje zazidalnega načrta,
- za sofinansiranje izgradnje kanalizacije,
- za sofinansiranje dozidave enega oddelka otroškega vrtca,
- za sofinansiranje izgradnje podhoda za pešce pod magistralo,
- za sofinansiranje orodnega gasilskega vozila.

Za realizacijo programa bo iz samoprispevka potrebno zbrati 270.000.000 din.

Višino sredstev za posamezne namene določi svet KS s finančnim načrtom.

II. člen

Samoprispevek se za KS Rakičan uvede za dobo 5 let in sicer od 1. 1. 1989 do 31. 12. 1993.

III. člen

Zavezanci za plačevanje krajevnega samoprispevka so delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju KS Rakičan v naslednji višini:

- 2 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih,
- 4 % od katastrskega dohodka,
- 2 % od neto osebnih dohodkov obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev,
- 2 % od povprečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji za krajana na začasnem delu v tujini,
- 2 % od pokojnin.

Samoprispevka so oproščeni občani, ki izpolnjujejo pogoje iz 10. čl. Zakona o samoprispevku.

IV. člen

Samoprispevek, ki se plačuje od osebnega dohodka in pokojnin obračunava in odteguje izplačevalec teh prejemkov, od dohodka iz kmetijstva, obrtne in gospodarske ter negospodarske dejavnosti pa obračunava in odteguje pristojni občinski upravni organ.

Samoprispevek od OD občanov, ki so na začasnem delu v tujini, obračunava KS Rakičan, ki vsakega zavezanca obvesti o njegovi obveznosti in o roku plačila.

Od zavezancev, ki ne izpolnjujejo obveznosti iz samoprispevka v določenem roku, se obveznosti prisilno izterja po predpisih, ki veljajo za izterjavo prispevkov in davkov.

V. člen

Sredstva, ki se zbirajo iz samoprispevka se nakazujejo na zbirni račun Krajevne skupnosti Rakičan št. 51900—842—035—0008163 pri SDK M. Sobota z navedbo »KRAJEVNI SAMOPRISPEVEK«.

Nadzor nad zbiranjem sredstev vodi svet KS. Ob izplačilu OD so DO dolžne posredovati KS poimenski seznam zaposlenih delavcev iz KS Rakičan.

VI. člen

Svet KS vsako leto poroča skupščini KS o poteku zbiranja in uporabi sredstev samoprispevka.

VII. člen

Po izteku obdobja, za katero se uvaja samoprispevek, mora svet KS sestaviti zaključni račun, ki ga sprejme skupščina po predhodnih razpravah na zborih občanov.

VIII. člen

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota.

RAKIČAN, dne 6. 12. 1988

Predsednik
skupščine KS Rakičan
Geza GYOREK, l. r.

238

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list 35/85) in 46. člena Statuta krajevne skupnosti Černelavci in na osnovi izida referenduma o uvedbi dodatnega samoprispevka za naselje Veščica dne 20. 11. 1988, je svet krajevne skupnosti Černelavci na seji dne 7. 12. 1988 sprejel

SKLEP

o uvedbi dodatnega krajevnega samoprispevka za naselje Veščica.

I. člen

Dodatni krajevni samoprispevek za naselje Veščica se uvede za obdobje 5 let in sicer od 1. 1. 1989 do 31. 12. 1993.

2. člen

Sredstva zbrana z dodatnim krajevnim samoprispevkom bodo uporabljena za:

- izgradnjo kanalizacije
- gradnjo in vzdrževanje objektov skupnega pomena v naselju Veščica.

3. člen

Z dodatnim samoprispevkom se bo predvidoma zbralo okrog 12.000.000 din letno po oceni sept. 88. Skupna predračunska vrednost planiranih del za obdobje 1989—1993 po ocenah iz leta 1988 znaša 270.000.000.— din. Razliko sredstev bo pokrila krajevna skupnost iz drugih virov — pogodbeno sofinanciranje uporabnikov kanalizacije.

4. člen

Dodatni samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo v naselju Veščica in sicer v naslednji višini:

- 1 % od neto OD zaposlenih delovnih ljudi in občanov
- 2,5 % od katastrskega dohodka
- 0,5 % od pokojnin
- 1,5 % od čistega OD iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti
- občani, ki so na začasnem delu v tujini bodo plačevali dodatni samoprispevek v letnem pavšalnem znesku v višini 1 % od povprečnih OD v občini M. Sobota v preteklem letu.

5. člen

Glede oprostitve plačila samoprispevka se uporabljajo določila 12. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS št. 35/85).

6. člen

Sredstva zbrana z dodatnim krajevnim samoprispevkom se bodo namenila za izvajanje programa iz 2. člena tega sklepa, zbirala pa se bodo na žiro računu št. 51900-842-035-8061 za naselje Veščica. Za zbiranje sredstev in za izvajanje del je odgovoren vaški odbor naselja Veščica.

7. člen

Samoprispevek, ki se plačuje od osebnih dohodkov iz delovnega razmerja in pokojnin, obračunava in odteguje izplačevalec osebnega dohodka oz. pokojnin. Samoprispevek, ki ga plačujejo občani, ki s samostojnim osebnim delom opravljajo kmetijsko, obrtno, intelektualno ali drugo gospodarsko dejavnost obračunava in odteguje Uprava za družbene prihodke občine M. Sobota. Samoprispevek od zaposlenih v tujini obračunava krajevna skupnost, ki vsakega zavezanca pisмено obvesti o njegovi obveznosti ter roku plačila. Od zavezancev, ki samoprispevka ne plačajo v določenem roku se obveznosti izterjajo po predpisih, ki veljajo za izterjavo davkov.

8. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo zbranih sredstev z dodatnim samoprispevkom bo opravljal Svet Krajevne skupnosti Černelavci, ter bo o tem vsako leto poročal zboru delovnih ljudi in občanov naselja Veščica.

9. člen

Ta sklep velja 8. dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin, uporablja pa se od 1. januarja 1989 dalje.

Černelavci, dne 7. 12. 1988

Predsednik sveta KS
Černelavci:
Štefan Kumin

239

Na podlagi 37. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostoru (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86) ter 254. člena Statuta občine Gor. Radgona (Ur. objave, št. 41/81, 7/86 in 2/87) je Izvršni svet skupščine občine Gor. Radgona na seji dne 8. 12. 1988 sprejel

SKLEP

o javni razgrnitvi ureditvenega načrta za območje Negovsko jezero

1.

Izvršni svet ugotavlja, da je osnutek ureditvenega načrta za območje »Negovsko jezero« v skladu s srednjeročnim družbenim planom občine Gor. Radgona za obdobje 1986/1990 in v skladu z Zakonom o urejanju naselij in drugih posegov v prostoru (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86).

2.

Javno se razgrne osnutek ureditvenega načrta za območje »Negovsko jezero«, ki ga je izdelal Razvojni center Celje pod št. 76/88, decembra 1988.

3.

Osnutek ureditvenega načrta se javno razgrne v prostorih uprav-

nega organa pristojnega za urejanje okolja občine G. Radgona in v prostorih KS Negova za dobo 30 dni.

4.

Organizacije združenega dela, druge organizacije in skupnosti, organi ter društva, delovni ljudje in občani lahko do poteka tega roka razgrnitve podajo pisne pripombe na kraju razgrnitve ali pa pripombe pošiljajo na Oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve občine Gor. Radgona.

5.

Ta sklep se objavi v uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 350-3/88

Datum: 8. 12. 1988

PRESEDNIK

Izvršnega sveta SO Gornja Radgona:
Janko SLAVIČ, dipl. ing. agr.

240

Na podlagi 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS, št. 23/77), 7. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85 in 48/86) ter 31. člena Statuta krajevnih skupnosti Orešje-Dolina, je Skupščina krajevnih skupnosti Orešje-Dolina na seji, dne 15. 9. 1988 sprejela

sklep

O RAZPISU REFERENDUMA ZA UVEDBO KRAJEVNEGA SAMOPRISPEVKA ZA DEL OBMOČJA KS OREŠJE-DOLINA NASELJE PINCE MAROF—BENICA

1. člen

Za del območja KS Orešje, naselje Pince marof in Benica se razpiše referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka v denarju za dobo 4 let in sicer od 1. 2. 1989 do 31. 1. 1993.

2. člen

Referendum bo v nedeljo, 8. januarja 1989 od 7. do 19. ure v prostorih vaškega doma v Pince marofu.

3. člen

Sredstva zbrana s samoprispevkom, bodo uporabljena za:

- ureditev vodovodnega omrežja v Pince marofu (30 % zbranih sredstev);
- ureditev telefonije v naselju (40 % zbranih sredstev);
- popravilo vaških poti (30 % zbranih sredstev);

Skupna predračunska vrednost navedenih del znaša 70.000.000.— din ter se bo toliko sredstev predvidoma zbralo s samoprispevkom.

4. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče v naselju Pince marof in Benica in sicer v naslednji višini:

- 1 % od neto OD oz. nadomestil zaposlenih;
- 1 % od pokojnin;
- 1 % od osebnega dohodka oseb, ki samostojno opravljajo obrtno dejavnost;
- 3 % od katastrskega dohodka;

5. člen

Plačila samoprispevka so opravičeni zavezanci, ki jih določa zakon o samoprispevku.

6. člen

Glasovalci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico, ki vsebuje naslednje besedilo:

»KS Orešje-Dolina«

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu v nedeljo, dne 8. januarja 1989 o uvedbi krajevnega samoprispevka v denarju za financiranje programa ureditve vodovodnega omrežja v Pince marofu, telefonije in popravila vaških poti.

Samoprispevek se uvaja za dobo 4 let in sicer od 1. februarja 1989 do 31. januarja 1993.

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče v Pince marofu in Benici in sicer:

- 1 % od neto OD oz. nadomestil zaposlenih;
- 1 % od pokojnin;
- 1 % od osebnega dohodka oseb, ki samostojno opravljajo obrtno dejavnost;
- 3 % od katastrskega dohodka;

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa zakon o samoprispevku (Ur. l. SRS, št. 35/85 in 48/86).

glasujem

»ZA«

»PROTI«

Glasovalec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. obkroži besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

7. člen

Glasovnice morajo biti overjene s štampljko KS Orešje-Dolina.

8. člen

Za izvedbo tega sklepa skrbi volilna komisija KS Orešje-Dolina. Pri izvedbi referendumu se smiselno uporabljajo določila zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

9. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev krajevnega samoprispevka bo opravljal svet KS Orešje-Dolina ter bo najmanj enkrat letno poročal zboru krajanov o poteku del in porabi sredstev.

10. člen

Skupščina krajevne skupnosti Orešje-Dolina sprejme sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka, če se bo večina glasovalcev na območju Pince marofa in Benice na referendumu odločila za uvedbo samoprispevka.

11. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah Pomurskih občin.

Datum: 14. 12. 1988

Predsednik skupščine
KS Orešje — Dolina:
Drago Hič, l. r.

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK M. SOBOTA od 23. do 29. dec. 1988
23. dec. ob 17. uri amer. znan.-fant. (pustol.) film **ZAPUSCENI KANJON**

23. dec. ob 19. uri nem. erot. film **LJUBEZNI HREPENENJE IN EKSTAZA**

Mladini do 16. leta ne dovolimo ogleda filma!
25. dec. ob 19. uri amer. risanka **MISEK, VELIKI DETEKTIV. PRODUKCIJA WALT DISNEY!**

25. dec. ob 17. uri amer. pustol. komedija **MOJA AFRISKA PUSTOLOVŠČINA**

TO JE FILM Z OBILLO HUMORJA, KOMIČNIH TRENUTKOV, BREZ ROBATOSTI IN NASILJA, ODLIČEN PUSTOLOVSKI FILM!

25. dec. ob 19. uri nem. erot. film **LJUBLJENI HREPENENJE IN EKSTAZA**

26. dec. ob 17. uri amer. akc. film **POLICAJ IZ LOS ANGELES**

26. dec. ob 19. uri NIKINOPREDSTAVE!

27. dec. ob 17. uri amer. akc. film **POLICAJ IZ LOS ANGELES**

27. dec. ob 19. uri amer. akc. film **ROCKY, III. del**

28. dec. ob 17. in 19. uri amer. akc. film **ROCKY, III. del**

29. dec. ob 17. uri amer. komedija **POLICAJSKA AKADEMIJA II. del**

29. dec. ob 19. uri amer. erot. film **DETEKTIVKA Z BEVERLY HILLSA TRIDA EROTIKA** mladini do 18. leta ne dovolimo ogleda filma!

Prodaj

DVE KRAVI, molznici, prodaj. Lipa 52. M-8453

ŽAGO CIRKULARKO s 3-laznim motorjem prodaj. Telefon po 18. uri: 71 303. M-8453

MLADOKRAVO s teletom prodaj. Rakičan. Zvezna 21. M-8454

RENAULT 18, letnik 1981, prodaj. Gerlinca 109. M-8456

TRAKTOR STEYR, 18 KS, s priključki, prodaj. Telefon: 71 365. M-8457

ŽAGO CIRKULARKO na traktorski pogon, prodaj. Norsineri 15, Ljutomer, telefon: 81 638. M-8458

MEŠANI GOZD, 25 arov, prodaj. Stanjevi 24. M-8459

TRAKTOR URŠUS 355 prodaj. Dobrovnik 278. M-8460

ZAMRZOVALNO OMARO, 240 l, prodaj. Krog, Murska 83. M-8461

PREDSEVENIK RAU, širina 180 cm, in puhalniki tajfun prodaj. Brezovci 20. M-8462

DVE NATAKARICI, lahko pričrni, zaposlim. **Gostilna Hančik, Dobrovnik 238.**

VINOGRAD, SADOVNIJAK in HIŠO v GORNJIH MORAVCIH prodaj. Najboljše ponudnik. Telefon: 21 324. M-8463

ALFA SUD, letnik 1979, prodaj. Telefon: 22 580. M-8465

TRAKTOR 579, prednji pogon, krožne brane, klinaste brane in nakladalni paunovija prodaj. Nemčevci 25. M-8466

ZIMSKE GUME, 145 x 12, 2 kosa, s platišči, rabljene, prodaj. Telefon: 24 794. M-8469

KARAMBOLIRANO Z 101 in televizor, črno-beli, ugodno prodaj. Telefon: 21 837. M-8472

ZASTAVO 650, letnik 1980, prodaj. Kustanovi 23. M-8473

KASETOFON, dvojni radio triester, stereo in gramofon III stereo, vsilnik in snuči, rabljene, prodaj. Telefon: 26 738. M-8476

RC SMUČI z vezni tirolija 160 avtomatik, smučarske čevlje, motor EMZ 150, dobro ohranjen, in menjalnik za VW 1300 ter zastavo 101 prodaj. Grad 190. M-8478

DIANO prodaj. Telefon: 25 327. M-8481

ZASTAVO 101, letnik 1977, registrirano do junija 1984, in zastavo 101 (za rezervne dele), letnik 1976, prodaj. Vaneča 16, po 16. uri. M-8483

ZASTAVO 750, oranžne barve, letnik 1981, registrirano do 11. septembra 1989, ugodno prodaj. Dolnji Slavci 12, telefon: 77 796. M-8484

BELO VINO prodaj. Telefon: 26 625. M-8488

WARTBURG in silažni kombajn prodaj. Telefon: 70 257. M-8489

HRASTOVE SUHE DESKE, debelina 5 cm, in moped tomos na tri pre-stave prodaj. Kuzma 76. M-8490

STAREŠI KLAVIR, dolg, prodaj. Telefon popoldne ali zvečer: 71 290. M-8491

JUGO 45, star dve leti, prodaj. Naslov v upravi lista. M-8496

126 P, letnik 1980, prodaj. Telefon: 76 122. M-8407

DVE ZADNJI GUMI s platišči za Steyr 18, 8,3 8-32 prodaj. August Ploj, Zg. Porčič 94, Lenart. M-8493

KOSILNICO ALBINA, primerno za vinogradnike, prodaj. Šanil, Petanjci 95 a, Tisina. M-8494

POŠNY EKSPRES, malo rabljen, prodaj. Tudi, Murska Sobota, Stara 10. M-8495

KAVČI in DVA FOTELJA prodaj. Cven 4, Ljutomer, telefon: (069) 81 585. IN-16690

ALUMINIJASTE RADIATORJE in TOMIOS APN prodaj. Janjo Šatler, Boreci 32, Križevci pri Ljutomeru IN-16689

RENAULT 4 TL, letnik 1981, in SIMCO HORIZON GLS 1.5, letnik 1979, prodaj. Telefon: (069) 81 360. IN-16691

KOMBAIN CLASS, širina kose 3,40 m, in kombajn znoj 161, oba v dobrem stanju, najno prodaj. Daniel Heric, Kokorič 5 a, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-16692

HIŠO z gospodarskim postopjem, vrtno in sadovnjakom v okolici Ljutomera prodaj. Cven 71, telefon zvečer: 063 35 260. IN-16693

TELEVIZOR, črno-beli, potreben manjšega popravila, prodaj. Telefon: 81 012. IN-16694

DVE KIJARI BENDER-STRATOCASIER in efekte prodaj ali zamenjaj. Telefon od 6. do 14. ure: (069) 81 073. IN-16696

LADO 1600, letnik 1980, zelo dobro ohranjen, menjaj za JUGO 45. Naslov v upravi lista. GR-18654

GOLE, letnik 1977, obnovljen, garažiran, prodaj za 9 milijonov. Telefon: 69 013. GR-18655

SPAČKA, letnik 1976, prodaj. Telefon: (069) 74 374. GR-18656

HIŠO (oljarno) in drugo gospodarsko poslopje v Radvenih st. 30 prodaj. Matija Karlo, Radveni 20. GR-18658

126 P, letnik 1978, prodaj. Telefon: 74 245. GR-18665

STEDILNIK GORENJE (4 x plinj, širina 50 cm, in stedilnik gorenje (4 x elektrika), širina 60 cm, rabljena, prodaj po polovini cen. Nemeec, Boračeva 46. GR-18661

PRAJNI STROJ GORENJE, 14-programske, prodaj po polovini cen. Nemeec, Boračeva 46. GR-18661 a

OPEL ASCONO 1.6 S SPORT, letnik 1984, prodaj. Telefon popoldne: 77 058, popoldne: 78 068. GR-8436

ELEKTRIČNI GRELNIK VODE GORENJE TIKI, 80 l, prodaj. Evgen Čahuk, Murska Sobota, Veljka Vlahoviča 2. M-8448

KORUZO NA STORŽIH iz koruznjaka prodaj. Telefon popoldne: 22 751. M-8449

WARTBURG CARAVAN in travnik v Murski Soboti prodaj. Murska Sobota, Cankarjeva 49. M-8450

TRAKTOR STEYR 28, registriran, v dobrem stanju, prodaj. Rudolf Kranjec, Domanjševci 17. M-8497

PREVIJEKE ZA JUGO prodaj. Branko Tibaut, Žižki 56, p. Črenšovci. M-8501

STAREŠO STANOVANJSKO HIŠO na 7,8-arski parceli v Murski Soboti, takoj vseljivo, prodaj najboljšemu ponudniku. Informacije vsak dan od 16. do 17. ure. Murska Sobota, M. Kuzmiceva 13. M-8503

KOMBAIN ZMAJ 142 prodaj. Bukovnica 19, p. Bogojina. M-8505

KRAVO, visoko htepo, stara osem let, prodaj. Izakovič 93. M-8506

TELEVIZOR, črno-beli, in pralni stroj, dobro ohranjen, prodaj. Papič, Murska Sobota, Nasečje 14. divizije 61. M-8509

SILAŽNI KOMBAIN SK 80 in enodirni obrabnik koruze SIP prodaj. Telefon: 78 638. M-8510

FRIZERSKI SALON MARLEJE VORI ŽELI SVOJIM STRANKAM SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1989

ter se s svojimi storitvami tudi vnaprej toplo priporoča!

PRALNI STROJ GORENJE, generalno popravljeno, prodaj. Fajhinger, Murska Sobota, Štefana Kovaca 5. M-8551

RENAULT 9, letnik 1982, prevoženih 40.000 km, in cisterne (okvara), 3200 l, ugodno prodaj. Bakovi, Prečna ulica 18. M-8552

KOSILNICO LAVERDA, 15 KS, in gozd, mesini, 58 arov (za poseki), prodaj. Geza Bedoke, Domanjševci 119. M-8553

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1984, prodaj. Telefon: 71 721. M-8554

SMUČARSKA HLAČE, št. 52, prodaj. Telefon: 25 065. M-8555

FORD CAPRI (po delih), prodaj. Srečko Štuhec, Stanetinci 11. M-8556

RAČUNALNIK IBC B, z monitorjem (Philips), disketno enoto (640 Kb), dodatnimi razširitevami, programi in literaturo ugodno prodaj. Tel. 22 776.

PARCELO, VELIKO 65 arov, 2 km od Moravskih Toplic, ugodno prodaj. Lacko, Turmische, Stefana Kovaca 54. M-8578

GOLF JUNIS, letnik 1977, prodaj. Informacije po telefonu: 22 930. M-8579

TOVORNI AVTO TAM 6500, prekučen, registriran za eno leto, prodaj. Naslov v upravi lista. M-8580

R 18, letnik 82, ohranjen, prodaj. Informacije tel. 21 985.

LADO 1600, letnik 1980, prodaj. Telefon po 15. uri: 22 513. M-8582

ZASTAVO 750, letnik 1980, registriran do aprila 1989, ugodno prodaj. Grad 124. M-8583

RAZTEGLJIVI KAVČI in DVA FOTELJA, prodaj. Satahovi 6. M-8584

SERVIS ZAMRZOVALNIKOV

Hitro in kakovostno, z garancijo, menjamo izolacije na vseh vrstah zamrzovalnikov, če vam le ta toči, rosi, zunaj ali spodaj ledeni.

Popravila na vašem domu, po želji popoldne ali popoldne. Telefon vsak dan od 7. do 21. ure: (062) 36 829.

JUGO 45 AX, star eno leto, 4400 km, barva visnje, prodaj. Telefon: (069) 74 511, interna 333. M-8558

PRALNI STROJ, rabljen, poceni prodaj. Kolmanič, Kroska 30 a. M-8559

NEMŠKEGA OVČARJA IN OVČARJO z rodovnikom, stara 18-24 mesecev, prodaj. Spodnja Ščavnica 16. M-8561

TRAKTOR ZETOR 4718, star 10 let, prodaj. Telefon: (062) 644 431. M-8562

TROŠILEC ZA MINERALNI GNOJ, VIKON PS 602, malo rabljen, ugodno prodaj. Telefon: (062) 731 034. M-8563

PEČ FERROTHERM, malo rabljeno, 30.000 kalorij, ugodno prodaj. Čvetičarna Trnje. M-8564

KOMBINIRANI STEDILNIK, pomivalno korito in kuhinjske elemente prodaj. Hožjan, Črenšovci, stanovanje nad PTT. M-8565

BARVNI TELEVIZOR ISKRA AZUR, prodaj. Telefon: 81640 po 18.00.

AVTO RENAULT 4, letnik 1976, registriran do 20. 11. 1989, prodaj. Čjerek, Kobilje 145. LE-19326

AVTOMOBILSKI DELI PO UGODNI CENI

novi in rabljeni za motor in pločevino **AUTO RECEK, WINDISCHMINTHOI** tel.: 9943 3156 2269

BARVNI TELEVIZOR MARATON GORENJE KORTING prodaj. Okrobrske revolucije 17, telefon: 21 163. M-8581

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, rabljen, prodaj. Rakičan, Prešernova 9, telefon: 23 171. M-8585

NEDOGRAJENO HIŠO v BREZOVCIH prodaj. Naslov v upravi lista. M-8586

ZASTAVO 101, letnik 1979-1980, prodaj. Vodonci 132. M-8587

KORUZO NA STORŽIH prodaj. Telefon: 78 209. M-8588

ZASTAVO 750 prodaj. Vučja Gomila 74. M-8589

NOVO KOJNO SEDEŽNO GARNITURO, vsemeni, prodaj. Telefon popoldne: 24 850. M-8593

TRAKTOR ZETOR 7011 IN TORPEDO 4006 prodaj. Gancani 75, p. Beltinci. M-8595

TRAKTOR STEYR 540, s priključki, prodaj. Pečarovi 48. M-8598

MEJALNIK ZA 126 P prodaj. Pintarič, Desnjak 41, Ljutomer, po 15. uri. M-8600

PARCELO v LENDAVI prodaj. Gostilna Štefan, Lendavska Gostila, LE-19329

AVTO RENAULT 4, letnik 1976, registriran do 20. 11. 1989, prodaj. Čjerek, Kobilje 145. LE-19326

izdelava stopniščne in balkonske ograje, stopnic, predelnih sten drobnih lesenih predmetov in celotna montaža stopnišča

Jože TITAN
lesostrugarstvo

Krog Murnova 13
69000 Murska Sobota
☎ 069/26 159

SUH REZAN LES ZA OSTREŠJE, primeren za počitniško hišico, prodaj. Baluško, Lendavska 17 a. M-8566

ENOSOBNO STANOVANJE v LJUBLJANI NA BRATOVŽEVI PLOŠČADI Bežigrad, 40 m², prodaj za gotovino - kredit. Telefon od 16. do 19. ure: 21 097. M-8567

SUZUKI 125 RM CROSS, letnik 1984, prodaj. Srečko Temlin, Puževci 53. M-8568

BREJO KOBILO prodaj. Gornji Lakoš 92. LE-19311

TRAKTOR URŠUS 335 prodaj. Hožjan, Mala Polana 60, telefon: (069) 70 167. LE-19322

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER USPEŠNO IN ZDRAVO NOVO LETO 1989

ZA OBISK PA SE TUDI V NOvem LETU PRIPOROČAJO!

SALON CVETJA CIPOT, MURSKA SOBOTA, želi vsem cenjenim strankam

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER USPEŠNO IN ZDRAVO NOVO LETO 1989

ZA OBISK PA SE TUDI V NOvem LETU PRIPOROČAJO!

STISKALNICO ZA GROZDJE NA VLIJAK prodaj. Fotivec, Okoslavci 75. M-8569

LADA 1200, registrirano do avgusta, prodaj. Pavel Toth, Motvarjevi 6. M-8571

SEDEŽNO GARNITURO in kombinirani otroški voziček, italijanski, prodaj. Telefon po 15. uri: 24 801. M-8572

ZASTAVO 101 prodaj. Bedič, Markovič 89 a. M-8573

SUZUKI RM 125 CROSS prodaj. Bežovci 36. M-8574

GOZD v MAČKOVCIH, pribl. 1,25 ha, prodaj. Telefon od 16. do 19. ure 21 097. M-8577

OPEL KADETT 1.3, letnik 1985, prodaj. Telefon 78 010 ali popoldne v službi: 24 299. M-8577

PARCELO, VELIKO 65 arov, 2 km od Moravskih Toplic, ugodno prodaj. Lacko, Turmische, Stefana Kovaca 54. M-8578

GOLF JUNIS, letnik 1977, prodaj. Informacije po telefonu: 22 930. M-8579

TOVORNI AVTO TAM 6500, prekučen, registriran za eno leto, prodaj. Naslov v upravi lista. M-8580

R 18, letnik 82, ohranjen, prodaj. Informacije tel. 21 985.

LADO 1600, letnik 1980, prodaj. Telefon po 15. uri: 22 513. M-8582

ZASTAVO 750, letnik 1980, registriran do aprila 1989, ugodno prodaj. Grad 124. M-8583

RAZTEGLJIVI KAVČI in DVA FOTELJA, prodaj. Satahovi 6. M-8584

VW 1200, registriran do novembra 1989, prodaj. Dobrovnik 204 h. LE-19324

HIŠO IN GRADBENO PARCELO v Moravskih Toplicah, Dolga ulica 99, prodaj. M-8511

SILAŽNI KOMBAIN SK 80 S prodaj. Godina, Pečarovi 72. M-8512

LADISKI POD IN LESONITNA VRATA prodaj 30 odstotkov ceneje. Naslov v upravi lista. M-8514

NOVO NERABLJENO PEČ TVI SPECIAL za centralno ogrevanje, 40.000 kalorij, prodaj. Škrlec, Paričjak 35, Radenci. M-8516

POLNJA, APNO IN TERANOVO ZREČE, poceni prodaj. Gomilica 69. M-8517

KRAVO, staro pet let, dobro mlekarico, prodaj. Sodišinci 28. M-8518

TRAKTORSKO KOSO DUBRAVA in obrabnik za traktor zetor ugodno prodaj. Sodišinci 11. M-8519

KRAVO, staro šest let, brejo štiri mesece, prodaj. Markovič 32. M-8520

BT 50 (po delih), prodaj. Rozman, Hrasnje-Mota 29. M-8521

WARTBURG LIMUZINA, starejši letnik, zelo dobro ohranjen, prevoženih 80.000 km, napredaj. Boreci 36, telefon: 46 188. M-8522

MOPED TORI zelo ugodno prodaj. Telefon: 71 378. M-8523

BARVNI TELEVIZOR, star dva meseca, ugodno prodaj. Klar, Murska Sobota, Kidričeva 16. M-8524

ZAMRZOVALNIK GORENJE, 340 l, dobro ohranjen, poceni prodaj. Telefon: 77 033. M-8527

OPEL ASCONA 1600, letnik 1979, napredaj. Telefon: 78 640. M-8528

POROČNO OBLEKO IZ BUTIKA IRIS, št. 38, prodaj. Telefon: 23 857. M-8530

ZASTAVO 101 GT 55, letnik 1984, prevoženih 39.000 km, prodaj. Telefon: 22 581. M-8531

ZASTAVO 101, voženo, neregistrirano, s kompletnimi rezervnimi deli ugodno prodaj. Karel Čuk, Dolič 94. M-8532

ZAHVALA

V juniju je gorela naša domačija. Prvi so v nesreči priskočili na pomoč domači gasilci, nato še gasilci iz drugih vasi.

Pozneje so veliko prispevali z denarnimi sredstvi in fizičnim delom vasčanov, z denarjem pa ljudje iz sosednjih vasi.

Za vsa moralna, denarna in fizična pomoč se iz srca zahvaljujemo.

DRUŽINA FICKO s Krajne

GOSTILNA HORVAT-LOVENJAK, POLANA PRI MURSKI SOBOTI, vabi na

SILVESTROVANJE

rezervacija — silvestr

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni,
bila je prej tako prijazna,
zdaj odljudna, tuja se nam zdi.
Tam, kjer Branko zdaj počivaš,
ni svetlobe, ne luči, le vetrič
okrog groba piha in sprašuje,
le zakaj več te ni?*

V SPOMIN

Zelo boleč spomin na 25. december, ko nas je nepričakovano zapustil dragi sin

Branko Godina

iz Moščanec

Hvala vsem, ki se ga radi spominjate, prižigate sveče in prinašate cvetje na njegov prerani, tihi dom.

ŽALUJOČA MAMA IN OČE

V SPOMIN

Decembra se izteka boleče leto,
odkar je prenehalo biti plemenito
in dobro srce ljube mame in stare
mame

Sidonije Lazar

iz Šulinec

Ostali so nam sledovi tvojih pridnih rok, praznina in lepi spomini nate. V naših srcih pa boš živela večno. Hvala vsem, ki se je spominjate in postojite ob njenem grobu.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

29. novembra 1988 nas je v 81. letu starosti po daljši bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in tast

Franc Sever

iz Pečarovec
nazadnje je živel v Černelavcih

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom iz Pečarovec in Černelavec, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam pisno ali ustno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka za vso skrb in zdravljenje, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornici KS Mačkovi ter kolektivom ZGEP — Pomurski tisk, Potrošnika in Agromerkurja.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je tiho in mirno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek ter tast

Ivan Kumin

iz Gradišča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, ki ste nam v tem težkem trenutku stali ob strani, kakorkoli pomagali, izrekli sožalje ter pokojnika v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, šopke in sočustvovali z nami.

Zahvaljujemo se g. seniorju Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilskemu društvu in govorniku KS za besede slovesa ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Kako je dom naš tih in prazen,
odkar v njem naše mame ni,
odšla je k večnemu počitku,
zaprla mi je oči.*

V SPOMIN

Zelo boleč je spomin na 26. december, ko minevata dve leti, polni žalosti, odkar nas je zapustila naša draga žena, mama, hčerka, stara mama in sestra

Katarina Hozjan

iz Gaberja 138

Hvala vsem, ki se je še spominjate, na njenem grobu prižigate sveče ali se je spomnite s šopki cvetja.

VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI RADI

V SPOMIN

26. decembra bosta minili dve žalostni leti, odkar nas je veliko prezgodaj zapustil naš dragi

Anton Weingerl

iz M. Sobote

Zelo te pogrešamo, ostali smo brez tebe — s spomini in bolečino v srcu. Hvala vsem, ki se ga spominjate in postojite ob njegovem grobu!

GLOBOKO ŽALUJOČI VSI TVOJI NAJDRAŽJI

*Oh ti, vinska trta,
kdo bo tebe ljubil,
ko bom jaz v grobu spal.
Ljubil me bo sončni žarek,
ki nad mano bo sijal,
vetrič bo mi listje božal,
ptiček pa bo pesmico mi pel.*

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je po daljši bolezni za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Štefan Graj

iz Lendave

Ob boleči in nepričakovani izgubi se iskreno zahvaljujemo sosedom za vso pomoč v najtežjih trenutkih, sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Hvala tudi kolektivu Ine Nafta Lendava, Mercatorja Univerzala Lendava in postaji milice G. Petrovci ter pevcem iz Bistrice za odpete žalostinke.

Hvala govornikom, predstavniku Zveze borcev tov. Korenu in predstavniku ZK in KS Lendava tov. Hojniku za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Lendava, 8. 12. 1988

ŽALUJOČI: žena Cecilija, sinova Stanko in Milan z družinama in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše

Ane Jablanovec

iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so v teh žalostnih dneh sočustvovali z nami. Hvala zdravnikom in osebju internega in kirurškega oddelka bolnišnice v Rakičanu, ki so ji med njeno težko boleznijo lajšali trpljenje. Zahvaljujemo se vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, govornici KS Partizan, kolektivu ABC Pomurke — Mesna industrija M. Sobota, č. župnikoma in pevcema ter vsem, ki so ji s svojimi obiski med boleznijo vliвали upanje.

Naj bo ta zahvala izraz naše globoke hvaležnosti za vse darovano cvetje ter za vsako toplo in sočutno besedo.

VSI NJENI

*Janez, kjer ti spiš,
tam ni trpljenja, ne bolečin,
V naših srcih večno nas boli,
da prenehalo je biti tvoje mlado srce.*

ZAHVALA

V 38. letu starosti nas je zapustil naš dragi sin, mož, očca in brat

Janez Malačič

roj. v Bokračih 30
počiva na Dunaju

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter sosedom, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Dunaj, Bokrač, 6. decembra 1988

Žalujoci: mama, oče, žena Jolanka, hčerki Brigita in Anita, sestra Gizela z družino, botra Irena z družino in drugo sorodstvo

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni,
bila je prej tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.*

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je prezgodaj in nepričakovano zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

Marija Martinec

roj. Čergulj
iz Satahovec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, znancem, prijateljem in vsem, ki ste nam kakor koli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, za sv. maše ali v druge namene ter drago pokojnico v tako lepem številu pospremili k večnemu počitku.

Posebna hvala sosedu Marjeti Serec, ki nam je v najtežjem trenutku stala ob strani, nas tolažila in nam nesebično pomagala, g. dekanu Poredošu, župnikoma Režonji in Vinkoviču za pogrebni obred, cerkvenim pevcem za lepo odpete žalostinke, govornikoma Štefanu in Moniki za besede slovesa ob odprtem grobu, kolektivu hotela Jelen iz Kranja, kolektivu Doma oskrbovancev iz Lukavec, društvu upokojencev ter gasilcem za pomoč pri pogrebni svečanosti.

Vsem, ki z nami delite našo bol še enkrat — iskrena hvala!

Satahovci, 2. decembra 1988

ŽALUJOČI: VSI NJENI

*Prisrčno smo hvaležni ti za vse,
kar storil si za nas,
bolečine v naših srcih
nikdar ne bo izbrisal čas.*

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, nepozabni oče in stari oče

Vladimir Bohar

iz Kramarovec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, ki ste nam v tem težkem trenutku stali ob strani, kakor koli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in šopke, sočustvovali z nami ter dragega pokojnika pospremili k njegovemu zadnjemu počitku.

Zahvaljujemo se še g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilskemu sektorju, godbi na pihala iz Avstrije, gasilskemu govorniku Jožetu Sadlu za poslovilne besede ter tov. Jožetu Gašperju iz M. Sobote.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Kramarovci, Linz, Traum, Sidney, Idrija, Koper, Serdica, Ženavlje, Šulinci, M. Sobota
13. decembra 1988

Žalujoci: žena Sidonija, sinovi Milan, Drago in Slavko z družinama, Vlado, Dušan, Zvonko, Boris in hčerka Dušica z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Julijana Sočič

iz Vadarec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, darovali vence, šopke in izrekli sožalje. Zahvaljujemo se g. duhovniku, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

*Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.*

V SPOMIN

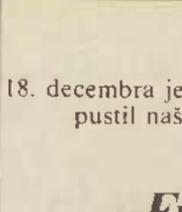
19. decembra je minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

Ernest Krpič

iz Prosečke vasi II

Težko sprejemamo resnico, da te ni. Imeli smo te radi, zato te redno obiskujemo, ti pa molčiš, ne čutiš solza in ne vidiš naših potrutih src, vonj cvetje te ne prebudi. Iskrena hvala vsem, ki se ga še spominjate, prinašate cvetje in prižigate sveče.

VSI NJEGOVI, KI SMO GA IMELI RADI

V SPOMIN

18. decembra je minilo leto dni, odkar nas je zapustil naš dragi soprog, oče in dedek

Franc Franko

iz Rovinja

Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

ŽALUJOČA SOPROGA KATICA, SIN BEBI IN HČERKA PUPA Z DRUŽINO

*Oh nesrečna, prenesrečna cesta,
kaj si storila, da ljubega sina,
brata, strica, ujca v najlepših
mladostnih letih od nas si ločila.*

V SPOMIN

22. decembra mineva leto grenke žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi sin

Milan Novak

iz Križevac

Boleč in nepozaben je spomin nate in velika je bolečina v naših srcih, ki ne bo nikoli ozdravljena. Iskrena hvala vsem, ki se ga še spominjate, se ustavite ob njegovem grobu, mu prinašate rože in prižigate sveče.

Žalujoči: mama, oče, brat Jože z družino, ter sestri Anica in Danica z družinami

ZAHVALA

Prerano nas je zapustila naša draga

Rozalija Vuk

roj. Hanc
iz Radenec

Ob izgubi predrage žene, mame, babice, prababice, sestre in tete se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami.

ŽALUJOČI: vsi njeni iz Radenec, Trnja, Lendave, Mote, Kanade, Avstralije in Francije

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je po krajši bolezni v 42. letu starosti zapustila draga sestra in teta

Jožefa Pintarič

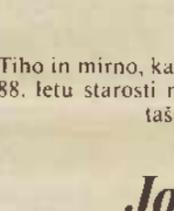
iz Borejec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter drago pokojnico pospremili k večnemu počitku.

Posebna hvala zdravnikom in osebju kirurškega oddelka za vso skrb in zdravljenje, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, kolektivu Sobote M. Sobota, tozdr Obrtništvo in govorniku, tov. Evgenju Šapaču, za besede slovesa ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči bratje in sestri z družinami

ZAHVALA

Tiho in mirno, kakor je živela, nas je po krajši bolezni v 88. letu starosti nepričakovano zapustila draga mama, tašča, babica in prababica

Jolanda Doma

upokojena učiteljica

Prisrčna hvala sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem ter delavcem SDK-ja M. Sobota in Lendava za izraženo sožalje ter vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje.

Hvala G. župniku Režonji in dekanu Poredošu za slovo v Murski Soboti, pevcem iz Rakičana za odpete žalostinke ter g. župniku Bernadu za obred v Lendavi.

Hvala prim. dr. Bedernjaku za večkratno zdravljenje in dr. Hauzerjevi za pomoč v zadnjih urah njenega življenja.

Hvala govorniku, predstavniku KS Partizan, tov. Drvariču za prisrčne poslovilne besede.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubega moža, očeta, dedija, brata in strica

Matije Slavica

učitelja v pokoju

najiskrenejša hvala vsem, ki ste mu v zadnjih dneh lajšali trpljenje, vsem, ki ste z nami sočustvovali, nam izrekli pisno ali usno sožalje, darovali cvetje ali v dobrodelne namene ter ga prišli od blizu in daleč tako številno pospremit na zadnji poti.

Hvala govornikom, pevcem in g. kaplanu.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 86. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Neža Kosednar

iz Sotine

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter drago pokojnico z dobrimi spomini pospremili na njeni zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: hčerka Justina in sin Rajmund z družinama, vnuki in pravnuki ter drugo sorodstvo

*Lani ta čas smo zrl še v tvoj obraz,
a letos nikjer te več ni.
Zaman te iščejo naše oči,
zaman te išče naše srce.
Srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa rosijo se oči.*

V SPOMIN

17. decembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, tast in stari oče

Jože Lipič

iz Tešanovec

Velika je praznina za teboj in tiha bolečina. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, prižigate sveče in s cvetjem krasite njegov prerani grob.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrti te zela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.*

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

Franc Marinič

iz Stročje vasi

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ali v druge namene, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala družinam Vudrag, Horvat, Škrban in Mesarič, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala, g. župniku za pogrebni obred ter predstavniku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Alojzija, hčerka Slavica z možem, sin Stanko z ženo, vnukinja Stanka z možem, pravnuka Klavdija in Robi, brata z družinama in drugo sorodstvo

Ob 22. decembru — dnevu oboroženih sil

Podelili priznanja TO in ZRVS

V Murski Soboti je bila skupna slavnostna seja Občinskega štaba TO in predsedstva OK ZRVS, posvečena 22. decembru — dnevu oboroženih sil. Na slovesnosti je o vlogi oboroženih sil in o sedanjem družbenopolitičnem trenutku v naši družbi govoril sekretar OK ZKS Murska Sobotina Boris Štefanec, v kulturnem programu pa so sodelovali učenci OŠ Daneta Šumenjaka in SDES iz Murske Sobotine. Ob tej priložnosti so zaslužnim posameznikom in organizacijam podelili priznanja teritorialne obrambe in Zveze rezervnih vojaških starešin.

Zlato plaketo Republiškega štaba TO Slovenije je prejel Ludvik Jonaš. Pohvale RSTO pa so dobili: Ladislav Lipič, Stefan Filipič, Milan Hašaj in Tibor Kuhar, vsi iz soboške občine. Enake pohvale so podelili tudi v ostalih treh pomurskih občinah, prejeli pa so jih: Franc Marko in Janko Kuzmič iz radgonske, Ladislav Palfi iz lendavske in Franc Kosi iz ljutomerske občine. Pohvalo za uspešno sodelovanje z oboroženimi silami je prejelo tudi Vodno gospodarstvo Mura iz Murske Sobotine. Komandanta PŠTO Vlado Milošević in OŠTO Murska Sobotina Janez Bohar pa sta tudi podelila pohvalne listine zaslužnim posameznikom, enotam in štabom.

Predsednik OK ZRVS Murska Sobotina Koloman Rituper pa je podelil priznanja Rezervnih vojaških starešin. Zlato plaketo ZRVS Jugoslavije je prejel Radioklub Murska Sobotina, ki praznuje leto praznuje 35-letnico delovanja. Zlato značko ZRVS Jugoslavije je dobil Edvard Miholič. Plaketo ZRVS Slovenije so prejeli: Alojz Kisilak, Filip Matko in Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobotina, pohvalno listino pa Ivan Gjerek.

F. Maučec

NOVOLETNI SEJEM TUDI V MURSKI SOBOTI — Na pločniku Titove ulice v središču Murske Sobotine se je v ponedeljek začel novoletni sejem, ki ga organizirajo mestne krajevne skupnosti in podjetje Sobotina. Odprt bo do 30. decembra, na njem pa bo možno kupiti razne keramične izdelke, spominke, izdelke suhe robe in drugo. Upajmo, da bo novoletni sejem, ki je prvič v pomurskem središču, uspel in da bo pritegnil številne prodajalce in kupce. M. Jerše, foto N. Juhnov.

Zasedanje skupščine občine Lendava

TRGOVINA TUDI PO SLUŽBI

Na zadnjem zasedanju skupščine občine Lendava so sprejeli več občinskih predpisov, med temi tudi odlok o ureditvi nekaterih vprašanj s področja zasebne obrti. Gre za neke vrste dopolnitve obrtne zakonodaje, ki je prepuščena v presojo občinam. Kot je znano, novi predpisi o obrti prinašajo veliko novosti oziroma dovoljujejo zasebnikom opravljanje vseh dejavnosti, razen nekaj tistih, ki so izrecno prepovedane. V lendavski občini so zdaj z odlokom še določili, katerih dejavnosti ni mogoče opravljati kot POSTRANSKI POKLIC. Te so: dejavnost z uporabo avtomatov in drugih visokoproduktivnih strojev; pridobivanje glin, kamna, peska in gramoza; gostinstvo; avtoprevoznitvo s tovornjakom nad 3 tone; pekarstvo; slaščičarstvo; prodaja na drobno.

Ne glede na to določilo pa se prodaja na drobno, torej zasebna trgovina, lahko ustanovi tudi kot dopolnilna dejavnost — postranski poklic — v naseljih, kjer ta čas še ne posluje redna prodajalna, komisijko trgovino pa je možno ustanoviti na celotnem območju. V lendavski občini so liberalne predpise o drobnem gospodarstvu naredili še bolj življenjske. Torej so omogočili, da lahko nekdo, ki je zaposlen v popoldanskem času (v določenih krajih, na primer v Lendavskih Goricah, Mali Polani, Brezovici, Lakošu, Mostju, Banuti...) prodaja živila in druge predmete. Pričakovati je, da se bo v lendavski občini poslej trgovska dejavnost razmahnila; prej najbrž v krajih, kjer je smotno ustanoviti trgovino za celodnevno poslovanje. V občini imajo zdaj tri zasebne prodajalne živil in drugega; nazadnje je zasebnik odprl trgovino v Črenšovcih.

Š. Sobočan

TRADICIONALNA PRIREDITEV ŠPORT IN GLASBA

Marija Števanec in Rudi Kocmut športnika Pomurja 1988

— Športno društvo TIŠINA najboljši pomurski športni kolektiv v letu 1988.

V soboški kinodvorani je bila tradicionalna prireditev ŠPORT IN GLASBA, ki so jo ob iztekajočem se letu skupno pripravili Občinski svet zveze sindikatov, Telesnokulturna skupnost in Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobotina. Slavnostni govornik je bil premurski rojak dr. Ludvik Horvat, predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, ki je posebej opozoril na vlogo, pomen in razmere telesne kulture v naši družbi. Na prireditvi, ki jo je popestril ansambel Magnet, so razglasili najboljše posameznike in ekipe v delavskih športnih igrah soboške občine, podelili nagrade in plakete TKS Murska Sobotina ter razglasili najboljše pomurske športnike, športnice in športne kolektive za leto 1988.

V letošnjih delavskih športnih igrah soboške občine je sodelovalo 227 ekip z nad tisoč udeleženci, ki so tekmovali v desetih disciplinah. Tudi tokrat so imeli največ uspeha zaposleni v soboški Muri, ki so postali skupni zmagovalci z 295 točkami pred IMP Panonijo, 257, DO Mesno industrijo, 255, DO Pomurskim tiskom, 193, in SGP Pomurje, 190 točk. Sodelovalo je 47 delovnih organizacij. Najboljši so prejeli pokale in priznanja, soboška Mura pa še prehodni pokal v trajno last.

Nagradi TKS Murska Sobotina sta dobila: Šolsko športno društvo Enotnost na OŠ Beltinci in Marjan Žekš. Plakete TKS pa so prejeli: Anica Djodjevič, Anton Rihar, Anton Ružič, Danijel Kisilak, Janez Smodič in Aeroklub Naša krila iz Paračina.

Po anketi Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobotina — letos je bil jubilejni 25. izbor športnikov Pomurja — je bilo za najboljši športni kolektiv izbrano Športno društvo v krajevni skupnosti Tišina za izjemne dosežke na tekmovalnem, rekreacijskem in organizacijskem področju. Drugo mesto je zasedel Namiznoteniški klub Sobotina za uspešen nastop članske ekipe v medrepubliški ligi, za organizacijsko delo in skrb mladega naraščaja. Tretje mesto pa je pripadlo Atletskemu klubu Pomurje iz Murske Sobotine za organizacijsko delo ter dosežke v republiškem in državnem merilu.

Za najboljšo športnico Pomurja je bila izbrana članica AK Pomurje iz Murske Sobotine, Marija Števanec iz Borejca — trikratna republiška prvakinja pri starejših mladinkah in dvakratna pri članicah ter članica državne reprezentance. Dru-

go mesto je osvojila članica slovenske mladinske reprezentance in AK Pomurje, Manuela Pergar iz Murske Sobotine, tretje pa članica Karate kluba Stefan Kovač Beltinci, Melita Balek iz Šalovca — republiška prvakinja.

Naziv najboljšega športnika Pomurja v letu 1988 si je pridobil udeleženec olimpijskih iger

Irma Benko — direktorica in glavna urednica na ZCRD Murska Sobotina podeljuje kristalno vazo Rudiju Kocmutu, najboljšemu športniku Pomurja 1988. Foto: N. Juhnov

invalidov v Seulu, Rudi Kocmut iz Gornje Radgone, kjer je postavil nov svetovni rekord in osvojil srebrno olimpijsko odličje. Drugo mesto je zasedel član SD Koloman Flisar Tišina, Drago Pertoci — zmagovalci republiške zlate pušiče in drugi na državnem članskem prvenstvu v streljanju z zračno puško. Tretje mesto pa je pripadlo članu AMD Lendava, Arturju Horvatu drugouvrščenemu na državnem prvenstvu v spidveju. Najboljši so prejeli kristalne vaze in praktična darila.

Feri Maučec

So se učenci prenačgllili?

Na Srednji kmetijski šoli Rakičan stav kajo! Ta novica se je kot strela z jasnega razširila pretekli četrtek. In kajpak smo začeli pozvedovati, kaj se dogaja.

Najprej so povedali svoje nekateri učenci (želeli so ostati anonimni, ker se bojijo posledic), in sicer, da so se odločili za bojkot pouka zato, ker so zjutraj našli mrzle učilnice. In ob prihodu v šolo se jih je večina kaj hitro razšla. Poizšli so nam tudi, da tudi prej z ogrevanjem večkrat ni bilo vse v redu — včasih prevročje, včasih premrzlo.

In potem smo se pozanimali pri vodstvu šole, kaj se dogaja. Zvedeli smo, da so pred dobrim mesecem uredili novo kotelnico, da je sistem ogrevanja torej še na preskusu, da so dan poprej opravili pregled in da je bilo vse v redu, v četrtek pa so naprave odpovedale. Vendar so uspeli okvaro kmalu odpraviti, tako da so okrog pol osmih v učilnicah že grel. Sicer pa so nameravali, preden bi bile dovolj tople, izvesti pohod, in ko bi se vrnili, bi lahko pouk nemoteno potekal. Učenci so se torej prenačgllili.

Kakor koli že, medtem so se dogovorili, da bodo dan, ko so bojkotirali pouk, nadomestili v soboto, 7. januarja. J. G.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V M. SOBOTI

Začele so se zimske težave

Vse kaže, da nas bo letošnja zima nenehno presenečala. Zaprde malo snega, ta se stopi in že imamo poledico, ki močno ogroža promet. V takih vremenskih razmerah je potrebno dodobra premisliti, s kakšno hitrostjo se vozimo, saj se vsaka, še tako majhna napaka maščuje. Minuli teden so bile hujše nesreče prav zaradi neprimerne hitrosti voznikov.

NENADOMA PREČKAL CE-STO

14. decembra se je zgodila prometna nezgoda na ulici Štefana Kovača v M. Soboti. Voznik osebne avtomobila Štefan Kuhar iz Veščice pri M. Soboti se je

peljal iz Černelavca proti M. Soboti. Pri skladišču Panonke je z njegove desne strani nenadoma prečkal cesto pešec Franc Zavec iz M. Sobotine. Zaradi neprimerne hitrosti mu ni uspelo ustaviti, trčil je v pešca in ga hudo poškodoval.

NA NEUGU GA JE ZANESLO

16. decembra se je zgodila prometna nezgoda v Apačah. Voznik osebne avtomobila Drago Breznik iz Dragotincev se je peljal iz Trat proti Podgradu. Ko se je pripeljal v Apače do delovne organizacije Lina, ga je zaradi neprimerne hitrosti na zasneženih in poledenelih cesti zaneslo na nasprotni vozni pas, po katerem se

NOVO!

Studio Janja, Cvetkova ulica 8, Murska Sobotina.

Silvestrovo pričakajte lepo urejene. Polepšamo vam nohte in jih po želji tudi podaljšamo. Informacije in naročila: tel. 21-425.

ZANESLO JO JE V JAREK

16. decembra se je zgodila prometna nezgoda v Lokavcih. Voznica osebne avtomobila Vida Hojnik iz Križevca se je peljala iz Ljutomera proti Noršincem.

Pred naseljem Lokavci je zapeljala z neprimerno hitrostjo, glede na poledenelo cestišče, v blagi desni ovinek. Zaneslo jo je v jarek, kjer je trčila v panj in se hudo poškodovala.

TRČIL V KOMBİ

16. decembra se je zgodila prometna nezgoda v Trimlinih. Voznik osebne avtomobila Slavko Železnjak iz Benice se je peljal iz Lendave proti Petišovcem. V Trimlinih je v blagem desnem ovinku zapeljal na levi vozni pas, po katerem se je nasproti pripeljal voznik kombija Štefan Toth iz Došine. Nesreča se je zgodila zaradi neprimerne hitrosti in domnevne vjenosti voznika Železnjaka. Škode je za 20 milijonov dinarjev.

J. D.

DEDEK MRAZ PRIHAJA

V izložbi Salona mode v Murski Soboti, kjer je bila modna revija oblačil Potrošnikovega tozda Izbira, je bil že v ponedeljek, ko je nastala naslovna fotografija. Prav zares pa bo med otroke na Trg zmage pomurskega središča s svojim spremstvom prišel v torek, 27. decembra ob 16.30. Potem se bo sprehodil do tretje soboške osemletke (osnovne šole Edvarda Kardelja), kjer bo v večnamenski dvorani osrednja prireditev z obdaritvijo otrok in programom začela ob 17.00. V nedeljo, 25. tega zadnjega meseca v letu 1988, bodo v kinu Park ob 15.00 predvajali risanko Mišek. V ponedeljek, 26. decembra, bodo v Klubu mladih ob 10.00 začeli vrteti videoreizanke, ob 16.00 pa bo Ura pravljic. Videoreizanke in ura pravljic bodo v Klubu mladih tudi v sredo in četrtek, ko bodo (v sredo ob 17.00 in v četrtek ob 16.00) dopolnjene z ogledom Živih pesmic Milivoja M. Roša. Z njimi bo v Klubu mladih nastopil tudi v petek ob 16.00. To pa je tudi vse, kar so poleg ljubke skupine barbapap in barbapap ter drugih iz živopisne družine na Trgu zmage, pripravili v Murski Soboti, ki je predpraznično razsvetljena.

V lendavski občini so za prednovoletno vzdušje v vrtcih in krajevnih skupnostih poskrbeli že v začetku tega tedna, ko je malečke obiskal čarodej, lutkarji iz Zalaegezega so pripravili Novoletni kolaž, lutkovna skupina iz Monoštra pa lutkovno igrice, ki bo jutri (v petek, 23. decembra) ob 9.30 in 11.00 na ogled v lendavski kinodvorani. V Turniški bo ob 8.00 na sporedu igrice Kraljevi smetanovi kolački za varovance vrtcev, ponovili pa jo bodo tudi za šolarje v telovadnici. V vaškem domu Kobilje si bodo omenjeno igrice otroci lahko ogledali v ponedeljek, 26. decembra, ob 16.00, v vaškem domu v Srednji Bistrici pa naslednji dan ob 8.00, ob 10.00 pa v telovadnici osnovne šole Odranci. Obdaritev otrok bo v Črenšovcih na ploščadi vrtca naslednji četrtek.

Tudi v Ljutomerski občini bo težišče prireditve šele čez nekaj dni. Tako se bo v sredo, 28. decembra, ob 17.00 na glavnem trgu v Ljutomeru začela enourna prireditev, ki jo pripravljajo učenci osnovne šole Ivana Cankarja pred Blagovnico. V četrtek pa bo dedek Mraz na trgu ob 16.30 in se nato s svojim spremstvom odpravil v dom kulture, kjer bo ob 17.30 na ogled lutkovna igrice Zajček v samopostrežni

trgovini, ki jo pripravljajo ljutomerski gimnazijci. Vrtec pa bo dedek s kučmo obiskal že v ponedeljek, ko so ob 15.00 vabljeni v goste tudi drugi ne le vrteški varovanci.

Osrednja prireditev v radgonski občini bo za otroke v petek, 30. decem-

bra, od 15. ure. Ob 16.00 pa bo v domu kulture igrice Volk in sedem knjičkov. Seveda pa bodo vsi prednovoletni dnevi v znamenju pričakovanja dedka Mraza tudi v vrtcih in posameznih krajevnih skupnostih.

Brigita Bavec

Otroški noski so se zalepili na šipo, izložba Potrošnikovega salona Mode v Murski Soboti pa je bila premajhna za vse, ki so si želeli ob blizu ogledati dedka Mraza. Tisti zadaj so videli le hrhte otrok in njihovih staršev, zato bi bilo pri tradicionalni modni reviji, če bo tudi naslednje leto, boljše, če bi dogajanje v izložbi spremljali nekoliko odmaknjeni in v večjem polkrogu ter se tako izognili nevarnosti pritiska na steklo. Kajti dedek Mraz je očito zelo zanimiv, srečanja z njim bolj redka, pričakovanja otrok pa velika. bb

Foto: N. Juhnov

PŠTO Pomurja najboljši v Sloveniji

Ob letošnjem 22. decembru — dnevu oboroženih sil je dobil visoko priznanje PŠTO Pomurja. Razglašen je bil namreč za najboljši pokrajinski štab TO v Sloveniji. PŠTO Pomurja je že predani dobil zvezno priznanje — srednjo plaketo JLA, lani pa je bil med pokrajinskimi štabi v Sloveniji drugi. Po besedah komandanta PŠTO Vlada Miloševića to priznanje ni samo rezultat dela štaba, ampak odraz stanja in prizadevanj vseh obrambnih dejavnikov ter dobrega sodelovanja. Pomembne rezultate pa so letos dosegli zlasti pri izvajanju strokovnega pouka. Več pozornosti so namenili pripravam starešin, vaje pa izvajali v težjih razmerah in ob večji obremenitvi starešin in obveznikov, s čimer so dosegli več ciljev. Skrajšati so namreč usposabljanje, intenzivirali pouk, obveznike postavili v takšne razmere, kot bi nastali ob uporabi enot ter povečali odgovornost starešin za izvedbo nalog. Pomemben premik pa je bil dosežen tudi pri bojnem streljanju, zlasti s skupno oborožitvijo. V streljanju s protiklepnim orožjem pa so prav tako dosegli odlične rezultate. Za najboljši OŠTO v Pomurju pa je bil razglašen Ljutomerski.

F. Maučec